NATIONAL LIBRARY
APR 24 1970
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

13101/17/10/10

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINCELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, APRIL 11, 1970

LATVIJA
AMERIKĀ

27. N-RS. SESTDIENA, 1970. G. 11. APRĪLIS 20. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevēja — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VINCELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

Aicinājums mācities no igaunu piedzīvotā

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PIRMA VALDES SĒDE PĒC PADOMES SESIJAS

Kaut pirmā LNAK valdes sēde pēc padomes sesijas notika 1. aprīlī, tā nebija domāta aprīļa jokiem, nedz arī tiem atlika laika, jo bez kostruēšanās un daudzu citu darbinieku apstiprināšanas amatos bija pārrunājamas dažādas nopietnas problēmas un ievadāma turpmākā darbība. Aprīļa joks nebija arī tas, ka sēdes dalībniekus LNAK telpās Latviešu namā Toronto varēja „atklāt" tikai labs apstākļu pazinējs, rāpjoties augšup pa ugunsdzēsības kāpnēm nama aizmugurē, jo kāpnes nama iekšienē pārbūves darbos jau bija nojauktas. Tāpat aprīļa joks nebija telpas blāvais sveču apgaismojums, jo pārbūves darbos „izrādījās cietusi" arī elektrības pievade...

Iztrūkstot tikai vienam valdes loceklim, darbā aizkavētajam Dr. E. Upeniekam, sēdes dalībnieki ātri vienojās statūtos paredzētos 6 valdes amatus atstāt nemainītus: valdes priekšsēdis T. Kronbergs (ievēlēts atsevišķi sesijā), 1. vicepriekšsēdis A. Rāviņš, 2. vicepriekšsēdis K. Tannis, sekretārs I. Alksnis, kasieris J. Skrastiņš un biedrzinis Dr. E. Upenieks. Bez speciāliem uzdevumiem nepalika arī pārējie 3 valdes locekļi — J. Mežaks turpinās vadīt izglītības nozari un skolu valdi, Dr. A. Šteinu ozraudzīja par Latvijas pagaidu valdības jautājuma pētīšanas komisijas vadītāju, atļaujot darbā pieaicināt arī personas ārpus Kanadas, bet jauno LNAK valdes locekli G. Liepiņu apstiprināja par valdes locekli speciāliem uzdevumiem, domājot galvenokārt par palīdzēšanu priekšsēdim dažādo pienākumu veikšanā.

Arī līdzšinējie atsevišķo nozaru vadītāji turpinās savus pienākumus, maiņai notiekot tikai jaunatnes nozarē: A. Zaķa vietā, kurš LNAK sesijā uz valdes amatu vairs nekandidēja un noslogots ar „Nākotnes 70" programmas kārtošanu, par jaunatnes nozares vadītāju apstiprināja Dr. Linardu Luksu, pazīstamu skautu vadītāju. Politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis paziņoja, ka, izpildot sesijas norādījumu, izveidojis politiskās nozares komisiju, kurā viņa vietnieks ir O. Ieviņš (Hamiltonā), bet komisijas locekļi M. Sausiņs (Otavā) un J. Dreifelds (Toronto). Kultūras nozares vadītāja I. Viksna-Fogele savukārt paziņoja, ka J. Dreifelds pieņēmis aicinājumu uzņemties referenta pienākumus Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda sociālo un politisko zinātņu nozarē, jo joprojām vēl vakants referenta postenis etnografijas nozarē. Atjaunotajā latviešu valodas pareizrakstības komisijā aicinātās baltu filoloģes E. Ezeras vietā LNAK pārstāvja pienākumus uzņēmies mag. philos. et phil. L. Viks. Citādi atsevišķo nozaru darbiniekos nekādas pārmaiņas nenotika. Informācijas nozari turpinās vadīt J. Dreifelds, palīdzības nozari — K. Priedītis, saimniecības nozari — A. Rāviņš ar A. Svenni kā kreditsabiedrību referentu, bet par sporta nozares izveidošanu, kā likās, LNAK valde vairs nedomā. Toties par izveidojamās jaunatnes vai audzināšanas padomes (jeb kā to nosauktu) vadītāju apstiprināja TLB sestdienas skolas pārzini A. Martinsoni, ļaujot viņai izvēlēties un pieaicināt nepieciešamos darbiniekus. Šī padome nedarbosies kā nozare, bet būs patstāvīga, padota tieši LNAK valdei.

Turpmākajam darbam apstiprināja arī visus līdzšinējos LNAK pārstāvjus citās organizācijās un pasākumos, vienīgi Latviešu namā Toronto K. Tanņa vietā LNAK pārstāvis būs J. Skrastiņš. Par šogad pārvēlamās LNAK padomes vēlēšanu komisijas priekšsēdi apstiprināja J. Grodni, no valdes puses vēlēšanu komisijā deleģējot I. Alksni.

Mazas pārmaiņas notikušas LNAK lokālo pārstāvju virknē: Kalgarijā līdzšinējās E. Valteres vietā, kuŗa no pienākumiem atteikusies slimības dēļ, LNAK pārstāves uzdevumus turpmāk veiks Skaidrīte Krauze, bet Sandžonsā, Nufaundlendā, mirušā E. Jākobsona vietā tos uzņēmusies Zenta Balode. Lokālo pārstāvju saraksts papildināms ar J. Grodni, kas šos pienākumus jau veic ilgāku laiku, bet šāgada „Latviešu banku kalendārā" kļūdas dēļ izlaists. Tāpat norādāms, ka Portartura, kur LNAK pārstāvis ir A. Vinters, tagad saucas Tanderbeja (Thunder Bay).

LNAK revīzijas komisija pienākumus sadalīja šādi: priekšsēdis J. Grodnis, sekretāre B. Senkēviča-Ziemane un komisijas loceklis J. Rolavs, kas veic arī LNAK biroja vadītāja pienākumus.

Sēdes tālākajā gaitā T. Kronbergs tuvāk informēja par Igaunu centrālās padomes Kanadā iesniegumu federālajai valdībai Otavā, kuŗa rezultātā Kanadas ārlietu ministrija izteica brīdinājumu Pad. sāvienības sūtnim, norādot uz sūtniecības sekretāra Murņikova (Igaunijā dzimis krievs, kas labi pārvalda igauņu valodu) diplomāta tiesībām neatbilstošu darbību Kanadas, it sevišķi Toronto, igauņu vidū, lai tos savstarpēji sanaidotu, šķeltu, sētu neuzticību un bailes. Tuvāku informāciju, kā Murņikovs iespiedies igauņu sabiedrībā un to pamazām sācis terrorizēt, T. Kronbergs ieguvis no Igauņu centrālās padomes Kanadā pr-ža I. Heinso, sniedzot to sēdē arī LNAK valdes locekļiem un norādot, ka igauņiem bijis nepieciešams 2 gadu darbs, lai Murņikova kaitīgo darbību un metodes noskaidrotu, kā arī gūtu vajadzīgos pierādījumus sūdzībai Kanadas valdībai. Murņikova darbībā ievērojama loma piekritusi t.s. kultūras sakariem ar dzimtenē, tāpat viņš izmantojis arī dzimtenes apciemotājus, lai ar iebaidīšanu, draudu vēstulēm, nomelnošanu un citiem terrorizēšanas līdzekļiem grautu Kanadas igauņu vienprātību un saprašanos.

Norādījis, ka igauņu vidū pēc šīs nelāgās pieredzes okupētās Igaunijas apmeklētāju skaits ievērojami mazinājies, T. Kronbergs izteica cerību, ka tagad arī latvieši būs kļuvuši redzīgāki un mācījušies no igauņu gūtās pieredzes. Sekojošajās debatēs valde nolēma nākošajā apkārtrakstā publicēt īpašu aicinājumu latviešu sabiedrībai būt uzmanīgai un vērīgai, jo ir iespējams, ka padomju aģenti līdzīgu šķelšanas un terora akciju uzsāk arī latviešu vidū, ja vien tā jau nav sākta. Tādēļ visi latvieši, tiklīdz pret tiem vērstu jebkāda veida politisku spiedienu vai draudus, tos saistot ar viņu apmeklējumiem Latvijā vai nodomu brauk uz dzimteni ciemoties, lūgti par to ziņot LNAK politiskās nozares vadītājam. To aicināti darīt arī tie, kuŗus eventuāli apmeklētu kāds Pad. savienības sūtniecības darbinieks, piedāvājot dažādus pakalpojumus vai citu. Uzmanīgiem jābūt arī ar mākslinieku un citiem „kultūras apmaiņātājiem", kuŗi iebrauc no Latvijas, jo igauņu sabiedrībā notiku šajā arī tiem piekrita sava loma, kuŗu veikli izmantoja Murņikovs. Visiem, kas par šādiem vai citiem apšaubāmiem notikumiem ziņos LNAK politiskajai nozarei, garantēta absolūta klusēšana, par to ziņot vienīgi nozares vadītājam. „Neiekļūsim terorā, lai ar mums nenotiek tas pats, kas notika ar igauņiem. Sašķelti ir arī jau ukraiņi. Tādēļ ceru, ka tautieši stāvoklī izpratīs un ziņos, ja piedzīvotu ko līdzīgu, jo mums jābūt gataviem vajadzības gadījumā tūlīt efektīvi reaģēt," teica T. Kronbergs.

LNAK valdes sēdes nobeiguma daļas atreferējumu telpu trūkuma dēļ sniegsim mūsu laikraksta nākošajā numurā.

PLAUKST PAVASARA PUMPURI

Straujo dabas atmodu pavasara saulē vēro torontiete Anita Kalniņa Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē, kur viņa vasarās labprāt pavada brīvo laiku. Foto: J. Ligers

Ar tostu izjauc banketu...

NO TORONTO PRESES PIRMAJĀ IZJAUKTAJĀ LEŅIŅA SIMTGADES BANKETĀ KANADĀ BIJA IEKĻUVUSI VIENĪGI „LATVIJA AMERIKĀ" PĀRSTĀVE!

Par 3. aprīļa demonstrāciju Toronto North Memorial Gardens, ko rīkoja 14 vietējās etniskās grupas protestā par Ļeņina cildināšanu sakarā ar viņa dzimšanas dienas simtgadi, jāatzīst, ka tā izdevās labi. Vēl vairāk — tai līdzīga Toronto vēl nebija notikusi.

Jau laikus pirms Kanadas un Pad. savienības apvienības organizētā banketa sākšanās uz ietves parka priekšā pulcējās demonstranti ar plakātiem, kā arī policisti, kas rūpējās, lai pieeja banketa zālei netiktu nosprostota. Demonstrantu pulks auga, sasniedzot ap 400, vairojās arī plakātu skaits. Caur šo „goda sardzi" vieglāk iekļuva pirmie viesi; kas ieradās vēlāk, tiem jau nācās noklausīties dažādas „uzrunas". Tāpat saņēma arī ap 30 personu, vairumā no Edmunda Bērkes organizācijas, kas slepenībā bija iegādājušās ieejas kartes, lai īpatākā veidā apsveiktu „pasaules lielāko humānistu". Viņu vidū bija arī 4 latvieši.

Kamēr ārā viļņoja plakātu jūra un viesus negantiem saucieniem saņēma demonstranti, kuŗus policisti bija pielaiduši pie pašas ieejas, klusie demonstranti zālē novietojās trīs grupās, mierīgi vērojot rīkotāju tekalēšanu un klausoties viņu nervozajos aicinājumos sēsties pie galdiem un nereaģēt uz „nacistu" darbību ārpusē, kas nevēloties nekā cita, kā izjaukt svinības, „bet to prieku mēs viņiem tačū nesagādāsim". Nabagi nenojauta, kas viņus gaidīja...

Banketa zāle pildījās līdz pēdējai vietai. Vairums viesu bija jauni un vidēja vecuma, maz sirmgalvju. Pavīdēja arī dažas nēģerietes un kāds tips garīdznieka tērpā. Goda viesi — Pad. savienības sūtnis Mirožničenko ar diviem sūtniecības darbiniekiem, Čechoslovakijas un Kubas pārstāvji, jau minētās „draudzības biedrības" priekšsēdis, Kvebekas — Pad. savienības sabiedrības prezidents Dr. E. Pakēns un citi funkcionāri ar sievām ieradās pa sānu ieeju, tā pasargot drēbes no olām, saldējuma un dubļu pikām, ko demonstranti meta ziedu vietā. Viesi aplaudējot cēlās kājās, maza daļa palika sēžam. Tas vēl aizdomas neizraisīja, jo varēja likties neuzvedība. Pēc formālās iepazīšanās, kad vietējie komūnisti piecēlušies aizrautīgi aplaudēja, no sēdētājiem atskanēja „bū" saucieni, vērsti pret Kubas un Kvebekas pārstāvjiem, apkārtējo aizdomīgiem un nikniem skatieniem atbildot ar vēsu smaidu. Bet „biedri" nu bija kļuvuši tramīgi, īpaši zāles tālākajā galā, kur bridināja viens otru par „vietējā aģitātora" Edmunda Bērkes organizācijas priekšsēža D. Andrūza klātieni.

Tālākais risinājās ātri. Piecēlās vakara vadītājs Maikls Lukass un īsā uzrunā aicināja uzdzert tostu Ļeņinam (šim nolūkam bija paredzēts tikai sarkanvīns un viskijs, ne šampanietis!) Saprotams, ka demonstranti zālē ne cēlās, ne dzēra. Tai vietā atskanēja daudzbalsu prettosts: „Nāve slepkavām! Atbrīvojiet ieslodzītos upurus!" un klusumā nošķindēja stikli. Pēc šā izcēlās neaprakstāms troksnis, grūstīšanās un juceklis. Plīsa glāzes, trauki, pudeles, gāzās galdi un krēsli. Pēc pāris mirkļiem liela zāles daļa izskatījās pēc kaujas laukā. Rīkotāji dažus „izsvieda", citi gāja labprāt. Policija diskrēti palīdzēja. Nelaimīgā kārtā vienam no organizācijas locekļiem V. Makfersonam kāds „biedrs" sašķaidīja pudeli uz galvas, tā ka viņu nācās nogādāt slimnīcā. Seju stikliem savainoja arī kādam citam. Jānorāda, ka demonstranti neuzbruka, vienīgi aizstāvējās. Nevienu neapcietināja.

Ārpusē savu pienākumu veikušos saņēma sauceniem: „Nodevējs! Spiegs!", kas banketa „grāvējus" tomēr daudz neapvainoja. Galvenais bija panākts: svinības izjauktas un padomijas sūtnim sagādāta iespēja pašam pārliecināties, ka viņš Toronto nav vēlams un pretestība padomju meļu režīmam še tik liela, ka pat Kanadas-Pad. savienības apvienības aizvējš nepietiekams, lai aizsargātu no nepatikšanām un kauna.

Ar atzinību pieminama Toronto policistu lieliskā stāja, valdot dažbrīd pārmērības izvērsto trokšņošanu un izdarības. Kaut kanadiešu presē viņu skaits minēts no 70—100, tas ar visiem papildspēkiem tomēr diezvai pārsniedza 50.

Kā jau minēts, demonstrācija izdevās labi, atskaitot, varbūt, ukraiņu studentu grupas pārmērības aizkārumos, kas beigās vērsās pret kuŗu katru, pat policistiem. Šāda izturēšanās bija pretēja demonstrācijas rīkotāju noteikumam ievērot kārtību un savaldību. Šie jaunieši savā aizrautībā pat paziņoja presei, ka „dizsociējas" no kanadiešu organizācijas piederīgo rīcības, kaut neviens nebija viņus aicinājis „asociēties" ar to. Šis rāda, cik bez agrāk manītas tieksmes padarīt organizēšanā ir iepriekš izplānota un labi vadīta rīcība. Vai ārpuses demonstranti ar mazāk piemērotiem un arī labajiem plakātiem, kuŗu starpā īpaši izcēlās latviešu Ļeņina „slavināšanai" piemērotie saukļi, varēja panākt saspīlējuma rašanos iekšpusē un eventuālu banketa izjaukšanu? Ar vēsu prātu apsvērot, ikvienam taču jāatzīst, ka ārpuses trokšņi nekad nespēj traucēt omulību telpā. Tā arī šai gadījumā banketa runas un tosti būtu turpinājušies vienā mierā, ja kanadieši un viņu sabiedrotie ar savu „tostu" un demonstrātīvo neciešanības izrādīšanu nebūtu „biedru" labsajūtu pamatīgi sabojājuši.

Toronto kanadiešu avīzes desmitkārtīgi šoreiz bija veltīti galvenie raksti ar uzņēmumiem pirmajās lappusēs. Jāpasvītro — tie bija P. Čērčils „The Globe and Mail" — ja

Sapulce nevēlas klubu

IEVĒLĒTA LATVIEŠU NAMA TORONTO JAUNĀ VALDE

Akciju sabiedrības Latviešu nams Toronto akcionāru gada sapulcē 5. aprīlī no 42 akciju turētājiem ar 1748 akcijām bija ieradušies 29, kuŗi pārstāvēja 1627 akcijas. Nama galvenajā zālē, kuŗas priekštelpās un citur darbdienās notiek pārbūves darbi, lai līdz Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem nams būtu jau jaunā tērpā, sapulci atklāja nama valdes pr-dis M. Toža, bet protokolēja A. Šteinbachs.

Ziņojumā par aizvadītā saimniecības gada darbību M. Toža plašāk pakavējās pie nama pārbūves, atbildot uz akcionāru jautājumiem, kuŗu visvairāk bija Dr. P. Bārdiņam, interesējoties par dažiem financiālā pārskata skaitļiem un pārbūves darbu plānošanu, kā arī ieteicot netaisīt jaunus parādus un izvairīties no „nelegālām klapatām", ar kādām līdz šim nācies sadurties, kārtojot dažādus formālas dabas jautājumus. P. Bārdiņš apšaubīja, vai privāta akciju sabiedrība drīkst pieņemt ziedojumus, kādi pārskata skaitļos figurē 7.362,93 dol. apmērā, kuŗi ieskaitīti nama kapitālā. Par pārskata skaitļiem atbildes sniedza grāmatvedis K. Gāle un kasieris A. Freimanis, bet tehniskajos jautājumos — architekts E. Janišs. Visumā izskanēja doma, ka turpmāk gada pārskats akcionāriem piesūtāms agrāk, lai pirms sapulces būtu iespējams ar to rūpīgi iepazīties.

Valdes pr-dis M. Toža raksturoja pūles, kādas bijušas, izkārtojot pilsētas iestādēs būvplāna apstiprināšanu, kas prasījis tik daudz laika un biežu staigāšanu pa iestādēm, ka „uz turieni iemīta dziļa taka". Architekta E. Janiša izstrādātais nama pārbūves un paplašināšanas projekts bija „apgūlies" vairākus gadus. Pērnā gada rudenī pilsētas būvniecības inspekcija bija izteikusi iebildumus, ka nams apsaimniekots, neievērojot likumā paredzētos ugunsdrošības noteikumus. Tādēļ vispirms bija pārbūvējamas līdzšinējās koka kāpnes, kuŗas savieno nama atsevišķos stāvus, aizstājot tās ar ugunsdrošām kāpnēm, ko pašreiz dara. Nama valde novembrī saņēma aicinājumu ierasties tiesā sakarā ar ugunsdrošības noteikumu neievērošanu. Stājoties sakaros ar pilsētas būvniecības departamentu, nama valdei izdevās panākt tiesas datuma pārcelšanu uz 23. decembri, pēc tam uz 10. februāri. Saņemts tikai 50 dol. sods par to, ka nams apsaimniekots „nelikumīgā stāvoklī".

Pārbūves darbus uzņēmies K. Suntažs, sadarbojoties ar nama valdi labā saskaņā. Pārbūve veicama saimnieciskā kārtā, jo, vecu ēku pārbūvējot, nekad nav iespējams iepriekš precīzi aplēst vajadzīgos izdevumus, tādēļ darbu izdošana uzņēmējiem mazākprasīšanā apgrūtināta. Pārbūve nevarētu pārsniegt 50.000 dol., kāda summa bija minēta jau pirms 3 gadiem. Darbi steidzami, lai līdz Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem tie būtu pabeigti. M. Toža sniedza arī pārskatu par nama dāmu komitejas darbību, uzsākot jauno gadu ar vairāk nekā 5000 dol. atlikumu. E. Galdiņas vadītā dāmu komiteja klājusi galdus daudzos sarīkojumos un organizējusi patstāvīgus sarīkojumus, tā vairojot nama ienākumus.

Akcionāru sapulce darbības pārskatu pieņēma ar 214.068,98 dol. bilanci. Aizvadītajā saimniecības gadā ieņemti 30.657,78 dol., izdoti 25.028,55 dol., uzrādot 5.626,23 dol. saimniecības gada peļņas. Jaunais budžets ienākumos un izdevumos līdzsvarots 28.850 dol. apmērā, paredzot 5020 dol. saimniecības gada peļņu. Līdz pārskata gada beigām bija pārdotas 1718 akcijas 171.800 dol. kopvērtībā. Akciju kapitāls līdz gada sapulcei bija pieaudzis uz 174.800 dol., lielāku skaitu akciju izpērkot tieši nama pārbūves laikā. Sapulces laikā nama dāmu komitejas pr-ce E. Galdiņa no komitejas līdzekļiem vēl nodeva pa vienai akcijai visām trim Toronto latviešu ev.-lut. draudzēm, DV Toronto nodaļas vanadžu kopai un Toronto latviešu biedrībai, kuŗu darbinieces bijušas ļoti aktīvas nama pasākumos.

Plašākas pārrunas izraisīja rezolūcija par to, vai atzīt valdes saimniecisko darbību un nama pārbūves darbus par pareiziem un ieteikt tos turpināt valdes paredzētajā veidā. Pret šādu rezolūciju būtībā nebija iebildumu, bet domas dalījās, kad vairāki runātāji vēlējās vispirms noklausīties revīzijas komisijas ziņojumu un tikai tad balsot par rezolūciju. Valdes pr-dis M. Toža turpretim bija ieskatos, ka rezolūcija pieņemama pirms revīzijas komisijas ziņojuma. Kad sapulce par rezolūciju atklāti nobalsoja, par to bija 14 balsu, 5 pret un 8 atturējušās.

Kad Ž. Grundmanis pēc nobalsošanas nolasīja revīzijas komisijas ziņojumu, tajā nekādas „bumbas" nebija, kā daži, varbūt, gaidīja, bet gan aicinājums izteikt pateicību amatpersonām par veikto darbu, kam jūsmīgu pateicību vēl pievienoja M. Matīsa no Toronto latviešu biedrības. Bez pateicības valdei cildinājumu saņēma arī dāmu komiteja, kuŗai bijuši sevišķi nopelni nama līdzekļu vairošanā. TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone rūgti piezīmēja, ka latviešu pamatskola telpu ziņā „savilkusies, cik tālu vien var", un interesējās, vai skola jūlija pirmajā sestdienā varēs Latviešu namā rīkot izlaiduma aktu, uz ko nama valdes pr-dis M. Toža atbildēja, ka nams būs atvērts ikvienam sarīkojumam. TLTA sestdienas ģimnazijas direktrise V. Slavieša savukārt interesējās, vai pēc nama pārbūves nesamazināsies telpas ģimnazijas vajadzībām, pateicoties nama valdei un akcionāriem par līdzšinējo atbalstu telpu ziņā. A. Memenis jautāja, vai paredzēta arī skatuves pārbūve, uz ko M. Toža paskaidroja, ka pašu skatuvi nepārbūvēs, bet raudzīsies, lai tā atbilstu pieprasītajiem ugunsdrošības noteikumiem. Latviešu skolām par telpu sašaurināšanu nav jābažījas, jo pēc pārbūves to skaits par 2—3 palielināsies, jo Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons atteicies no savas līdz šim pastāvīgi rezervētās istabas, kuŗā tagad iekārtota nama kanceleja.

Nama uzlabošanai budžetā paredzēti 7500 dol., bez tam vēl 12.000 dol. jaunas ventilācijas ierīkošanai, atsevišķi ielēšot 1500 dol. īpašas virtuves ventilācijas izbūvei un 3000 dol. elektrības installācijai. Lielākās summas jaunajā budžetā uzņemtas ugunsdrošības vajadzībām — 26.000 dol. Kopīgajiem kapitāla izdevumiem šogad budžetā paredzēti pavisam 50.000. Valdes pr-ža M. Tožas ierosinājumā sapulce ar 27 balsīm, 2 atturoties, atļāva valdei pēc sava ieskata sagādāt vēl 10.000 dol. līdzekļu iecerēto

(Nobeiguma 4. lpp.)

LASĪTĀJU VĒSTULES

PAR UGUNSKRUSTA IZCELSMI

Vēsturnieks Dr. J. Krēsliņš savā referātā Ņujorkā (skat. LA 14. marta numurā rakstu „Latvijas vēstures pētniecība Vācijā") atklājis visai interesanto faktu, ka vācu nacionālsociālistu kāšu krustu par savu simbolu jau 1919. gadā pārņēmuši Eberharda brīvkorpusa karaviri no sienu zīmējumiem kādā latviešu mājā. Kā zināms, Latvijas kara aviācija šo zīmi vēlāk lietoja arī uz savām lidmašīnām, gluži kā rietumnieki apli un vācieši parasto krustu. Bet vispārējs uzskats bija, ka ugunskrusta lietošana ir tikai sagadīšanās un ka latvieši jau agrāk, bet Hitlera piekritēji daudz vēlāk šo simbolu pārņēmuši, varbūt, no kāda senāka kopīga avota.

Tāds kopīgs avots varētu būt krusta zīmes lietošana 6 dažādos veidos Kipras, Krētas un Mikēnas alfabētos, tāpat ugunskrusta kā aizsardzības zīmes lietošana akadiešu armijā. Šos karavīrus sauca „pal-il", ko var iztulkot „palldzi, Dievs!" („il" nozīmē dievu daudzās Mezopotāmijas valodās).

Pirmās ierindas karaviri — palili — šo krusta zīmi, kuŗu sauca „pallurtu", kā aizsardzības zīmi nesa tieši uz pieres, bet to līdzbiedri, palīgcīnītāji, kuŗi saucās „talim" un „alikide", krusta nozīmes nesa uz savu tērpu piedurknēm. Tā tas bija jau kādus pāris tūkstošu gadu pirms Kristus! (To aprakstā E. A. Splisers savā darbā „A sampling of Apotropaic Symbols", 1968. g.).

Ļoti zīmīgs fakts, kuŗu Roberts Māsijs piemin savā grāmatā „Nikolajs un Aleksandra" (459. lp.), ir, ka 1918. gada 17. aprīlī, kad visa pēdējā Krievijas valdnieku ģimene bija nonākusi asinskāro čekistu varā, carlene savā istabā Jekaterinburgā uz loga rūts iezīmējusi kā savas ticības simbolu ugunskrustu. Vienīgais izskaidrojums varētu būt, ka rusi kā vadošā āriešu cilts, kuŗai izdevās ar daļas baltu atbalstu kļūt par plašu slavu un ģermāņu masu kungiem, ir nākuši no Ziemeļmezopotāmijas un, acīm redzot, paņēmuši līdz arī daudzus šī apgabala ticējumus. To apliecina arī tas, ka daudzi Mazāzijas dievu nosaukumi iegājuši kā nozīmīgi vārdi krievu valodā. (Tā, piemēram, krievu „nebo" (debesis) nāk no akadiešu dieva Nebu nosaukuma, krievu „narod" (tauta) no dieves Narudas, bet „gibel" (bojā eja) no Mezopotāmijas ugunsdieva Gibel vārda.

No seno latviešu ciltīm krusta zīmi varēja atnest vairākas — kā no Krētas, Kipras un Mikēnas, tā arī no tās pašas Akadas. Šīs ciltis varēja būt lati, kuŗi, pāli un idieši (Idumeja Ziemeļlatvijā). Sevišķi jāuzsver novārtā atstāto pālu jeb pāliešu lielā nozīme senvēsturē. Mazāzijā un Grieķijā slavenā dieve Latona tāču bija dieva Pāla meita! Bez tam sakne „pal" ir arī to pašu, ar krusta zīmi aizsargāto Akadas karaviru nosaukumā un kā piedēklis arī daudzu Asīrijas ķēniņu nosaukumos („pal') to izcelsmes apzīmēšanai.

Ugunskrusta zīmi faktiski veido divi šķērsām saliktie lielie Z, kas izteicas pirmatnējai cilvēcei tik brīnišķīgo dabas parādību kā zibeni, kuŗš veidoja „zig-zag" līniju. Vienai āriešu daļai, arī grieķiem un persiem, tas bija nezināmā dieva simbols, un to izteica ar burtiem „KS" („iks" — nezināmais, kāds svešs), bet baltiem ar burtiem „SK", kā piemēram, dievības Lauska un pilsētas Bauska nosaukumā.

Alberts Kalniņš, Toronto

☆

AIZSAULES KADETS OTTO PALMS

Tikai nupat manās rokās nokļuva „Latvijas Amerikā" pagājušā gada 6. decembŗa numurs, kuŗā ir raksts „Goddeviga aizsaules kadetu pieminā". Tajā teikts, ka viena kadeta vārds (no pirmajiem Latvijas karaskolas kritušajiem kadetiem) palicis nezināms. Es zinu viņa vārdu un uzvārdu: tas ir pieminētā kritušā kadeta Paula Palma brālēns Otto Palms. Viņus abus vecāki vēlāk apglabāja savā zemē pie lielceļa ierīkotā kapsētā (kuŗu iesvētīja Alūksnes mācītājs), Akmeņdruvu mājās, Pededzes pagastā. Tagad jau mirušais žurnālists Felikss Krusa tāpat zināja šo trūkstošo vārdu, jo abi Palmi bija viņa otras kārtas brāļēni. J. Petričeks, Kalifornijā

☆

MASKAVA IR APSŪDZAMA GENOCIDĀ

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes sesijas atreferējumā lasot par V. Upeslāča referātu un aicinājumu Maskavu klaji apsūdzēt latviešu (un Baltijas) tautas iznīcināšanā, varu šai domai tikai pievienoties. Tas ir jādara nekavējoties un visiem iespējamiem līdzekļiem. Maz līdzēs tikai kāda demonstrācija vai kāds atsevišķs memorands, bet pie šī darba būtu jāstrādā visām organizācijām un visiem indivīdiem, prasot, runājot un rakstot mums patvērumu devušo valstu valdībām, politisko partiju vadībām un vadošajiem politiskajiem darbiniekiem. Tikai plaša un plašas aprindas aptveroša aktīva akcija tiktu sadzirdēta. Mums nav arī jābīstas pateikt mums labvēlīgiem politiskiem darbiniekiem un pat visaugstākajai vadībai, ka ne ar katru viņu rīcību esam apmierināti. Rezultāti būs tikai tad, ja mēs — gan ar apdomu un zināmu diplomātiju — parādīsim savu gribu, organizētību un aktivitāti, darot to nekavējoties un turpinot ne atlaidīgi.

Neder tāda pieeja, (kā man stāstīts, bet kam grūti ticēt), kāda paudusies kādas Īstu cīnītāju organizācijas nodaļas sanāksmē, kuŗā kāds no biedriem aicinājis atbalstīt mums izteikti labvēlīgu amerikāņu politisku darbinieku, bet kāds cits šīs sanāksmes dalībnieks sašutumā pielēcis kājās un saucis: „Mēs esam cīnītāji! Un tādēļ mēs nevaram nodarboties ar politiku!" Še jājautā: Cīnītāji? Kādā veidā? Un atbilde var būt tikai viena: ar runāšanu pašu starpā un tukšu apgalvojumu, ka mēs esam cīnītāji. Bez aktīva darba īstajā vietā un veidā mēs nekā nepanāksim, bet būsim vienīgi zaudētāji, Runāšana tikai pašu starpā nedod nekā! Pat tad ne, ja mēs sitam sev pie krūtīm un patētiski apgalvojam, ka esam cīnītāji. . .

V. Korsts, Čikagā

☆

AUTORA PASKAIDROJUMS

„Latvijas Amerikā" 21. marta numurā Ed. Šmugaja rakstā par Kaleidoskopa 1970 izrādi Sidnejā lasāmas vairākas nepamatotas rindas. Viņš raksta: „. . .kaut gan tas (2. cēliens, — S. K.) bija nosaukts 'Baltijas Wehstnesis" (1870. gadā), cēliens faktiski bija domāts kā satīra par Austrālijas Latvieti' 1970. gadā." Un tālāk: „Katrs, kas kaut ko zina par laikrakstu 'Austrālijas Latvietis' un tā darbiniekiem, viegli galvenajās lomās varēja saskatīt redaktoru un izdevēju E. Dēliņu, redaktorus A. Zariņu un A. Šmitu, kā arī tuvākos līdzstrādniekus Z. Bārdu un A. Tamužu."

Te varu piezīmēt, ka minētais 2. cēliens veidots pēc vecu vecā Bernharda Dīriķa vadītā „Baltijas Vēstneša" parauga un tam nav nekāda sakara ar Ed. Šmugaja minētajiem „Austrālijas Latvieša" redaktoriem un līdzstrādniekiem. Šīs ilūzijas radušās paša recenzenta fantazijā.

Pret to, kā kritiķis recenzē lugu un izrādi, autoram un režisoram nav tiesību iebilst, jo tas ir kritiķa subjektīvs skatījums (objektīvas kritikas nemaz nav). Iebildumi gan var rasties, ja kritiķis lugā resp. Kaleidoskopā 1970 saskata neesošas lietas.

Spodris Klauverts,
Kaleidoskopa 1970 autors un iestudētājs

Latvieši citu tautu vidū

Pārlapojot mārciņām smagos ASV un Kanadas lielos dienas laikrakstus, latviešu lasītājs ar saprotamu interesi pakavējas pie ziņojumiem, kuŗos kaut kas minēts par latviešiem, kaut vai tikai latviešu vārda dēļ vien. Amerikāņu laikraksta lasītāju vēstuļu nodaļā jau labi sen ielauzies Tedis Ziriņš Čikagā, pūloties apgaismot amerikāņu prātus un brīdināt no mūsu likteņa. Kanadas televīzijas raidījumos jau ilgāku laiku sniegtas Pēterā I uka reportāžas no Otavas. Kaspars Dzeguze savukārt lielajā Toronto rīta laikrakstā „The Globe and Mail" raksta mākslas recenzijas, kuŗas mēs izlasām vismaz ņa vārda dēļ. Latviešu vārdus ielajos laikrakstos atrodam arī dažādās citās sakarībās un apstājamies pie tiem ar interesi. Tā ir mūsu dzīve citu tautu vidū, un notikumi, kuŗi saistās ar mums pašiem, mūs interesē visvairāk.

„Latvijas Amerikā" redakcija bieži saņem lasītāju sūtītus izgriezumus no dažādiem amerikāņu un kanadiešu laikrakstiem, kuŗos kaut kas ziņots par latviešiem, viņu vārdus izgriezumos pasvītrojot. Paldies par to! Kāds lasītājs no Meivudas (Maywood), Ilinojā, atsūtījis izgriezumu no amerikāņu laikraksta „Chicago Tribune", kuŗā minēts Dr. Andreja Dravnieka vārds sakarā ar viņa „mākslīgā deguna" izgudrojumu — kā „saost" lidmašīnā slepeni novietotas sprāgstbumbas. Dr. A. Dravnieks strādā Ilinojas technoloģiskā institūta pētījumu centra smaržu zinātnes laboratorijā. Smaržu zinātņu centra vadītājs Alans Geinors (Gaynor) izteicies, ka latviešu atradums nodots ASV federālajai aviācijas pārvaldei. „Smaržu ošņātājs" reaģē uz dinamīta sastāvdaļām. Ja kādā koferī atrastos dinamīta stienis, „ošņātājs" to atklātu 4 — 5 minūtēs pat tad, ja tas atrastos 12x12 pēdu lielā telpā pie pretējās sienas. „Mākslīgais deguns" sver ap 100 mārciņu un ir parastā rokas kofera lielumā. „Tas ir Dr. Andreja Dravnieka smadzeņu bērns," piemetināja „Chicago Tribune" pēc sniegtā apraksta.

Kādā citā vēstulē, kuŗu redakcijai sūtījis kāds Toronto lasītājs, pievienots „The Toronto Daily Star" izgriezums. Tajā minēts 10 gadu vecās Miras Radziņas vārds. Vietējā pamatskolā, kuŗu apmeklē arī Mira Radziņa, 5. un 6. klasei uzdots dzejoļa formā izteikt savas izjūtas par briesmām, kādas rada gaisa saindēšana pilsētā, pēc šī temata apskatīšanas klasē. Vairāku audzēkņu darbu vidū laikraksts pirmajā vietā iespiedis latviešu skolnieces rindas. Brīvā latviskā tulkojumā tās šādas: „Inde ir glotaina,/ un šausmīgi netīra,/ saindēšanās ir grūti panesama,/ tā nogalina un iznīcina/ bez jebkāda trokšņa." Attiecīgā skolotāja Margareta Veba (Webb) par savu audzēkņu vārsmām izteikusies: „Tie ir gaiši un saprātīgi bērni. Esmu pārsteigta, cik labi viņi savu uzdevumu veikuši." Laikraksts sniedzis arī lielu klases fotoattēlu, parādot audzēkņus savu darbu lasīšanas laikā.

Kāda cita Toronto lasītāja vēstulē savukārt iesūtīts izgriezums no vietējā „Star Weekly". Tajā redzams 18 gadu vecās Artas Ābeles attēls krāsās, kuŗā viņa parādīta sarkanā puloverī un atsegtu vēderu, ar kakla važiņā pakārtu medaljonu. Par Artu Ābeli teikts, ka viņa bijusi viena no labākajiem modeļiem Toronto un tagad piedalās lielajā uzvedumā „Hair" Karaliskajā Aleksandras teātrī Torontō, kur izrādes turpināsies vēl ilgi. Tai pašā laikrakstā „The Daily Star" nedēļas pielikumā Janis Zichmanis plašākā ilustrētā rakstā iepazīstina lasītājus ar uzveduma norisi. Tas ir amerikāņu „mīlas cilšu" mūzikāls uzvedums, — saka Zichmanis, jo „Hair" atbrīvojies no teātŗa aizspriedumiem. Uzvedumā piedalās 30 „hipiju cilšu locekļu". Kādā vietā dejotāji parādoties kaili, lai simbolizētu „cilvēces atbrīvošanu". Producenti cer, ka izrādes turpināsies Toronto vismaz gadu un to noskatīsies ap pusmiljona apmeklētāju. Arī ieejas cenas ir visai „sālītas". — līdz 10 dol. Arta Ābele intervijā izteikusies: „Es biju tiešām ļoti aizspriedumaina pirms pievienojos izrādei. Bet tā man devusi brīvības izjūtu. Pirmo reizi, kad novilku drēbes, es to vairāk darīju impulsīvi, bet tagad tā kļuvusi pavisam dabīga lieta."

Sd.

LATVIJA

27. N-RS. SESTDIENA, 1970. G. 11. APRĪLIS

GALVENA REDAKCIJA TORONTO

Atbildigais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs **Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.**

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katra gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Jānis Kuga bija vairāk nekā latvju teātŗa gleznieciības tēvs.

Visi cilvēka veikumi mākslās, uz kuŗiem mēs raugāmies ar cildinājumu vai apbrīnu, ir neatlaidības neatvairāma spēka paraugi. (Samuels Džonsons)

Mākslas apgaroti, mēs pārspējam savu likteni. (Aleksandrs Ručs)

Mani nevar grozīt. (Jānis Kuga)

TIKŠANĀS

Klasē valdīja klusums. Skolnieki, savās parastajās uniformās noliekušies pār zīmēšanas dēļiem, centās ieburt papīrā pie sienas pakārto ģipša galvu atveidus. Tie bija grieķu dievi. Skolniekiem ycicās kā nu kuŗam, vienam labāk, otram vājāk, trešam pavisam neveikli.

Starpsolu gaitenī lēni soļoja skolotājs, pamaza auguma, platiem pleciem, markantu vaigu. Tas bija zīmēšanas skolotājs. Viņš piegāja pie viena, otra zēna, kuŗa darbs bija pagalam noklīdis no līdzības, un mēģināja ar dažiem zīmuļa vilcieniem un ne vairāk vārdiem iedvest zīmējumā aistētisku jēgu un neveiklajam zīmētājam drusku drosmes.

Skolotāja labojumos un ierosinājumos bija kaut kas neatlaidīgs, pasmags, kā no Svēto rakstu imperātīviem: tev būs!... Neiet? Jāiet. Nevar? Jāvar!

Klasē bija daži desmiti skolnieku. Visi, izņemot vienu, pārkrievinātu latvieti, un mani, bija krievi. Tas bija Protasova ģimnazijā Pēterpilī. Neatlaidīgais, spēcīgais skolotājs bija Jānis Kuga. Ir viņu, ir mani še bija atsviedis I pasaules karš.

Visiem skolniekiem bija respekts pret skolotāju. Arī man, kaut man nekas nebija zināms par viņa jau tad lielajiem nopelniem latvju mākslā.

o

Bija pagājuši gadu gadi. Un nu man vēlreiz izdevās personīgi tikties ar savu kādreizējo skolotāju. Arī šoreiz mūs abus kopā ar daudziem citiem karš bija atrāvis no dzimtās puses. Šoreiz tas bija vēl briesmīgākais II pasaules karš, ar vēl briesmīgākiem upuriem un vēl lielāku bēgļu skaitu. Apokaliptiskais posta vilnis bija mūs aizmetis pāri Atlantijas okeanam un gadi aizskalojuši jaunību, pārgalvību, lielus plānus un sīkas bēdas. Tēvija bija zaudēta, bet dārgi pirktā personiskā brīvība saglābta. Mēs atradāmies Bostonā, mana bijušā skolotāja plašajā dzīvoklī kalna mājā — 146 Winthrop Road. Sienas rotāja viņa krāšņās gleznas un dekorāciju meti.

Vecais meistars sēdēja nekustīgs dziļā krēslā un, galvu mazliet atgāzis, klausījās viesī, kā dara tie, kuŗiem satiksmē ar ārpasauli jāpaļaujas vairs tikai uz dzirdi. Acīm bija pārvilkusies ļauna pelēcīga aklinātāja plēve — Katarrakta. Atnesto Vandongena portretu, ko latvju teātŗa gleznieciības tēvs savā laikā bija pazinis un apmeklējis viņa darbnīcu tā sauktajā bohēmiskajā „Veļu mazgāšanas laivā" Monmartrā, viņš vairs nespēja redzēt. *)

Cik neatvairāmi viņu bija nodeldējuši gadi, cik nežēlīgi izgrauzušas slimības! Kādreiz padruknais, spēcīgais, veselīgais stāvs, kā to atcerējos no Pēterpils laikiem, bija sarucis, saliekts, pleci nošļukuši, ceļi — kaulaini, sīki, ēģiptiski nekustīgi, kā nepiedalīgi, vaigs izdilis, izbalējis, bez dzīvības sārtuma, bez prieka. Bet cik stingri labā roka turēja meitas Ilzītes pasniegto ūdens glāzi. Tā vēl arvien bija tā pati drošā, stingrā, gandrīz valdonīgā meistara roka, līdzīga tai, kas savā laikā izkala mārmora Davidu un Siksta kapellā gleznoja Dieva radītāja roku...

Tāču mūsu meistara arvien vēl drošā, dzīvā, izteiksmīgā roka, kuŗā bija atvilkusies visa dzīvība, tomēr vairs nespēja radīt. Tai vairs nebija nepieciešamās vadītājas — acu gaismas. Gleznotājs ir acs un roka. Acīm gaismu zaudējot, gleznotājs beidz būt gleznotājs, kaut viņam gleznošana būtu svarīgāka par pašu dzīvību. Kugas roka, kas vēl arvien likās varīga, it kā prasīt prasījās pēc otas, pēc krāsu paletes, pēc audekla, prasījās pēc radīšanas akta. Bet velti.

Gleznotājam zaudēt redzi ir traģiskāk nekā komponistam zaudēt dzirdi. Bēthovens, arī kurls būdams, vēl komponēja un pat diriģēja. Redzēt meistaru redzi zaudējušu, satricināja, bet pats aklinātais gleznotājs neizdvesa ijabiskas žēlabas, nenolādēja aklo dienu, nesūrojās par smagāko, skaudrāko no visiem likteņa sitieniem. Viņa izturēšanās bija dzedra, aristokratiski apvaldīta. Pamazām sarunas sāka risināties, vecais meistars iesīla, doma sāka izraisīt domu, atmiņa atmiņu, steidzoties pagātnes ceļos, un jo tālāk tie aizlocījās pagātnē, jo gaišāki un skaidrāki kļuva. Nepagāja ilgs laiks, ka apmeklētājs bija aizmirsis meistara slimību, kaites, bezspēku, gadus, aklumu... Meistars drošu roku vēra pagātnes vārtus.

Fausts sākas vārdiem:

Jūs tuvojaties, griļie sapņu tēli,
Kas agri manus skatus saistījāt.
Vai satvert, turēt jūs? Vēl jūtu kvēli,
Ko dziļi sirdī jūs man iededzāt.
Jūs sliedzat klāt! Tad nākat, valdat cēli,
Kā jūs no miglas vālēm iznirāt;
Man krūtis atkal briest, kā jauns es esmu.
Jūs mani cilājat ar burvju dvesmu!

Taču tas, kas cēlās meistara atmiņās, nebija „griļi sapņi", bet skarba un tomēr skaista pagātnes īstenība, tā īstenība, kas nebeidz dzīvot mūsos, ir daļa no mums.

BĒRNĪBA

Bērnība rāda vīru, kā rīts rāda dienu.

(Miltons)

Mūsu lielais teātŗa gleznotājs piedzima 1878. gada 12. decembrī Daugavas labajā krastā, Ikšķiles pagasta Rīgas pilsētai piederīgo Puriņu māju nomnieka Jāņa Kugas ģimenē. Tēva brālis priecīgo notikumu atzīmējis pirtiņas durvīs, iegriežot tajās gaili un zem tā dzimšanas datumu. Kas toreiz zināja, ka šis gailis vēstīja latvju teātŗa gleznieciības ausmu?! Ģimene, kā nule minējām, savu apgādnieku zaudēja pāragrā nāvē, kad zēnam bija vēl tikai 8 gadi. Māte bija spiesta bāreni nodot ganos pie attāla rada. Un jau šai apziņas pirmajā auseknī, kad viņam puikas rotaļas un iedzimtās draiskulības bija jāaizstāj ar patstāvīgu maizes pelnīšanu no saules līdz saulei, sāka asnot viņa griba, dvēseles patstāvība un apbrīnojamā neatlaidība reiz spraustā mērķa sasniegšanā, it kā viņš būtu nojautis, ka brīnums nav nekas cits kā perfekcija. Jau tad zēns bija noņēmies spītēt liktenim un lauzt nabadzības stindzīgo, šauro gūstu. Lai nopelnītu ceļa naudu Rīgai, viņš iemācījās pīt grozus un salmu cepures. Apvienojot gana un grozpiņa amatu, viņš varēja savam saimniekam nodot kaudzi glīto pinumu pārdošanai pilsētā. Saimnieks zēna sapītos grozus un cepures tirgū gan pārdeva, bet zēna nopelnītās naudas vietā pārveda mājās... mucu siļķu.

Zēns izturēja likteņa sitienu kā vīrs. Nekļuva ne pesimists, ne ciniķis, ne tukšu sapņu kūlējs romantiķis. Viņš saknieba ciešāk lūpas un, varbūt, ūku rīdams, atkal stājās pie tā paša vīlēja darba, pie ganāmpulku ganīšanas un grozu pīšanas. Kas viņam toreiz būtu teicis, ka pat sīkākās lāses ar neatlaidību izdeldē cietāko granītu, ka ne fizisks spēks, bet aktīva izturība cēlusi cilvēces varenākos, brīnumainākos piemineklus, kas sākumā visiem likās neveicami?! Kas? Kāda iekšēja, gandrīz vientiesīga dvēseles tīrība un viengabalainība, kāda dievīga stūrgalvība. Liktenim zēna priekšā bija jāpiekāpjas, kā tas allaž mēdz piekāpties liela cilvēka gribas un rosīgas nealaidības priekšā. Tā arī Jānītis beigās sasniedza savu mērķi — Rīgu. Vai Sīzifs pieveicams?!

Bet atmiņu linga šai brīdī bija aizmetusies par tālu. Meistaram vēl nācās atgriezties pie savām pirmajām mājām, pie pirmās skolas un tēva, ar kuŗu viņam bijusi liela tuvība. Meistars atcerējās tēvu slimības gultā, sirgstot ar plaušu karsoni, ko nepārdzīvoja. Tēvs bija mīlējis mūziku un iemācījis arī dēlēnu spēlēt kādu dīvainu pašdarinātu instrumentu, ko diez kādēļ dēvēja par „bullīti", un kas tik vien bija kā iegarena kārbiņa ar ovālu virsmu un vienu zarnas

stīgu — tieša rada sengrieķu monochordam, uz kuŗa tie pētīja skaņu īpašības. Bet lai cik primitīvs instruments „bullītis" bija, tas pateicīgi un uzticīgi atskaņoja toņkārtu un katru tautas dziesmu. Puriņu mājās Daugavas piekrastē skandināt skandināja „bullīti" garajos ziemas vakaros un ģimenes svētkos, tēvam nejaušot, ka dēlēns, kādu dienu par vīru izaudzis, savu pieredzi ar vientiesīgo „bullīti" aiznesīs uz Latvijas Nacionālās operas skanīgo skatuvi, kur telpa un dziedātāju soļi saistāmi ar mūziku, skatuves izkārtojums un dekorācijas apvienojamas ar ritma un melodijas rakstu.

Kad tēvs bija miris un māte, otrreiz apprecējusies, aizbraukusi Rīgā, zēns palika uz laukiem — vasarā ganos, ziemā skolā, kur par nometināšanu un uzturu gādāja pagasts. Atmiņas par skolu? Labas. Pateicīgas. Skolā Jānītis sadraudzējās ar otru Jāņiti — 3 gadus vecāko Goldmani, vēlāko Krievijas valsts domes locekli, kas kopā ar otru valsts domnieku Jāni Zālīti bija Latviešu strēlnieku bataljonu dibinātājs.

Lai nerastos aplamais iespaids, ka runa par mazu pārcilvēku, nebūs varbūt lieki pieminēt kādu lielā meistara sīku, bet spilgtu atdomu par viņa bērnības dienām, kas saistīta ar smēķēšanas pirmo un pēdējo izmēģinājumu.

(Turpinājums sekos)

*) Slimnieku gan pēc tam operēja, un viņa redze uzlabojās pat tiktāl, ka viņš varēja stāties pie savu atmiņu rakstīšanas. Bet atlabšana nelga. Citām kaitēm strauji progresējot, viņš pasākumu, diemžēl, vairs nepabeidza.

Hertas „J

KERAMIĶES DARBU

Toronto latviešu keramiķu v
klusu, bet neatlaidīgu darbu v
Herta Jaunzeme. Viņa to d
bez sevišķām pretenzijām, it
iegrimusi tikai savos veidolos.
ir keramiķes īpatā mākslas
saule, kuŗā viņa iegājusi ar
siem saviem dotumiem un da
sīkstumu, atsakoties no ma
āla veidošanas rokām uz vir
kādā apdarē daži grib saskati
kai mākslas priekšmeta ist
vērtību. Herta Jaunzeme pri
meta pamatformu iegūst liešā
ceļā, līdzīgi bronzai, kā to da
gadījumos dara tēlnieki sa
metālldarbos, un pēc tam aps
dā rokām. Viņas uzskatā pas
mākslinieka nav jākāpj akr
lauztuvē vai māla bedrē pēc
teriāla, lai veidojamais pri
mets iegūtu mākslas vērtību.

Herta Jaunzeme saviem
biem lieto tikai balto mālu. V
vāzes, krūkas un podi skar
dzidri zvani. Kad iegūta fo
keramiķe to rūpīgi apstrādā
kām, uzliekot krāsu toņus,
stu gravējumu un apdedzinot
triskajā krāsni, ja vajadzīgs,
rākas reizes, piemēram, ja
ta zelta krāsa. H. Jaunzem
rāda dažādus instrumentus,
atgādina skaistumkopšanas r

Lidija Lideka

POLĀRĀ NAKTS

*Kā dāvanu lūdzēj
zili vizmaini kaln
ziemeļu polārā na
pret debesīm ceļa*

*Kas izkliedz tum
sniegu klajos bez
dilstoša mēness b
Ne tumsas putns
ne cilvēka sirds —
ilgās pēc gaismas
pēc zaļa dzieta.
Vien tumšā sasau
auros un svilpēs.*

*Kas maldās mēne
pamestās sniegu v
trejžuburu lāktur
meklējot zvēru un
Ik dzīvība ziemeļu
kā liesmā savas ē
un sadreb pirms*

*Vien salā stingus
sniegotā ledus gā
kā nūžības atklā
pret debesīm pac
kristallzieda bikš*

*Ja zili vizmainos
cilvēks uzkāptu
atrastais kristalla
sadegtu karstajās
Vien pāri paliktu
nemiers — cilvēk*

Nešal

1.

Pēkšņi esmu viens — lielā p
uz gaŗas Santamonikas ielas
Santamonika ir tikai tāds n
kums vienai Losandželosas
Virs galvas vieglā vēsmā
jas sarkanas zvaigznes. Eju p
sarkanzvaigžņoto ielu un mē
iejusties jūsmā, ko tās sludin
Ziemsvētkos. Bet jūsma n
Pie degvielu pārdotavas kā p
nes ziemeļu maijā zied kaut k
gaŗkātainas, oranžas puķes;
man netīk uz tām paskatīties, j
ik kātā redzu tos piecus vai pa
šus dolarus, kuŗus tās maksā
ziemeļos, kur ap šo laiku l
puķes logos.

Aiz zvaigznēm palmas, ur
sevis skaitu:

Maigs ir vakars zem palm
silta krēsla starp namiem
Pirms desmit gadiem T
jaunatnes svētku dienās biju
kļauts" kaut kādā žūrijas k
jā: vairāki „tūkstoši" sacentā
pirmo vietu, skandēdami

SESTDIEN, 1970.-G
Sv. Andre
18. gad
J
SVĒT
SI
Kor
(pirmatska
un citi E. DARZIŅ
C. V. S
SV. ANDREJA
34 MŪZIĶU
Dirigents —
Alfred
Edite T
Ieeja — $2.50

Hertas Jaunzemes keramikas darbnīcā

KERAMIĶES DARBU KLĀSTS VISU APRILI IZSTĀDĪTS HIGHLAND CREEK BIBLIOTEKĀ SKARBORO, TORONTO

Toronto latviešu keramiķu vidū klusu, bet neatlaidīgu darbu veic Herta Jaunzeme. Viņa to dara bez sevišķām pretenzijām, it kā iegrimusi tikai savos veidolos. Tā ir keramiķes īpatā mākslas pasaule, kuŗā viņa iegājusi ar visiem saviem dotumiem un darba sīkstumu, atsakoties no materiāla veidošanas rokām uz virpas, kādā apdarē daži grib saskatīt tikai mākslas priekšmeta īsteno vērtību. Herta Jaunzeme priekšmeta pamatformu iegūst liešanas ceļā, līdzīgi bronzai, kā to dažos gadījumos dara tēlnieki savos metalldarbos, un pēc tam apstrādā rokām. Viņas uzskatā pašam mākslinieka nav jākāpj akmeņlauztuvē vai māla bedrē pēc materiāla, lai veidojamais priekšmets iegūtu mākslas vērtību.

Herta Jaunzeme saviem darbiem lieto tikai balto mālu. Viņas vāzes, krūkas un podi skan kā dzidri zvani. Kad iegūta forma, keramiķe to rūpīgi apstrādā rokām, uzliekot krāsu toņus, rakstu gravējumu un apdedzinot elektriskajā krāsnī, ja vajadzīgs, vairākas reizes, piemēram, ja lietota zelta krāsa. H. Jaunzeme parāda dažādus instrumentus, kuŗi atgādina skaistumkopšanas rīkus, un žultaini piemetina: „Lai kāds neiedomājas runāt muļķības, ka rakstus var vienkārši iespiest ar veidni — pie dažu priekšmetu gravējumiem esmu nosēdējusi 12 stundu!"

Herta Jaunzeme nemeklē popularitāti patstāvīgās savu darbu izstādēs, bet pieticīgi apmierinās ar galdu draudžu bazāros un Ziemsvētku tirdziņos. Viņas ražojumi liecina paši par sevi, un noiets ir liels. Keramiķe it kā kautrējas atklāti reklāmēties. Varbūt to liedz kāds viņas iekšējs jūtīgums, kāda talantiem iezīmīga lēnprātība, varbūt arī nevajadzīgi liela paškritika, kuŗā veidojas darba vērtība. Tas ir pārāk delikāts jautājums, lai spiestu keramiķi uz to atbildēt.

Taču Hertas Jaunzemes vārds ir lasāms Lieltoronto pavasara mākslas notikumu oficiālajā kalendārā, bet publisko bibliotēku aprīļa mēneša sarīkojumu sarakstā viņa ir vienīgā keramiķe, kuŗa izstādās ar saviem ražojumiem. Skarboro Highland Creek bibliotēkā (277 Old Kingston Rd. viņas darbu klāsts apskatāms visu aprīli. Še keramiķe reprezentējas ar apmēram 60 saviem lielākajiem paraugiem, kuŗi galvenokārt darināti kanadiešu gaumē, visi baltajā mālā, sākot ar dažādiem suvenīriem un telpu dekorējumiem, beidzot ar praktiski noderīgiem priekšmetiem, pārstāvot lietisko mākslu arī tās vistiešākajā nozīmē.

Herta Jaunzeme savu keramikas darbnīcu iekārtojusi savas mājas pagrabā (58 Bainhart Cres.) Toronto priekšpilsētā Skarboro, kur viņa strādā jau 8 gadus. Tas nav pagrabs un darbnīca parastajā nozīmē, bet plašs mākslas salons ar blakustelpām. Še no zemes līdz griestiem plauktos sarindoti keramikas ražojumi, milzu daudzums dažādu tūbu, podiņu un gravējamo instrumentu. Kādā vitrīnā redzami kanadiešu laikrakstu izgriezumi ar cildinošām atsauksmēm par keramiķes darbu, ielogoti atzinības liecinājumi un pēdējais diploms, kuŗu H. Jaunzeme pieškīrusi sabiedrība Duncan Ceramic Products Inc. Kalifornijā, ar kvalificētas keramikas skolotājas tiesībām. H. Jaunzeme šīs lielākās ASV sabiedrības semināru beigusi pērngada rudenī, pirmajā Kanadas izlaidumā. Viņa kvalificēta kā skolotāja jaunākajā keramikas krāsu un apdares technikā. Keramiķe gatavojas vēl papildināties krāsu technikā un porcelāna gleznošanā no 20. — 22. jūlijam speciālā seminārā Toledo, ASV.

Pašreiz H. Jaunzeme savā studijā māca keramiku 50 skolniecēm, kuŗu vidū ir dažādu tautību pārstāves — zviedrietes, somietes, japānieces, krievietes, īrietes un, protams, arī anglietes, dažādu profesiju un aroda laudis, arī skolotājas, kāda zobārste, astroloģe un piecas frizieres, no kuŗām trim ir pašām savi frizieŗu saloni. Kādā atsevišķā telpā novietots vesels audzekņu darbu klāsts, pusgatavi un jau gatavi veidojumi, kuŗi daudz neatšķiŗas no pašas meistares roku darba. Darbam izvēršoties plašumā, drizumā paredzēts uzstādīt otru keramikas apdedzināšanas elektrisko krāsni.

H. Jaunzemes mākslinieciskās intereses pievērstas ne vien keramikai, bet arī gleznieciībai, kuŗu mācījusies arī pie Valijas Mērnieces Toronto, apgūstot mākslinieces Parīzes krāsu vieglumu un toņu skaidrību. Mākslinieces ietekme vērojama daudzajās Hertas Jaunzemes gleznās, kuŗas redzamas gandrīz ikvienā viņas mājas telpā. Skats apstājas pie divām piesnigušām vientuļām eglēm lauka malā. Tā ir simboliska glezna, kuŗu viņa veltījusi savai nesen mirušajai otrai māsai. Hertas Jaunzemes gleznas saista ne mazāk kā viņas keramika, jo abas mākslas jau nestāv diezcik tālu. Daudzi jautājuši, kāpēc viņa savas gleznas neparāda kādā patstāvīgā izstādē? Tāds jautājums ir arī apmeklētājam. H. Jaunzeme klusē.

(Nobeigums 6. lpp.)

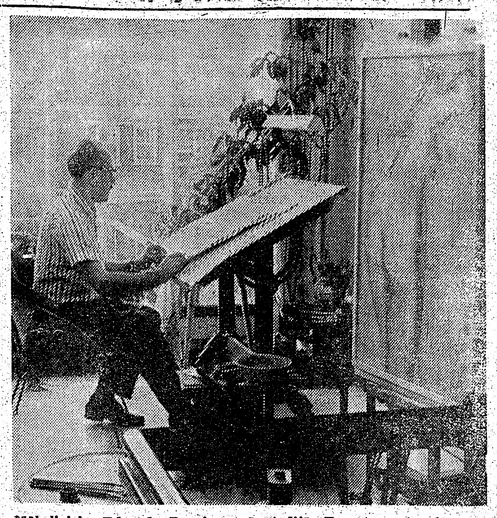

Mākslinieks Eduards Dzenis savā studijā Toronto gatavojas savu gleznu un grafiku izstādei, kuŗu viņa studijā (82 Asquith Ave., pie Bloor un Church ielām) atklāja 10. aprīlī plkst. 8 vakarā. Izstāde būs atvērta 11., 12., 18. un 19. aprīlī no plkst. 12 dienā līdz 8 vakarā. Foto: J. Ligers

Jauna spredīķu grāmata

Mūsu baznīcas literātūra trimdā kļuvusi bagātāka ar jaunu spredīķu grāmatu. Tās sacerētājs ir Latvijas universitātes teoloģijas doktors māc. Kārlis Bilzens. Autors grāmatā pasniedz lasītājiem savu spredīķu izlasi no vairākiem gadu desmitiem. Pirmais spredīķis sauc lasītāja atmiņā 1934. gada 24. jūniju, kad Sv. Pāvila baznīcā Rīgā ordinēti mācītāja amatā seši jauni teoloģijas fakultātes absolventi. Fotoattēlā, kuŗš ievietots grāmatas beigās, jaunordinētie redzami kopā ar tā laika archibīskapu T. Grīnbergu, Rīgas pilsētas iecirkņa prāvestu K. Kundziņu un citiem mācītājiem, kuŗi piedalījušies ordinācijas dievkalpojumā. Šis attēls, kuŗš parāda arī Sv. Pāvila baznīcas dārzu, būs mīļš sveiciens tautiešiem - rīdziniekiem, jo sevišķi tiem, kuŗi šai tālajā dienā klausījās spredīķi, kuŗu no baznīcas kanceles teica jaunais mācītājs Kārlis Bilzens.

Cēsnieki, lasot šo grāmatu, atcerēsies Lieldienu dievkalpojumu 1932. gadā un varēs lasīt spredīķi, kuŗu jaunais kandidāts pie mācītāja P. Apkalna toreiz teica viņu gadsimtu vecajā baznīcā. Tāpat jauniešī, kuŗi Baigajā gadā iesvētīti Pūpolsvētdienā Sv. Jāņa baznīcā Rīgā, lasot šo grāmatu, atcerēsies savas jaunības dārgo dienu, savus vecākus un draugus un dzimtenes ļaudis, kuŗi tolaik bija ap tiem.

Nav iespējams īsā apskatā pievērst lasītāju uzmanību visām dienām un vietām, kad un kur pārējie spredīķi teikti, es tomēr justos parādnieks, ja nepieminētu vēl kādus, kuŗi sacīti Eslingenā, Filadelfijā un tālajā Austrālijā (Melburnā, Brisbenā, Sidnejā un citās vietās), arī Kraistčērcā, Jaunzēlandē, mācītāja Reinfelda draudzē. Ir arī daži spredīķi, sacīti amerikāņu draudzēm angļu valodā. Tie varētu derēt tiem jaunās paaudzes ļaudīm, kuŗiem labāk padodas vietējās skolās mācītā valoda. To vidū vēlētos norādīt uz vienu ļoti zīmīgu svētrunu, kuŗa teikta 1967. gada Ziemsvētku vakarā Betlemē — tajā baznīcā, kuŗa celta virs vietas, kur silītē dusējis Kristus bērns. Vienalga, kuŗā pasaules stūrī grāmatā sakopotās svētrunas sacītas — vai dzimtenē, vai arī tālā svešā pasaules malā — visās atbalsojas tīrais bībeles vārds.

Atliek novēlēt, lai šī grāmata, uz kuŗas vāka staro Kristus krusta zīme, lasītāju pulku vestu tuvāk Kristum, kas arī ir tās autora nolūks, izteikts viņa pašu vārdos: „Jēzu Kristu pieredzēt, viņa ticībā dzīvot un darboties, ir galvenais, kas nepieciešams arī mūsu tautai." Grāmata noderīga dāvanai ikvienam, arī jauniešiem iesvētīšanas dienā. Tā iespiesta apgāda Vaidava spiestuvē un pasūtināma pie docenta inženieŗa J. Baumaņa (2015 L Street, Lincoln, Nebr. 68510, U. S. A.) vai arī māc. H. Jesifera (2144 Washington St., Lincoln, Nebr. 68502, U. S. A.

prāv. A. Mitulis

Alberts Spoģis

Mēness meitiņa pie Sēnas

KARMENAS KURZEMNIECES DZEJOĻU KRAJUMS „DZĪPARI", IZDEVIS ULUBELES APGĀDS MELBURNĀ 1969. GADĀ, GRAFISKO IETERPU VEIDOJIS LEO SVIĶERS, TEKSTU AR ROKU SALICIS UN IESPIEDIS J. LADUZĀNS

Karmenas Kurzemnieces (īstajā vārdā Selga Silkalna - Kalna) dzejoļus esam lasījuši dažādos trimdas periodiskos izdevumos. Pagājušā gada beigās izdota viņas pirmā dzejoļu grāmata. Jākonstatē, ka krājumā nav uzņemta viņas dziļi izjustā, patiesā reliģiskā un tēvzemes motīvu lirika. Tāpēc, diemžēl, jauno dzejnieci šajā krājumā neiepazīstam pilnīgi.

Krājuma beigās latviešu rakstniecības seniors Jānis Sarma devis pēcvārdus un sveicis dzejnieci ar ienākšanu latviešu lirikā. Pēdējā lappusē lasām īsu dzejnieces biografiju. Iepazīstamies — dzimusi 1935. gadā Kuldīgā, tur uzsākusi arī pirmās skolas gaitas. Sava novada izcelsmes lepnumu, Kurzemnieces vārdu, dzejniece izvēlējusies par pseudonimu. Beigusi vācu ģimnaziju, studējusi franču un angļu valodas slavenajā Minchenes universitātē, papildinājusies Parīzes Sorbonā, tur iecerējusi zinātnisku darbu par Provansas dzejnieku Frederiku Mistrāli, pēdīgi Minchenē ar šo darbu ieguvusi maģistra gradu. No 1964. — 1966. gadam Silkalna strādājusi par svešvalodu skolotāju Minsteres latviešu ģimnazijā. Uz Minsteri par skolotāju no Austrālijas atnāca jaunais literāts Eduards Silkalns. Kolēgas iepazinās tuvāk, sadraudzējās, apprecējās. Silkalna bez dzejoļiem rakstījusi kritiskas literātūras apceres un citu.

Krājumam trīs nodaļas — „Saulgriežu dziesma", „Sēnas orfejam" un „Saules zaķīši". Tās ir interesantas nodaļas. Bet, kā jau teikts, šajā krājumā iederētos arī dzejnieces reliģiskie un tēvzemes motīvu dzipari. Pavisam krājumā uzņemti 30 dzejoļi.

Pirmo nodaļu ievada sonets „Saulgriežu dziesma". Samērā labi kaltais sonets izteic dzejnieces dvēseles cīņu balsis un ilgas pēc pavasaŗa. Nākošais sonets „Andante" (neparasti!) izdzied visas jūtīga cilvēka sāpes starp zemi un debesīm, pazušanu un pestīšanu, kad beidzot „kāda liela sāpe visu apskaidro" (8. lp.). Savas „zaļās dienas" dzejniece redz visuma kārtībā, kāda augstā. Kārtotāja liktas, kur nevar vairs kurnēt un sacelties, jo „Tavā lietū tās dzer lēni,/ Tavā rasā tās viz rēni" (9. lp.). Dziļu dzīves optimismu un paļāvību dzejniece izteic sonētā „Aizej" (10. lp.), bet reizē arī pavēl, lai aizejam no egoistiskā „es", jo tikai tad „nīcībā iemests, tu dzīvību gūsi". Ar neparastu šedevru „Soir de Madona" dzejniece klausītājus pārsteidza Eiropas latviešu dziesmu svētku laikā Hamburgā, piedāvājot rūgtenā siena smaržu mazās pudelītēs (pa 7 ccm). Šis dzejolis arī uzņemts šajā nodaļā. Ar zināmu humoru un reizē dzīves gudrību attēlots — „kā ods iekļuva dzintarā". Un tad kosmiskā elēģija „Mēnessmeitiņa raud", kuŗā dzejniece izdzied savu un visas mūsu tautas likteni: „Kur vēl tagad lai rotājos,/ Blondās bizes lai pinu,/ Ja savu mūžseno mājokli/ Bālgīmju rokās es zinu?" (15. lp.).

Klasiskos pantos un metroskalta nodaļa „Sēnas orfejam". Dzejniece aizrāvusies skaistā, svētā un skaudrā apcerē. Viņa dzied himnu „Kādai gotiskai katedrālei" (22), uzrakstījusi iespaidīgu sonetu „Pie Bodlēra kapa" (23), jūsmo „Trubadūru zemē (24) un apcer mūžīgo Romu — „Roma aeterna" (25). Tā ir dzejnieces studiju laika cīņu pasaule ar dailā un ekstosiskā apjūsmu, bet reizē arī dziļa goddevība zem krusta: „Ienīra vīrāka dzīlēs kronis no rožērkšķiem pīts" (22). Tālāk — celojums uz Pompeju pievakarē (27), izbrīns par Sicilijas gana stabuli (28) un apdziedātais Donkichota liktenis dzejā „Pas de Deux" (29). Visai reibīgu sirreālu sapni redzējusi dzejniece, ko pat mūsu jaunie sirreālisti nevar pārspēt (ne dzejā, ne liniju mākslā!), kas izskan rāmā iztēles gleznā: „Bet pašā vidū, kluss un bāls,/ Pienenēs gulēja Jānis Rozentāls" (30).

Nodaļā „Saules zaķīši" ir bērnu dzeja, kuŗa veltīta mazajam Ag-

(Nobeigums 6. lpp.)

Lidija Lideka

POLĀRĀ NAKTS

Kā dāvanu lūdzējas rokas
zili vizmaini kalni
ziemeļu polārā naktī
pret debesīm ceļas.

Kas izkliedz tumsas elsas
sniegu klajos bezgalīgos,
dilstoša mēness bālajos staros?
Ne tumsas putns pūce,
ne cilvēka sirds —
ilgās pēc gaismas,
pēc zaļa dzieta.
Vien tumsā sasaucas purga
auros un svilpēs.

Kas maldās mēnesnīcā
pamestās sniegu velvēs,
trejžuburu lāķturi dedzis,
meklējot zvēra un cilvēka pēdas?
Ik dzīvība ziemeļu polārā naktī,
kā liesma savas ēnas baidās,
un sadreb pirms iedegas.

Vien salā stingusi nakts
sniegotā ledus gālēs,
kā mūžības atklāsme jauna —
pret debesīm paceltā
kristallzieda biķeri lāso.

Ja zili vizmainos ledus kalnos
cilvēks uzkāptu reiz —
atrastais kristalla zieds
sadegtu karstajās delnās . . .
Vien pāri paliktu
nemiers — cilvēka lāsts!

Nešalc gārša, šalc okeans, lielceļš

ANDREJS IRBE RAKSTA PAR PĒRNRUDENI ZIEMEĻAMERIKĀ (6)

1.

Pēkšņi esmu viens — lielā pilsētā uz garas Santamonikas ielas; un Santamonika ir tikai tāds nosaukums vienai Losandželosas daļai.

Virs galvas vieglā vēsmā šūpojas sarkanas zvaigznes. Eju pa šo sarkanzvaigžņoto ielu un mēģinu iejusties jūsmā, ko tās sludina — Ziemsvētkos. Bet jūsma nenāk. Pie degvielu pārdotavas kā pienenes ziemeļu maijā zied kaut kādas gaŗkātainas, oranžas puķes; un man netīk uz tām paskatīties, jo tad ik kātā redzu tos piecus vai pat sešus dolarus, kuŗus tās maksā tur ziemeļos, kur ap šo laiku ledus-puķes logos.

Aiz zvaigznēm palmas, un pie sevis skaitu:

Maigs ir vakars zem palmām,
silta krēsla starp namiem . . .

Pirms desmit gadiem Toronto jaunatnes svētku dienās biju „iekļauts" kaut kādā žūrijas komisijā: vairāki „tūkstoši" sacentās par pirmo vietu, skandēdami Olafa Stumbra „Trimdas trīspadsmito gadu". Kāds to vietu arī dabūja, bet es daudzus gadus pēc tam neesmu varējis bez drebuļiem paskatīties uz šo viscaur skaisto dzejoli.

Laikam jau to dzirdēju — visādās variācijās — tikai kādu pēcpusdienu ilgi, bet man likās, ka esmu tajā klausījies veselu nedēļu.

Un te nu viņas ir — tās palmas. Un maigais vakars zem tām. Un siltā krēsla starp namiem.

. . . un Klusais okeans šalc to vienīgo dziesmu, kuŗa ir visu jūru: Viļņu dziesmu.

Bet pilsēta pati?

Ielienu krēslainā kafijas mājiņā un rakstu kartīti uz Zviedriju: Demonstrācijas neesmu redzējis, bet dzīvu skunku. Un gaiss šeit Losandželosā ir vistīrāks tālbraucēju autobusu mazmājiņās, jo tām vienmēr logs ciet . . .

Vairāk nevajag par to runāt.

2.

Augstu virs palmām — mēness, un uz mēness divi amerikāņi ar savu mašīnu. No šejienes mēness izskatās tikpat miermīlīgi spožs kā senajās dienās, cilvēku nenopēdots.

Kad pierunāju savu namatēvu ieslēgt telvīzoru, jo mani tā mēness lieta tomēr aizrauj, diktors kaut ko ātri nobeŗ par sekmīgu nolaišanos, un pēc tam seko gaŗāka pārraide, kuŗā mani iepazīstina ar pasaules labāko kūku sunīša pirmajā dzimumdienā . . .

Paldies par kūkām!

Jeibogu: Paldies!

3.

Venīses vakarā ļaudis stāv liedagmalas ielā, pagriezušies ar sejām pret rietumiem. Stāv kā pielūgsmē — ar bārdām, bez bārdām, ar spiekiem, bez spiekiem. Stāv — balti, melni, tumšbrūni. Stāv.

Virs Klusā okeana uguņo — saulriets.

Blāzmas staigātāji.

Viņi ir dažādi. Ir tādi, kas staigāja un staigā zem blāzmainas debess ziemeļu jūnijos — romantikas piepildīti kā spainis ar bērza sulu — līdz malām. Un ir tādi — šeit — kas stāv Kalifornijas piekrastes blāzmainās debess izgaismoti, tveŗ to relātīvi īso mirkli, kad blāzma ir viņu — bez klašu un šķiru starpības, viņu — vienalga, kāda ādas krāsa, cik centu kabatā. Vai arī viņi ir romantikas pilni? Es domāju gan. Tikai romantikas struktūra ir citāda. Aiz muguras viņiem nav noslēpumaini šalcošs rudzu lauks ziedos, bet šalcoša miljonu pilsēta, kuŗas gaiss, paldies Dievam, vēl satur dažus procentus skābekļa.

PAZIŅOJUMS

No autora līdz laikraksta iespiešanas brīdim nav saņemta romāna „Nemirstīgais nemiers' pēdējā nodaļa, kuŗa, acīm redzot, nekārtīgās pasta darbības dēļ kaut kur iestrēgusi, tādēļ turpināsim romāna iespiešanu pēc manuskripta saņemšanas.

Redakcija

Bet šeit ir maigs vakars, palmas stāv mierīgi, nekustēdamās. Nešalc gārša, rudzulauks, šalc okeans — savu vienīgo dziesmu.

Uguns atblāzmai līdzīgo debesi sašvīkā lidmašīnu astes.

Kad gaisma dziest, ejam pa tumšu ielu, klauvējam pie tumšām durvīm, un kad tās paveŗas, uz mums gāžas saule, saule, saule.

Pacifika ielas stūŗa namelī saules gaismu uz audekliem sanesis Voldemārs Dārznieks.

Viņš glezno. Tas viss. Vairāk neteiksu. Paiet dažas stundas, tās ir brīnišķīgas stundas — starp saulēm, pie cilvēka, kam iedevu vārdu: Saules Dārznieks.

Bet tā kā folklora joprojām top, negribu laist gaŗām gadījumu, tautas gara mantu pūram nepievienodams jumtūdens jēdzienu.

Jumtūdens — tā ir tā kafija, ko pasniedz standartkafijmājās. Tā to noformulēja Voldemārs Dārznieks, latviešu gleznotājs Venīsē, un aizgāja aiz gleznām samalt pats savu malumu. Tas garšoja pēc kafijas un saules.

Šo saules būšanu es paņēmu līdz no Kalifornijas kā ogli, kas glabājama. Jo līdz paņēmās — negribot — arī kaut kas ļoti, ļoti tumšs.

Vēlāk Olafs Stumbrs lasīja savus dzejoļus, tos jaunos, un pareģoja jauna krājuma iznākšanu. Un tad vēl man bija jādomā par simbiozi. Un tām nerra cepurēm, ko daži mauc sev galvā brīvprātīgi, kamēr citi ar varu uzmauktās nes ar cieņu.

Bija reiz kāds vainags, kas arī bija tikai — kauna zīme.

Pasaule, redziet, ir pilna ar — pretrunām. Nu jā, es jau domāju tikai par tām oranžajām puķēm, kuŗas Stokholmā maksā sešus dolarus un kuŗām tur, Kalifornijā, katrs folksvāģītis nekaunēdamies uzpūš virsū pa izdedžu strūklinai.

4.

Sanfrancisko, Berkeleja. Orinda. Pasaules karte ir — poēzija, dzeja. Paņemiet atlantu un sāciet lasīt: jums atvērsies cilvēku dzejiskās izdomas ģenuīnākās dziles. Katrs vārds — ar dziļumu, ar vēsturi, ar cilvēkiem un paaudzēm aiz sevis un ap sevi.

Ziemeļamerikas Londonas, Parīzes un Rīgas gan neliecina par sevišķi izcilām poētu spējām. Bet, varbūt, par cilvēcisko tieksmi kaut vārdā paņemt līdz kaut ko no — mājām.

Pa Sanfrancisko ielām braukā tramvaji. Stokholmā mēs tos nolikvidējām pirms gadiem diviem un ieguvām labās puses šatiksmi. Šeit ir kā tramvaji, tā satiksme. Un okeanā reį roņi.

Un šeit ir kaut kas arī no mājām: kādas tās gribētos iedomāties. Viens tāds gadījums.

Persona A. uzrakstījusi kādu rakstu, pret ko persona B. oponējusi krietni vien asā pretrakstā. Tas netraucē abiem iet vienam pie otra ciemos, apmainīties grā-

(Nobeigums 6. lpp.)

„Netālu no Sanfrancisko, Orindā, ir kalns, kuŗu iesaucām par Jēra kalnu. Pie tā nokļūst pa šaurām likločiņām, kuŗām visām spāniski vārdi. Kalna galā — māja, kuŗā dzīvo Jāņa Jaunsudrabiņa fonda 1969. gada prozas balvas ieguvēja Benita Veisberga ar vīru gleznotāju Eri," raksta Andrejs Irbe. Uzņēmumā Benita Veisberga un prof. Ojārs Krātiņš ieskatās kādā manuskripta lappusē: pēc „Es, tavs maigais jērs" Benitai Veisbergai jau top jauns romāns. Foto: A. Irbe

SESTDIEN, 1970. G. 18. APRĪLĪ, PL. 8 VAKARĀ
Sv. Andreja baznīcā, Toronto
18. gadskārtējais koncerts
Jāņa Kalniņa
SVĒTLAIMĪBAS SIMFONIJA
Korim un orķestrim
(pirmatskaņojums latviešu valodā)
un citi E. DĀRZIŅA, A. JURJĀNA, A. PURVA un C. V. STANFORDA skaņdarbi
SV. ANDREJA EV. LUT. DRAUDZES KORIS
34 MŪZIĶU SIMFONISKS ORĶESTRIS
Diriģents — Arvids Purvs
Alfreds Spricenieks — bass
Edite Timermane — ērģeles
Ieeja — $2.50 Mācības iestāžu audzēkņiem $1.25

SAPULCE NEVĒLAS KLUBU...

(Pārnesums no 1. lpp.)

darbu veikšanai, ja tas būtu vajadzīgs.

Pārrunājot jautājumu par atļaujas pieprasīšanu Latviešu namā iekārtot klubu, E. Briedis no skolu fonda aizrādīja, ka namā darbojas skola. Viņš arī jautāja, vai latvieši varēs savu klubu bez zaudējumiem uzturēt, jo Toronto jau darbojas DV klubs „Jautrais ods". U. Maksiņa ierosinājumā, 7 balsīm atturoties, kluba ierīkošanu ar 21 balsi noraidīja.

Valdes locekļis P. Rudzītis, kurš darbojas arī nama saimniecības komisijā, bija sagatavojis plašāku nama apsaimniekošanas pārskatu 5 gadu darbības laikā līdz pag. gada jūlijam. Šai laikā namā notikuši 2463 dažādi sarīkojumi un sanāksmes, namu apmeklējušas 219.728 personas, caurmērā, ieskaitot arī svētdienas, tajā iegriežoties 121 apmeklētājam. No visiem sarīkojumiem apmēram puse notikusi uz komerciālas bāzes, bet 1113 reižu namā notikušas skautu nodarbības, jauniešu sanāksmes, sportistu pulcēšanās, deju kursi, koru vai teātru mēģinājumi, kuru īres maksas nav segušas pat tiešos telpu uzturēšanas izdevumus. Latviešu pamatskolai agrāk sestdienās un ģimnazijai tagad piektdienās telpas 140 reižu nodotas bez maksas. Nama trīs zāles aizvadītos 5 gados kopā bijušas aizņemtas caurmērā 40 reižu mēnesī. Pērngada jūnijā pēdējās 3 dienās, Starptautiskās karavānas laikā, Latviešu namu apmeklēja vairāk nekā 2600 personu. Nama 5 gadu darbības laikā pērnais gads iezīmējies ar 50.289 lielu apmeklētāju kopskaitu, caurmērā visā gadā namā iegriežoties 135 personām dienā. Latviešu kreditsabiedrību pērn apmeklējuši 16.500 klientu.

Latviešu nama valdē ievēlami 12 locekļi. Pēc akciju kopskaita viena valdes locekļa ievēlēšanai šogad bija vajadzīgas 146 akcijas. Pa vienam loceklim valdei deva četri lielākie akciju turētāji: Toronto skolu fonds (283 akcijas), Latviešu nama vienība (283), Toronto latviešu biedrība (183) un Sv. Andreja draudze (155), kuŗas valdei nominēja uzskaites secībā A. Freimani, E. Koku, P. Puļķi un P. Ķelli. Pārējie 8 valdes locekļi bija ievēlami ar akciju skaitu atklātā balsošanā. No 10 kandidātiem valdē ievēlēja M. Tožu (ar 155 balsīm resp. akcijām), P. Rudzīti (154), A. Šteinbachu (149), A. Tīcmani (108), A. Vuciņu (93), E. Briedi (76), A. Kristapsonu (75) un H. Rozi (71), kandidātos paliekot K. Linē (68) un A. Memenim (10). Revīzijas komisijā ievēlēja A. Auguli ar 19 balsīm, J. Šmitu (18) un J. Rolavu (15), bet par kandidātu Z. Grundmani.

Pēc pilnsapulces jaunā valde sanāca konstruēšanās sēdē, kuŗā pienākumus sadalīja šādi: priekšsēdis M. Toža, viņa vietnieks A. Vuciņš, sekretārs A. Šteinbachs, kasieris A. Freimanis, saimniecības daļas vadītājs A. Kristapsons ar locekļiem A. Vuciņu un P. Rudzīti, tehniskās daļas vadītājs E. Briedis ar locekļiem P. Ķelli un A. Tīcmani, saimniecības daļas vadītājs E. Koks ar locekļiem H. Rozi un P. Puļķi. Dāmu komitejas pārstāve valdē — Z. Grekere. Revīzijas komisijā darbosies priekšsēdis A. Augulis, sekretārs J. Šmits un J. Rolavs.

Latviešu nama jaunajā valdē ir 4 jauni locekļi — A. Tīcmanis, A. Vuciņš, E. Briedis un H. Roze.

—sd—

Latviešu nama Toronto jaunievēlētā vadība: priekšā no kreisās — E. Koks, P. Rudzītis, A. Šteinbachs, M. Toža, Z. Grekere, A. Kristapsons un P. Puļķis; aizmugurē — H. Roze, A. Vuciņš, P. Ķelle, A. Freimanis un revizijas komisijas locekļi J. Rolavs, J. Šmits un A. Augulis.

Foto: J. Ligers

TORONTO ZIŅAS

Latviešu nama dāmu komitejas rīkotā jaunatnes mūzikālā pēcpusdiena 5. aprīlī bija pulcinājusi ap 200 apmeklētāju, kuŗi noklausījās 20 jauno talantu priekšnesumus. Programmā bija pārstāvēti 13 klavieŗspēlētāji, 4 vijolnieki, no kuŗiem viens spēlēja arī braču, un pa viena arpas un čella spēlētājam, tikai vienam dalībniekam dziedot, kuŗi atskaņoja klasisko mūziku — Mocarta, Šopēna, Šūberta, Bēthovena, Haidna, Bacha, Čaikovska, Rachmaņinova, Mendelsona un citu darbus. Programmas ievadījumā komponists prof. T. Ķeniņš norādīja, ka daudz jauniešu jau sasnieguši profesionālu līmeni, bet citi tiem seko, aizsildot „robus", gados vecākajiem uzsākot patstāvīgu mākslas ceļu. Pēc koncerta nama dāmu komitejas pr-ce E. Galdiņa nodeva Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas pr-dim Ž. Šmitam 100 dol. naudas balvu tam jaunajam talantam, kuŗš jauno mākslinieku konkursā dziesmu svētku ietvaros izcelsies ar labāko latviešu skaņraža darba atskaņojumu. Jaunie mūziķi un viņu skolotāji pēc koncerta saņēma pavasaŗa ziedus.

Eduarda Vingŗa gleznu izstādi 3. aprīlī vairāk nekā 150 apmeklētāju klātienē Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē atklāja BTFK prezidija vicepr-dis A. Kaļiņš, angļu valodā iepazīstinot klātesošos ar Spānijā studējušo mākslinieku un uzrunājot viņu ar spānisko „Eduardo". Apmeklētāji jau iepriekš bija kādu stundu priecājušies par gleznām, nomalkojot tradicionālo izstādes atklāšanas vīnu, kuŗu dzirkstīgās glāzēs bagātīgi pasniedza smaidīgas meitenes minisvārciņos. A. Kaļiņam īso uzrunu un atskatu par E. Vingŗa mākslinieka gaitām bei dzot un klausītāju aplausiem izskanot, lūgtō viesu vidū bija dzirdami protesti, ka viņš runājis angļu valodā un mākslinieku apzīmējis par „Eduardo"... Protesta balsis tomēr spēji aprima, kad pats mākslinieks paskaidroja, ka viesu vidū ir arī daudz cittautiešu, kuŗi latviešu valodu nesaprot. Meitenes minisvārciņos turpināja pienest vīnu. Vairākas gleznas pārdeva jau pirmajā vakarā. Izstādē skatāmi 26 pārdodami darbi, kā arī vairāki portreti, kuŗus īpašnieki skatei aizdevuši. Izstādi slēgs 12. aprīlī, abās pēdējās dienā tai esot atvērtai no plkst. 12 — 9 vakarā.

Tēlnieks Augusts Kopmanis marta beigās devies uz Eiropu, izlietojot pagājušajā gadā piešķirto Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda naudas balvu, lai 6 nedēļu ilgā ceļojumā apmeklētu Šveici, Itāliju un Franciju, iepazīstoties ar turienes mākslas centriem un apciemojot savu radinieku Ojāru Rozīti, kuŗš kopš gūsta laika palicis Francijā un ar ģimeni dzīvo Grasā, franču Rivjērā. Toronto A. Kopmanis atgriezīsies maijā. Pašreiz trīs viņa darbi kokā — „Negadījums", „Ejoša figūra" un „Namamāte" skatāmi Kanadas tēlnieku biedrības 3. aprīlī atklātajā izstādē Foresthilla bibliotēkā (666 Eglinton Ave. W.), kuŗa būs atvērta līdz 21. aprīlim. Pēc tam izstādi ar šiem 3 A. Kopmaņa darbiem pārceļs uz Kanadas simtgades centru Okvillē, kur tā būs atvērta no 24. aprīļa līdz 23. maijam.

TLB inženieŗu un tehniķu kopas 2. aprīļa sanāksmi Latviešu namā, kuŗā ieradās 22 dalībnieki, atklāja kopas sekretārs E. Broders, ar klusuma brīdi godinot ASV mirušo Dr. ing. Nikolaju Rozenaueru. Pēc tam A. Liepkalns referēja par tematu „Polyethylene un P. V. C. plastikas iesaiņojumi", pakavējoties pie jaunināj umiem plastikas materiāliem, kuŗi pēdējā laikā strauji iekaŗo pasaules tirgu, aizstājot stiklu. Referents arī demonstrēja plastikas pudeļu izturību, norādot, ka lielākos veikumos plastikas nozarē uzrādījuši vācieši. Par interesanto priekšlasījumu referentam, kuŗš atbildēja arī uz jautājumiem, pateicās kopas pr-ks K. Tikmanis.

TLMM kluba šīs sezonas pēdējā mēneša sanāksmē 2. aprīlī DV namā bija pulcējušies ap 30 biedru, kuŗi noskatījās divas filmas; vienu par makšķernieku svētkiem Japānā, bet otru par roņu un leduslāču medībām Kanadas arktikā.

Latviešu nama vienības dalībnieku sapulcē 5. aprīlī pirms nama akcionāru gada sapulces valdē ievēlēja A. Šteinbachu, E. Skujiņu, A. Freimani, E. Mišku un E. Koku. Latviešu nama vienība ir 238 nama akciju turētāja.

Edmunda Bērkes biedrības darbinieki 13. un 14. aprīlī no plkst. 7 — 10 vakarā (1129 Dundas St. W., pie Ossington ielas) sniegs bezmaksas palīdzību ienākumu nodokļa veidlapu izpildīšanā par 1969. gadu. Šīs veidlapas nosūtāmas uz Otavu līdz 30. aprīlim.

BTFK kopā ar Baltijas sieviešu padomi Kanadā 5. aprīlī lietuviešu baznīcas sarīkojumu zālē bija rīkojusi diskusiju vakaru, kuŗu, piedaloties ap 140 apmeklētājiem, ievadīja BSPK prezidija pr-de lietuviete I. Maikldžona, bet diskusijas vadīja BTFK prezidija vicepr-dis A. Kaļiņš. Laikraksta „The Globe and Mail" galvenā redaktora vietnieks Kolins Makkala (McCulough) referēja par dzīvi sarkanajā Ķīnā, kur viņš kā sava laikraksta korespondents pavadījis 18 mēnešu, demonstrējot arī krāsu diapozitīvus, cita vidū Maocetunga rīkotās demonstrācijas. Igauņu centrālās padomes Kanadā pr-dis I. Heinso referentam pasniedza atmiņai greznu albumu ādas vākos ar visu trīs Baltijas valstu ģerboņiem.

Aizvadītās nedēļas nogalē Happy Hills slēpotavā Orandžvilles rajonā pēc iepriekšējās ceturtdienas sniegputeņa bija uzsnigusi 6 collu bieza un blīva sniega kārta, tādēļ slēpotava būs atvērta arī vēl 12. aprīlī. Tuvākas ziņas par sniega apstākļiem saņemamas no slēpotavas vadītāja A. Mackara (tālr. 463-4902). Otrs slēpotavas pārzinis ir V. Kļaviņš. Pieziņojams, ka kanadiešu laikraksti un radio, sākot ar 1. aprīli, par sniega apstākļiem slēpotavās vairs neziņo.

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku teātŗa izrādei „Pūt, vējiņi" dienas uzvedumam 4. jūlijā visas 4 dol. ieejas kartes jau pārdotas, arī citu brīvu vietu vairs nav daudz. Svētku rīcības komitejas tādēļ mudina teātŗa draugus pasteigties un ieteic ieejas kartes iegādāties lugas pirmizrādei 1. jūlijā. Šajās dienās Toronto ieradās režisors Osvalds Uršteins, lai ar savu palīgu Hugo Miķelsonu turpinātu lugas iestudēšanas darbu ar DV teātŗa Kanadā dalībniekiem.

Juŗa Benjamiņa un dēla zemūdens fotouzņēmumu izstāde notiks no 21. aprīļa līdz 8. maijam Richview bibliotēkas mākslas galerijā. Līdzīga abu Benjamiņu uzņēmumu izstāde aizvadītajā rudenī bija iekārtota Ontario mākslas mūzejā.

LONDONA

Techniska miseķļa dēļ mūsu laikraksta iepriekšējā numurā viena Londonas ziņa bez virsraksta piejukusi pie Otavas ziņām, tādēļ to še atkārtojam: DV Londonas nodaļa 19. martā bija rīkojusi referātu vakaru, kuŗā viesis no Toronto V. Sabanskis runāja par tematu „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija?", papildinot stāstījumu ar diapozitīvu demonstrējumiem. — Nodaļas biedru vakars ar tematu „Dziedot dzimu, dziedot augu" notiks 11. aprīlī plkst. 8 vakarā Z. Petrovska īpašumā (1392 Trafalgar St., London) groziņu vakara veidā.

Kādreiz deportētā vanadžu vidū

KANADAS VANADŽU 17. SALIDOJUMS TORONTO (2)

Kanadas vanadžu salidojumā Toronto darba gaitā patīkamu pārmaiņu radīja rakstnieces Tonijas Krūkas referāts par tematu „Sabiedriskais darbs un pienākumi latviešu sievietes apziņā Latvijā un svešumā", referentei izsekojot latviešu sievietes pašapziņas augšanai. Pagātnē latviešu sievietei gan piekrita liela loma tautas garīgo un nacionālo vērtību radīšanā un glabāšanā, bet viņas galvenā vieta un rūpes tomēr bija ģimene. Gadsimtu gaitā, franču, angļu un vācu rakstnieku darbos pavīdot sievietes emancipācijas jautājumam, Latvijā, kuŗa vēl bija Krievijas guberņa, valdība stingri nostājās pret sievietes izglītošanos, par viņas iespējamiem panākumiem ārpus ģimenes tikai ironizējot. Nodibinoties neatkarīgai Latvijas valstij, latviešu sievietes Bertas Pīpiņas vadībā sāka rīkoties patstāvīgi, lai iekļūtu arī kā lēmējas jaunās valsts vadībā, bet sākumā panākumu bija maz. Taču 1931. gadā neatlaidīgās cīnītājas Elza Klaustiņa, Emīlija Lazdiņa, Zenta Brauere un citas izgāja Saeimas vēlēšanu cīņā ar Sieviešu sarakstu (Nr. 4) un saukli „Latvju sievietei, esi sava liktens lēmēja, tici sev un balso par to!", gūstot arī panākumus, tomēr 1934. gada notikumi pārtrauca latviešu sieviešu-cīnītājas uzsākto darbu.

Sadberijas DV nodaļas reprezentanti Rūdolfs un Valērija Meija pēc Latviešu leģiona 25 gadu atceres dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcā Toronto iesaiņo nodaļas karogu atceļam uz „Niķeļa pilsētu".

Foto: J. Ligers

Tagad, svešumā, latviešu sievietei daudzo pienākumu vidū uzticēta latviešu tautas dzīvības un nacionālo vērtību saglabāšana. „Ik vanadzei jāpieliek ne vien roka, bet arī sirds kopīgajā darbā!" uzsvēra T. Krūka. „Mums jāapzinās, ka darbs vanadžu kopās nav ģenerālmēģinājums, bet jau pati izrāde, tāpat kā lielā dzīve, un katrai vanadzei tajā uzticēta nevis maza, bet ļoti svarīga loma: celt un spodrināt savas organizācijas un reizē ar to savas tautas vārdu!"

Turpmākās darbības ietvaros, pārrunājot jaunatnes iesaistīšanu DV organizācijā, T. Krūka informēja par notikušajiem DV jaunatnes salidojumiem, kuŗi guvuši jo dzīvu atsaucību, salidojumu raksturu dažādojot. Nākošo salidojumu izkārtošanai domāts radīt pašu jauniešu rīcības komiteju. Bija ierosinājums aicināt šajos salidojumos plašāku vecuma grupu jauniešus, piemēram, LNJAK biedrus, kā arī latviešu skolās vecāku padomes ierosmē izkārtot piemērotus referātus par DV organizāciju un citiem aktuāliem jautājumiem. Gados jaunākās vanadzes atzinās, ka latviešu pamatskolās un arī ģimnazijā nekā nav dzirdējušas par DV organizāciju un tās mērķiem. Bafalo kopas pr-ce I. Blāķe norādīja, ka turienes DV apvienībai ir cieša sadarbība ar jauniešiem, jo tā nodibinājusi latviešu skolu, kā arī iesaistījusi studējošo jaunatni latviešu sarīkojumu izkārtošanā.

Sapulce nolēma Kanadas vanadžu biļetenu izdot reizi gadā, šogad — rudenī, kad arī paredzētas Kanadas vanadžu valdes vēlēšanas. Tā kā visas vanadžu izdotās apsveikuma kartītes jau pārdotas, par jaunu pasūtinātas vēl 6500. Salidojuma dalībnieces apskatīja un pieņēma mākslinieces Zentas Rūdas-Polas zīmēto metu Ziemsvētku kartītēm un Kanadas vanadžu vēstuļpapīram. Arī Astrīda Robežgruntniece iepazīstināja ar saviem metiem jaunām apsveikumu kartītēm. To izgatavošanu sapulce atstāja autores un valdes ziņā.

Darba sēdē sniegtajos ziņojumos un ierosinājumos Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne, pārrunājot gadskārtējo rosmes dienu rīkošanu, norādīja, ka šogad nebūs iespējams tās izkārtot sakarā ar plašo dziesmu svētku sarīkojumu Toronto, nedz arī nākošajā gadā, kad notiks DV 2. globālās dienas, taču rosmes dienas būtu paturamas un plānojamas turpmākajiem gadiem. Kā ierosinājumu viņa minēja rosmes dienu rīkošanu brīvā dabā „uz saliņām" Toronto apkārtnē. A. Robežgruntniece ierosināja vanadzēm aicināt savus kanadiešu draugus uz Kanadas latviešu dziesmu svētku koncertu, tautas deju lieluzvedumu un parādi Latvijas vārda daudzināj umam.

M. Jonāne vēl informēja par Kanadas DV jaunatnes un sporta svētkiem, kuŗi paredzēti 6. un 7. jūnijā Sidrabenē, līdzot Londonas vanadzes uzņemties saimniecības pārzināšanu. Sakarā ar Kanadas DV dienām Londonā 31. oktobrī sapulce vienojās šai laikā rīkot arī 18. salidojumu Londonas vanadžu izkārtojumā. Vēl nolēma apsveikt globālo vanadžu pr-ci M. Ķeņģi Anglijā sakarā ar viņas 65 mūža gadiem, kā arī turpināt DV mēnešraksta 10 eksmplāru sūtīšanu latviešu izcelsmes karavīriem Vietnamā, no kuŗiem saņemtās pateicības liecina, ka viņi ieinteresēti lasāmvielā latviešu valodā.

M. Jonāne aicināja kopas arī šai darbības gadā, kuŗš ir Latviešu leģiona 25 gadu atceres gads, izkārtot īpašus sarīkojumus mūsu leģionāru un karavīru godināšanai, kā arī piedalīties DV nodaļu rīkotajās atcerēs. Toronto kopas pr-ce R. Zamlovska lūdza pārējās kopas iespēju robežās atbalstīt Kanadas DV valdes rīkoto Ziemsvētku tirdziņu Toronto, sagādājot laimestus bazāram, ko līdz šim darījušas gandrīz vienīgi Toronto vanadzes. N. Pulciņa informēja, ka lielo pārtikas veikalu (piem. Dominion) iepirkumu zīmju sakrāšana lielākos vairumos dod iespēju iegādāties vērtīgus priekšmetus mantu loterijām vai arī palīdzības darbam: par 42.000 iepirkumu zīmēm dabūjami braucamie ratiņi dāvināšanai veco ļaužu mītnēm. Pārrunās skāra arī jautājumu par vēlamo vanadžu iniciatīvu veco ļaužu mītnes izveidošanā latviešiem. ASV vanadžu pr-ce V. Freija informēja, ka šis nodoms vēl nav īstenots arī ASV, jo veco ļaužu mītnes iekārtošana prasa daudz līdzekļu un ļoti stingru noteikumu ievērošanu, piemēram, vienstāva mītne 40 cilvēkiem izmaksā ap 100.000 dol.

Salidojuma izskaņā pavīdēja prieka dzirksts, sapulces vadītājai A. Robežgruntniecei pastāstot kādu notikumu, kuŗš pirms 29 gadiem viņu ļoti satraucis, kādā jūnija novakarē viņai Rīgas jūrmalā satiekot savu labāko draudzeni, kuŗa izmisumā raudājusi par savas māmuļas deportēšanu. Stāstu viņa pabeidza īstā pārdzīvojumā: „Šai brīdī, pēc 29 gadiem, manī ir liels prieks, kuŗu gribu dalīt ar jums, jo manas mīļās draudzenes toreiz aizvestā māmuļa šodien ir mūsu vidū!" Jā, salidojumā bija ieradusies stāstā minētā māte, kuŗu 1941. gadā 14. jūnija baigie notikumi aizrāva no dzimtenes, bet tagad, Dieva visspēcīgās rokas sargāta

(Nobeigums 5. lpp.)

Kičeneras-Voterlū koris diriģenta komp. J. Norvila vadībā izsaka sirsnīgu pateicību K. - V. organizācijām: Kičeneras - Voterlū latviešu biedrībai, Daugavas Vanaģiem un Latviešu ev.-lut. draudzes kopai par ziedotām summām, kuŗas koris izlieto telpu īrei mēģinājumiem.

V. Krūmiņa,
koŗa priekšniece

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
491 College St, Toronto 174, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
6% PAR NOGULDĪJUMIEM
7—7½ PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas pārastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9—1 p.p.

Nometne ziemeļblāzmas gaismā

Jelgavas (5.) skautu vienības (Sv. Katrīnu un Niagaras) priekšnieks A. Francis, dižskautu padomnieks I. Ķipis un mazskautu pulciņa vadītājs J. Ķeniņš Lielās piektdienas rītā izveda vienību uz 200 jūdžu attālo ziemas nometni pie Mēness upes (Moon River) iztekas, iztrūkstot vienīgi vienam mazskautam un vienam dižskautam. Vērojot aizrautību, ar kādu vadītāji un dižskauti veica priekšdarbus, vecāku padomes pr-dis M. Mukāns nenocietās un izteica vēlēšanos piedalīties. Ar vienības lēmumu viņam arī atļāva, piešķirot „pagaidu sācēja skauta" pakāpi, cerībā, ka tas labvēlīgi ietekmēs paredzētās sarunas par kanū laivas iegādi.

Vienības 3 dienu un 2 naktu nometnei bija izraudzīta tā paša vieta, kuŗā pāris nedēļu iepriekš bija pārnakšņojuši Rīgas vienības dižskauti no Toronto. Viņu atstāto slieteni piemēroja mazskautu vajadzībām, bet dižskauti sev un pārējiem Isā laikā uzbūvēja jaunu celtni. Patvēruma būvei no mājām bija paņemti līdz vienīgi darba rīki, plastikas gabali un saites. Temperatūra svārstījās no tikai dažiem gradiem virs 0 pēc Fārenheita līdz 60 gradiem saulē, bet ēnā tā reti pacēlās virs 20 gradiem. Debesis mainījās no dzidri zilām līdz necaurredzamam putenim ar gandrīz 40 jūdžu stundas ātruma vētru. Naktīs nometni pielēja ziemeļblāzmas gaisma, sargu modrību asinot vilku kaucieniem.

Par uzturu rūpējās dižskauts Rikards Ķipis, kuŗam mazskauti piešķīra „labākā pavāra pasaulē" titulu, arī pārējiem nometnotājiem ieteicot rīkot kursus, kuŗos mātēm pamācīt, kā padarīt auzu pārslu putru ēdamu, vārot to sniega ūdenī un servējot ar ceptu speķi; ne jau ar tām papīra plānuma bēkona šķēlītēm, bet gan vismaz puscollas biezos „klučos", kuŗus var kārtīgi saņemt rokā un, pret celmu atsperoties, nokost vīra cienīgu kumosu. Par skautu mākām liecināja arī tas, ka pāris mazskautu, kuŗi māju atstāja ar tekošu degunu, atgriezās izārstēti. Par citiem veikumiem skautu mākās vēl ilgi varēs pārrunāt vienības turpmākajās nodarbībās, bet vadītājiem paliks atmiņā riekšava citu notikumu, piemēram: tikšanās saules un sniega piebērtā egļu un bērzu jaunaudzē, esot ceļā uz nometni, ar kanadiešu lielgabīdām motorkamanās. Viena no viņām pacēla no kupenas cepuri, bet — zem tās bija nometnes jaunākais mazskauts Tonijs Pētersons. Pārsteigta viņa noprasīja: „Are you one of the cub scouts?" Piktā atbilde; „No, I am Latvian mazskauts!"

Silti kļuva ap sirdi, vērojot Andri Lauri, kuŗš pats tikai nesen sasniedza dižskauta vecumu, rūpīgi gatavojam mazskautu guļvietas un pārbaudot viņu apģērbus. Tāpat — klusi gar guļammaisa stūri noraugoties vienības varenajā dižskautā Erikā Veskā, kuŗš, nakts sardzē būdams, bāza guļammaisā atpakaļ mazskautu izlidušos plecus vai arī pirkstiem slidīj vēsos degunus. Viņš zināja, ka rītā viņu atkal mocīs mazo lūgumi atļaut savus platos plecus dziļāko kupenu pārvarēšanai.

A. F.

Jelgavas (5.) skautu vienības noguruši, bet smaidošie ziemas nometnes dalībnieki pie mežā uzceltā slieteņa: priekšā no kreisās — mazskauti P. Arājs, J. Arājs, T. Pētersons, A. Ivsiņš, E. Zenka un A. Šteinbachs; aizmugurē — dižskautu vadītājs I. Ķipis, vienības priekšnieks A. Francis, mazskautu vadītājs J. Ķeniņš un dižskauti E. Veska, A. Lauris un R. Ķipis.

Foto: R. Ķipis

Nauda i… tās g…

MILVOKU LATVIE…

Viskonsinas latviešu kred… biedrība savā gada sapulcē a… tījās uz raženu darbības pos… Aizvadītajā gadā iestājušies 40 … ni biedri, ar ko biedru skaits … audzis uz 565. Personīgos aizd… mos kreditsabiedrība pagāju… darbības gadā izsniegusi 52.3… dol., bet hipotēkāros aizdev… 32.060,29 dol. Noguldījumos u… gada 1. janvāri bija 419.049,98 … bet bilance uz to pašu … 466.487,02 dol. Valdes pr-di… Kļaviņš informēja sapulces … niekus, ka kreditsabiedrībai … das pietiekami, bet trūkst aizd… mu pieprasītāju. Daļa brīvo lī… ļu ieguldīta amerikāņu pašāku… N. Kļaviņš tādēļ vēlreiz aic… tautiešus vajadzības gadījum… mantot iespēju aizņemties n… latviešu pašu pasākumā. Aizd… mu piešķiršanas gaita ir ļoti … kārša, steidzīgos gadījumos … nokārtojot pāris stundu laikā.

Amatpersonu pārvēlēšanā … aklamāciju ievēlēja līdzšinējā… kreditsabiedrības vadība reiz… to turpinās darbību šādā sas… valdes priekšsēdis N. Kļaviņš … cepriekšsēdis J. Mintiks, kas… S. Skurulis, sekretāre A. Medn… valdes locekļi — V. Aparjod… Kopiņš un T. Ēķe; aizdevumu… misijā — priekšsēdis A. Vuciņ… locekļi A. Kreišmanis ar E. … zenfeldu; revīzijas komisijā … priekšsēdis O. Cerbiņš un locek… Jurēvics ar A. Medni.

Sapulci vadīja valdes pr-di… Kļaviņš, protokolēja sekretār… Medne.

★

Kopš 1960. gada Milvokos d… jas dažu tautiešu iniciatīvā n… nātā akciju sabiedrība Venta … ŗa iepērk dzīvokļu mājas, la… izīrētu, vai arī izdevīga pie… juma gadījumā pārdotu ar zi… peļņu. Īpašumu uzlabošanas … regulāro remontu darbu lielāk… ļu sabiedrības biedri veic … spēkiem, saņemot par to atli… no sabiedrības līdzekļiem. No … tas gada sapulces ziņojumie… rietēja, ka tās īpašumā pašr… 18 māju ar 41 īres vienību, ko… tībā virs 200.000 dol. Aizvadīt… da peļņa apalos skaitļos … 38.000 dol., tās daļa izlietota … ru ieguldītā kapitāla atma… Kaut sabiedrība visus gadus… bojusies ar ievērojamu peļņ… ieguldītais kapitāls ienesis k… vien vairāk nekā bankās nog… nauda, tikai neliela Milvoku… viešu daļa līdz šim aktīvi ie… jusies šai pasākumā. Sabie… uz sapulces dienu bija 72 … no apmēram 50 ģimenēm. P… biedrības priekšsēža A. Bol… domām, tas izskaidrojams a… viešu raksturu, grūti nop… naudu cenšoties turēt „pilnig… šā" vietā, piemēram — … bet ļoti skeptiski raugoties … siem citiem kapitāla ieguld… veidiem. Latvieši reti iegādāj… amerikāņu sabiedrību akcija… ču jācer, ka šī vispārējā la… nostāja ar laiku, varbūt, mai…

Sabiedrības Venta vadība … nelieliem tehniskas dabas p… tojumiem konstruējās šādi … de — priekšsēdis A. Bolšteins … retārs A. Vuciņš un kasie… Kopiņš, bet padomē ar re… komisijas funkcijām — Ž. B…

Pagātn…

AUSTR…

Latviešu leģiona atceres … Melburnā svinīgā un labi ap… tā sarīkojumā iesvētīja leģio… miņas standartu, kuŗu Aust… DV saime kā ciņu simbolu … Daugavas vanagiem visā p… Standarta idejas un meta … ir bijušais 15. divīzijas ka… mākslinieks Ojārs Bisenieks.

Latviešu leģiona piemiņa … darta simboliskie elementi… toti ar latvju rakstiem. Sta… viena puse ir melnā krāsā … centrā Latvijas armijas saul… tverta ozola zaros. Zem tās … „Tēvzemei un brīvībai" u… skaitļi 1940—1945, kuŗi ietve… vo ciņu laiku. Standarta otr… ir baltā miera krāsā, centrā … zaros ietverts vairogs nac… krāsās ar uzrakstu „Latvija … tā devīze „Mans gods ir uz… un gadu skaitļi 1945—197… aptver pasīvās ciņas laiku. … ganizācijas rindās. Standart… pusēs vienādi ornamenti kat… rī — DV emblēma, balts … zilā laukā ar trim latvju b… zvaigznēm, krustu krusts, …

Nauda ir, bet trūkst tās gribētāju

MILVOKU LATVIEŠU DZĪVES KALEIDOSKOPS

Viskonsinas latviešu kreditsabiedrība savā gada sapulcē atskatījās uz raženu darbības posmu. Aizvadītajā gadā iestājušies 40 jauni biedri, ar ko biedru skaits pieaudzis uz 565. Personīgos aizdevumos kreditsabiedrība pagājušajā darbības gadā izsniegusi 52.366,68 dol., bet hipotēkāros aizdevumos 32.060,29 dol. Noguldījumos uz šā gada 1. janvāri bija 419.049,98 dol., bet bilance uz to pašu laiku 466.487,02 dol. Valdes pr-dis N. Kļaviņš informēja sapulces dalībniekus, ka kreditsabiedrībai naudas pietiekami, bet trūkst aizdevumu pieprasītāju. Daļa brīvo līdzekļu ieguldīta amerikāņu pasākumos. N. Kļaviņš tādēļ vēlreiz aicināja tautiešus vajadzības gadījumā izmantot iespēju aizņemties naudu latviešu pašu pasākumā. Aizdevumu piešķiršanas gaita ir loti vienkārša, steidzīgos gadījumos visu nokārtojot pāris stundu laikā.

Amatpersonu pārvēlēšanā ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējās, un kreditsabiedrības vadība reizē ar to turpinās darbību šādā sastāvā: valdes priekšsēdis N. Kļaviņš, vicepriekšsēdis J. Mintiks, kasieris S. Skurulis, sekretāre A. Medne un valdes locekļi — V. Aparjods, I. Kopiņš un T. Ēķe; aizdevumu komisijā — priekšsēdis A. Vuciņš un locekļi A. Kreišmanis ar E. Rozenfeldu; revīzijas komisijā — priekšsēdis O. Cerbiņš un locekļi A. Jurēvics ar A. Medni.

Sapulci vadīja valdes pr-dis N. Kļaviņš, protokolēja sekretāre A. Medne.

☆

Kopš 1960. gada Milvokos darbojas dažu tautiešu iniciatīvā nodibināta akciju sabiedrība Venta, kura iepērk dzīvokļu mājas, lai tās izīrētu, vai arī izdevīga piedāvājuma gadījumā pārdotu ar zināmu peļņu. Īpašumu uzlabošanas un regulāro remontu darbu lielāko daļu sabiedrības biedri veic pašu spēkiem, saņemot par to atlīdzību no sabiedrības līdzekļiem. No Venta gada sapulces ziņojumiem izrietēja, ka tās īpašumā pašreiz ir 18 māju ar 41 īres vienību, kopvērtībā virs 200.000 dol. Aizvadītā gada peļņa apaļos skaitļos bijusi 38.000 dol., tās daļa izlietota biedru ieguldītā kapitāla atmaksai. Kaut sabiedrība visus gadus darbojusies ar ievērojamu peļņu un ieguldītais kapitāls ienesis krietni vien vairāk nekā bankās noguldītā nauda, tikai neliela Milvoku latviešu daļa līdz šim aktīvi iesaistījusies šai pasākumā. Sabiedrībā uz sapulces dienu bija 72 biedri no apmēram 50 ģimenēm. Pēc sabiedrības priekšsēža A. Bolšteina domām, tas izskaidrojams ar latviešu raksturu, grūti nopelnīto naudu cenšoties turēt „pilnīgi drošā" vietā, piemēram — bankā, bet ļoti skeptiski raugoties uz visiem citiem kapitāla ieguldījuma veidiem. Latvieši reti iegādājas arī amerikāņu sabiedrību akcijas, taču jācer, ka šī vispārējā latviešu nostāja ar laiku, varbūt, mainīsies.

Sabiedrības Venta vadība pēc nelieliem tehniskas dabas pārkārtojumiem konstruējās šādi: valde — priekšsēdis A. Bolšteins, sekretārs A. Vuciņš un kasieris I. Kopiņš, bet padomē ar revīzijas komisijas funkcijām — Ž. Butkus, J. Grundsbergs, E. Mednis un N. Petrovskis.

☆

Koncertu komitejas šīs sezonas trešajā sarīkojumā Milvokos viesojās pazīstamais vijolnieks prof. Voldemārs Rušēvics. Koncerta pirmajā daļā iecienītais mākslinieks pianista V. Treimaņa klavieru pavadījumā ar parasto virtuozitāti atskaņoja Hendela „Sonātu re-mažorā" un Mocarta „Vijoļkoncertu la-mažorā". Koncerta otra daļa bija veltīta latviešu komponistu J. Kalniņa, J. Mediņa, J. Kepīša un J. Vītola darbiem.

☆

Februāra pēdējās nedēļas nogalē Pulkveža O. Kalpaka skola bija sarīkojusi Čikagas latviešu gleznotājas Leldes Vinteres-Ores izstādi. Ja mākslinieces pirmajā izstādē Milvokos pirms pāris gadiem visumā dominēja zaļgani zilie toņi, tad šoreiz gleznotājas visumā modernie un abstraktie darbi iepriecināja ar dzīvākām krāsu kombinācijām. Spilgtie sarkanā, zilā un baltā kontrasti atstāja patīkami svaigu iespaidu. Apmeklētāju konservatīvais vairākums, laikam, tomēr bija citādās domās, jo divās izstādes dienās pārdeva tikai 3 gleznas.

☆

Milvoku latviešu ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja pēc 1. marta dievkalpojuma Latviešu nama celšanas atbalstam rīkotās pusdienas ar sekojošo V. Goldmanes priekšnesumu cēlienu par Eiropas ceļojumu un gleznieciību gaismas projekcijās deva 367 dol. atlikumu. V. Goldmanes stāstījums bija interesants, tomēr par garu, lai nenogurdinātu prāvo klausītāju un skatītāju saimi. Labi, ka draudzes dāmas bija rūpējušās par kafijas galdu un loteriju, tā dodot sarīkojuma apmeklētājiem arī iespēju priekšnesuma starpbrīdī „izstaipīt kājas". Nākošajā sestdienā pēc šī sarīkojuma dāmas enerģiskās prces Z. Lazdiņas vadībā gādāja par pusdienas maltīti 37 Latviešu nama celšanas darbu talciniekiem.

☆

Garīgā koncertā marta vidū latviešu baznīcā viesojās kontralts Antonina Vaivode. Stundu garā programmā brīvmākslinieces A. Sinepes ērģeļu pavadījumā Milvokos iemīļotā dziedone atskaņoja Skota, Stoka, Miligana, Dvoržaka, Baštika, Vītola un citu komponistu darbus. Mākslinieces dziļi izjustais dziedājums izraisīja patiesu aizkustinājumu un reliģisku pārdzīvojumu kuplajā klausītāju saimē. Pēdējai dziesmai izskanot, daudzu acīs pavīdēja pat pa asarai. Koncertu rīkoja Milvoku latviešu ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja. Pēc koncerta apmeklētāji pakavējās sarunās ar mākslinieci pie kafijas galda baznīcas apakšstāva zālē.

☆

Milvoku DV apvienības vanadžu kopas jaunievēlētā valde pienākumus sadalījusi šādi: priekšniece M. Cukura, priekšnieces un kasieres palīdze L. Peniķe, sekretāre K. Šmita, kasiere Z. Vilciņa, saimniecības pārzine L. Gulbe, viņas palīdze A. Stepa, mantzine E. Liekna, sarīkojumu lietu kārtotāja M. Skraučeva un kultūras lietu kārtotāja M. Valtere-Einberga. R—is

Amerikas latviešu republikāņu apvienības Ilinojas nodaļas vadība vizītē pie senātora R. T. Smita: no kreisās — Uldis Ievāns, Inese Stoka, R. T. Smits pn Rota Retera. Sarunas laikā senātors Smits (Ralph Tyler Smith) uzsvēra, ka labi izprot un prot cienīt ASV latviešu centienus, reizē esot labiem ASV pilsoņiem, prasīt un cīnīties par tiesībām un brīvību Latvijai un Baltijas valstīm, solot savu iespēju robežās šos centienus atbalstīt. Senātors Smits pieder pie republikāņu partijas konservatīvā spārna, un galveno uzdevumu viņš saskata kārtības un likumības atjaunošanā ASV, jo bez stingras valsts vadības nav iespējams atgūt starptautisko prestižu, bez kura atjaunošanas savukārt nav iespējams sekmīgi kārtot sarežģītos ārpolitikas jautājumus.

Vairāk vēribas kultūras darbam

RIETUMVĀCIJAS DV NODAĻU DELEGĀTU SAPULCE KĒNIGSTEINĀ

Izvērtējot paveikto un pārrunājot turpmāko darbu, viens no atzinumiem Rietumvācijas DV nodaļu delegātu sapulcē Kēnigšteinā 21. un 22. martā bija, ka vairāk vēribas jāvelti kultūras pasākumiem, ar to ieinteresējot un piesaistot organizācijai vairāk biedru. Tāpat veicināms informācijas, kā arī rosināms jaunatnes darbs.

Par sapulces vadītāju ievēlēja H. Zāgaru, viņa vietnieku A. Stuburu, bet sekretāriem J. Rudziti un K. Kangeri. Personīgi sapulces dalībniekus apsveica LCK Hesenes - Reinzemes - Falcas apgabala latviešu pārstāvis prāv. M. Lizdiks un Baltijas pētīšanas institūta vadītājs Dr. A. Namsons, bet rakstveida sveicienus bija sūtījuši DV organizācijas pr-ks V. Hazners no ASV, Kanadas DV zemes valde un LCK izglītības nozares vadītājs J. Daģis.

DV organizācijas ģenerālsekretārs A. J. Bērziņš ziņoja, ka organizācija aizvadītajā gadā atbalstījusi Brīvās Latviešu Balss radioraidījumus uz okupēto Latviju ar 6468,20 DM, kā arī sagatavojot raidījumus. E. Rodze - Ķīsele no Austrālijas, kura uzņēmusies ari referentes pienākumus centrālās valdes ārējās informācijas nozarē, decembrī piedalījusies kā DV pārstāve Pasaules un Āzijas pretkomūnistisko līgu konferencēs Bangkokā, viņas ceļa izdevumus sedzot ASV, Kanadas, Austrālijas, Anglijas un Rietumvācijas DV zemju valdēm.

Jaunatnes jautājumā, izpaliekot atsaucībai no atsevišķajām zemēm, centrālās valdes jaunatnes nozare atzinusi, ka nav lietderīgi rīkot jaunatnes rakstu darbu sacensību 1970. gadā, jo gandrīz visās zemēs notiek lokālas sacensības ar labiem panākumiem. Bez tam Rietumvācijas DV valde kā pirmā atsaukusies Kanadas DV valdes aicinājumam rast līdzekļus jauniešu sūtīšanai uz DV organizācijas 2. globālajām dienām 1971. gada 2. un 3. jūlijā Toronto. Visās zemēs vietējās DV saimes visumā intensīvi atbalstījušas jaunatni. Cita vidū no DV centrālās valdes līdzekļiem izmaksātas 500 DM balvu iegādei Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā rīkotajai jaunatnes mūzikas jaundarbu sacensībai.

Sagatavots manuskripts grāmatu serijas „Latviešu karavīrs otra pasaules kara laikā" pirmajam sējumam — dokumentu un atmiņu kopojumam no 1939. gada septembra līdz 1940. gada jūlijam, ietverot tajā notikumus sakarā ar Latvijas armijas pēdējām dienām, tās iznīcināšanu, Latvijas okupāciju un otra pasaules kara sākumu. Grāmatu iespiež Ziemeļblāzmas apgāds Zviedrijā, un tās iznākšana paredzama jau aprīļa beigās. Turpina sagatavot arī izdevumu „Daugavas Vanagi 25 gados".

Aprūpes darbā palīdzības saiņu sūtīšana uz Latviju un izsūtījumā esošajiem tautiešiem uzticēta Imantas sainīšu dienestam Dānijā, kas šo darbu uzņēmies ar šā gada 1. janvāri. Firma ir tikai tehniskā darba paveicēja, bet noteicēji par to, kam un kurp sainīšus sūtīt, DV zemju valdes.

Lielākajās DV darbības zemēs pārrunāts arī jautājums par eventuālu atbalstu jaunas ēkas celšanai invalīdu atpūtas mītnē Bērzainē, atsevišķu zemju valdēm interesējoties par konkrētiem plāniem un to izmaksām. Taču Rietumvācijas valde kā mītnes apsaimniekotāja to vēl nevar darīt, iekām nav saņemta atbilde no vācu piekritīgās ministrijas uz iesniegumu atbrīvot Bērzaini no būvēšanas ierobežojumiem. Saņemts vienīgi raksts ar aicinājumu uz atbildi pacīties.

Ar 1000 DM atbalstīts vācu pretkomūnistiskais laikraksts „Stimme der Freiheit", kurš savā 10 gadu jubilejas numurā ievietojis veselu lappusi ar latviešu autoru rakstiem. Šis numurs iznācis 36.000 eksemplāros un var modināt interesi par mūsu tautas likteni padomju varas jūgā.

Sapulces tālākajā gaitā ziņojumus sniedza Rietumvācijas DV zemes valdes pr-dis J. Cīrulis un atsevišķo nozaru vadītāji, no kuriem izrietēja, ka uz šāgada 1. janvāri Rietumvācijā darbojās 35 DV nodaļas un kopas ar 1134 biedriem, to skaitā 223 vanadzes. Valde sanākusi 6 sēdēs un izdevusi 10 apkārtrakstu. DV mēnešraksta abonentu skaits gada laikā samazinājies par 23 (iepriekšējā gadā par 47), kā galvenais iemesls ir nerēgulāra saņemšana. Par 23 samazinājies arī organizācijas biedru skaits, saimiei pievienojoties 29 jauniem biedriem, 37 izskaitot, 2 izceļojot, bet 22 aizejot aizsaulē. No Rietumvācijas bēglu ministrijas Bonnā saņemts atbalsts 7000 DM apmērā.

Pēc aprūpes nozares vadītāja A. J. Bērziņa datiem uz šāgada 1. janvāri aprūpējamo kartotēkā bija reģistrēta 1401 persona (1135 invalīdi, 108 bijušo karavīru piederīgie, 111 vecie ļaudis, 47 hroniski slimie un negadījumos cietušie). Izceļojis viens, bet miruši 18 aprūpējamie.

Vienreizējī pabalsti izmaksāti 291 gadījumā kopā 14.528,50 DM apmērā, bet regulārie pabalsti — 60 personām 11.475 DM kopsummā. Pavisam pabalstos izmaksātas 53.515,23 DM, no šīs summas pēc īpašiem norādījumiem 27.185,46 DM. Ziedojumos tai pašā laikā saņemtas 58.365,33 DM, no tām ar īpašiem norādījumiem 26.989,29 DM. Rietumvācijas valdes organizētajās ziedojumu vākšanas akcijās saņemtas 14. jūnijā 4554,98 DM un Ziemsvētkos 4322.60 DM kopā 8877,58 DM (gadu iepriekš 9501,30 DM). Iepriekšējā gadā pavisam atbalstos bija izmaksātas 51.913,94 DM, bet ziedojumos saņemtas 48.260,90 DM.

Kultūras nozares vadītājs O. Baltputnis savukārt ziņoja, ka rosīgākās nodaļas kultūras dzīves rosināšanā aizvadītajā gadā bijušas Nirnbergas, Hamburgas, Minsteres, Eslingenas un Saules nodaļas Manheimā. Kopā notikuši 46 referātu vakari, 21 koncerts, 34 akti, 17 filmu izrāžu, kopā 216 sarīkojumu ar 8424 apmeklētāju kopskaitu. Pie nodaļām un kopām pastāv 9 bibliotēkas ar apmēram 2640 grāmatām. No jauna iegādātas 92 grāmatas, kamēr tai pašā laikā lasītāju skaits nepārsniedz 100. Tāpat O. Baltputnis atzina, ka ir maz pašdarbības, jo pastāv tikai viena teātra kopa, viena šacha sekcija un četras šaušanas sporta sekcijas. Tādēļ kultūras darbībai nodaļās un kopās turpmāk veltījama lielāka vērība, kas veicinātu arī biedru skaita pieaugumu.

Kultūras nozare noorganizējusi rakstnieka Arnolda Apses (no Francijas) turneju 7 DV nodaļās, veco ļaužu mītnē un Brēmenē. Pašreiz nodaļa kārto lidzīgu Zviedrijā dzīvojošā literātūras kritiķa Jāņa Rudzīša turneju, bez tam sagatavošanā ir skaņu plate, veltīta aizvadītajai Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei. Tās vienā pusē būs Latvijai veltīti patriotiski dzejoļi, bet otrā tādi, kuri veltīti latviešu karavīriem aktrises Dagmāras Kurmiņas skandējumā.

Invalīdu mītnē Bērzainē pašreiz dzīvo 20 pastāvīgu iemītnieku. Aizvadītā gada vasarā Bērzainē atvaļinājumus pavadījuši 27 aprūpējamie ar 28 ģimenes locekļiem, kā arī 42 Rietumvācijas valdes viesi un 11 talcinieki, kuri nostrādājuši 33 dienas. Vēl Bērzaini apmeklējuši arī 9 DV zemes valdes un revīzijas komisijas locekļi. Sīkākus remontus īpašumā paredzēts veikt arī šogad, kam sapulce piekrita.

Veidots un rosināts jaunatnes darbs. Notikušas jaunatnes dienas Bērzainē ar 26 dalībniekiem. Uzņemti sakari ar citu zemju jaunatnes vadītājiem, kā rezultātā panākta vienošanās par Vācijas un Anglijas jauniešu izmaiņu. Tāpat domāts par jauniešu referentu kadru izveidošanu, pulciņu radīšanu, kas viss tomēr gaida kādi esam, un veidos arī mūsu nākotni. Tie, kas kaunās no savas vēstures, nomaldās svešos ceļos.

Latviešu apvienības Austrālijā prezidija priekšsēdis V. Eglīte uzsvēra, ka ikvienas tautas dzīvē liels notikums ir cīņa par brīvību un patstāvību, un savus varoņus tauta ceļ godā un slavā. Varoņu godināšana un brīvības cīņu piemiņēšana nepieciešama kā mums, tā mūsu nākošajām audzēm. Latviešu leģionāru cīņa bija izmisuma cīņa par laiku, lai dotu iespēju tautai elpot kādu brīdi ilgāk. LAA prezidija priekšsēdis pievienoja jaunajam simbolam Austrālijas latviešu cieņas un pateicības apliecinājumu par šo varonību.

DV organizācijas priekšnieks V. Hazners no ASV ar rakstu bija apsveicis Austrālijas DV saimi un izteicis visas organizācijas pateicību par šī piemiņas standarta ideju un tās īstenošanu. V. Hazners savā apsveikumā norādīja, ka šis standarts atgādinās Latviešu leģiona cīņu jēgu un nozīmi līdz tam laikam, kad mūsu tēvzeme būs atkal brīva.

Bez tam rakstveida sveicienus bija sūtījuši DV organizācijas ģenerālsekretārs A. J. Bērziņš no Rietumvācijas, Anglijas DVF valdes priekšsēdis J. Frišvalds, Kanadas DV valdes priekšsēdis E. Krūka, ASV DV valdes priekšsēdis A. Valters, Rietumvācijas DV valdes priekšsēdis J. Cīrulis, plkv. A. Plensners un citi.

Svinīgā akta nobeigumā Austrālijas DV valdes pr-dis V. Rolavs nodeva jauno piemiņas standartu DV Melburnas nodaļas glabāšanā līdz 1971. gada jūlijam, kad Toronto, Kanadā, notiks DV organizācijas 2. globālais salidojums, kura laikā šo standartu nodos DV organizācijas priekšniekam V. Hazneram. V. S.

Pagātnes un nākotnes zīmnesis

AUSTRĀLIJA IESVĒTĪTS LEĢIONA PIEMIŅAS STANDARTS

Latviešu leģiona atceres dienā Melburnā svinīgā un labi apmeklētā sarīkojumā iesvētīja leģiona piemiņaš standartu, kuŗu Austrālijas DV saime kā cīņu simbolu dāvina Daugavas vanagiem visā pasaulē. Standarta idejas un meta autors ir bijušais 15. divizijas karavīrs mākslinieks Ojārs Bisenieks.

Latviešu leģiona piemiņas standarta simboliskie elementi pamatoti ar latvju rakstiem. Standarta viena puse ir melnā kara krāsā, centrā Latvijas armijas saulīte, ietverta ozola zaros. Zem tās devīze „Tēvzemei un brīvībai" un gadu skaitļi 1940—1945, kuŗi ietver aktīvo cīņu laiku. Standarta otra puse ir baltā miera krāsā, centrā ozola zaros ietverts vairogs nacionālās krāsās ar uzrakstu „Latvija". Zem tā devīze „Mans gods ir uzticība" un gadu skaitļi 1945—1970, kuŗi aptver pasīvās cīņas laiku DV organizācijas rindās. Standarta abās pusēs vienādi ornamenti katrā stūrī — DV emblēma, balts vanags zilā laukā ar trim latvju brīvības zvaigznēm, krustu krusts, ausekļi tis un saulīte, kas simbolizē spēku, uzticību dzimtenei un tautas labklājību, ugunskrusts, kas nozīmē degsmi par tēvzemi, un krustoti zobeni pār sarkanu sauli, simbolizē cīņu. Standarta kāta uzgalī ir šķēpa gals ar lēcošu sauli, Nameja gredzens ar pakariņiem, sakta ar dzintaru un zalktis sudraba kalumā — senlatviešu kara zīme. Kāta galā iesieta prievīte ar ieaustiem 15 galveno cīņu vietu nosaukumiem.

Standarta iesvētes aktā baritons Dzintars Veide dziedāja A. Žilinska dziesmu „Karogs" un L. Garūtas „Ai zemīte, tēvu zeme", bet trompetes signālus standarta ienešanai bija komponējis E. Volkovs.

Austrālijas DV valdes priekšsēdis V. Rolavs, uzrunājot akta dalībniekus, norādīja, ka DV saime ar šo standartu grib godināt visus latviešu karavīrus un atgādināt viņu tradicijas. „Lai šis standarts kļūst par mūsu spēka simbolu un vienotības zīmi svešumā," teica V. Rolavs. „Kad Daugavas vanagi, kuŗi tagad izkaisīti pa 13 zemēm pasaulē, atkal celsies Latvijas atbrīvošanai, tad viņi varēs pulcēties aiz sava standarta."

Jauno standartu iesvētīja bijušais 19. divizijas mācītājs V. Voitkus un 19. divizijas bijušais leģionārs katoļu prāvests N. Seržants. Māc. V. Voitkus pasvītroja evaņģelija vārdus: „Mēs neesam tie, kas atkāpjas uz pazušanu, bet kas tic un iemanto dzīvību." Viņš norādīja, ka nekas neiet bojā, ko skāris Dieva brīnišķigais spēks, un, standartu iesvētījot, novēlēja, lai „tas mūs vieno pāri kontinentiem un jūrām un rāda ceļu atpakaļ uz Latviju." Prāv. N. Seržants savukārt uzsvēra, ka uzvara pierēs tiem, kuŗi nostāsies par patiesību, par pārliecību. Taisnība tad uzvarēs netaisnību, un arī daudz cietušā latviešu tauta beidzot uzvarēs, ja pastāvēs.

Latvijas konsulāta vadītājs Melburnā O. Rozītis, apsveicot Austrālijas DV saimi, atgādināja kādreizējā ASV prezidenta Linkolna vārdus: „Neviens no savas vēstures nevar izbēgt!" Mūsu vēsturei pieder dižais Latvijas brīvības posms, un tā mūs veidojusi tādus,

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KALAMAZŪ

● Kalamazū latviešu saime isā laikā atvadījusies uz mūžu no trim tautiešiem. 1. martā 78 gadu vecumā miris Andrejs Kalnājs, kuŗš savas dzīves gaitas bija uzsācis Bauskā. Pēdējā gaitā uz Riversaides kapiem aizgājēju, par kuŗu sēro dzīvesbiedre Alvīne, 4. martā izvadīja māc. A. Piebalgs. Vienu dienu pēēc A. Kalnāja, 2. martā, aizsaulē aizsaukta prāvesta J. Turka dzīvesbiedre Herta, bet 12. martā 52 gadu vecumā miris Voldemars Maldups, kuŗu 16. martā pēdējā gaitā uz Riversaides kapsētas latviešu nodaļjumu izvadīja prāv. J. Turks.

Kādreiz deportētā . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

un vadīta, viņa beidzot atkļuvusi pie savas ģimenes brīvībā.

Darba sēdes nobeigumā Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne pateicās visām salidojuma dalībniecēm, viesņām, sapulces vadībai, referentei un namamātei par kopīgā darbā aizvadīto bagāto dienu. Viņa sirsnībā teica arī paldies Britu Kolumbijas vanadzēm un to pr-cei Vijai Pelēnai, kuŗa bija sūtījusi sveicienus ar pavasaŗa ziedu pušķi — narcisēm no sava dārza, kuŗas savā portfelī bija atvedis Britu Kolumbijas delegāts un nodaļas pr-dis Egons Pelēns. Šie ziedi visu darba laiku greznoja salidojuma prezidija galdu.

ASV vanadžu pr-ce V. Freija atvadījās ar vārdiem: „Jau 8 gadus esmu minusi taciņu uz jūsu salidojumiem, vēlēdamās atstāt paliekamas pēdas, bet pati ar to esmu vienmēr kļuvusi bagātāka, jo jūsu sirsnība un gūtie iespaidi mani stiprina visu gadu!" Sevišķi pateikdamās Kanadas vanadžu pr-cei M. Jonānei par sadarbību un cildinot Tonijas Krūkas pašaizliedzību DV darbā un izpalīdzību kaimiņzemes vanadzēm, V. Freija abām pasniedza grāmatu veltes, kā arī aicināja jo daudzām Kanadas vanadzēm piedalīties ASV vanadžu salidojumā 25. un 26. aprīlī Detroitā.

Jāatzīmē, ka salidojuma darba sēdes vislielāko smagumu pacietīgi un izturīgi iznesa sapulces vadītāja, jo aizkulisēs jautri dzīroja „jautrā oda" patronu saime, kas no sapulces vadītājas prasīja sevišķu koncentrēšanās piepūli un vispēcīgu balsi 4 stundas! T. G.

● Jau 28. februārī ar Čikagas akadēmiskā vīru ansambļa (diriģents J. Gaiķis) dziesmu vakaru Kalamazū latviešu biedrība pabeidza šīs sezonas abonentu cikla koncertus. Biedrības gada sapulcē ievēlētā valde pienākumus sadalījusi šādi: priekšnieks O. Reinvalds (ievēlēts sapulcē), vicepriekšsēži P. Austriņš un J. Grotāns, sekretārs K. Kļaviņš, kasteris E. Pavasars, sarīkojumu daļas vadītājs A. Bārzdelis, viņa palīgs I. Rapa, nama pārzinis A. Polis, biedrzinis A. Znatnajs un grāmatvedis R. Freimanis. Dāmu komiteja tagad darbojas šādā sastāvā: priekšniece H. Pole, viņas vietniece V. Vigante, sekretāre A. Znatnaja, kasiere V. Kivlsele, mantzine I. Vollesa (Wallace) un komitejas locekles M. Reinvalde, K. Ilena un R. Golta. Biedrības revīzijas komisijā darbojas J. Karps, J. Venners un R. Ozols.

● Lielupes (175.) latviešu skautu vienība izkārtojusi divas ziemas nometnes, no kuŗām pēdējā notika 21. un 22. februārī Gaŗezerā, kur 6 mazskauti nodeva solījumu, bet skauti devās sirojumā. Mītnes vakars bija veltīts skautisma nodibinātāja Bēden - Paula 113. dzimšanas dienas atcerei. Par viņu stāstīja vadītāja S. Pēterjāne. Materiālo atbalstu nometnei sniedza Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes dāmu komiteja, Dr. J. Pone, Dr. S. Pēterjāne un G. Grīviņš.

● Kalamazū pilsētas publisko skolu gadskārtējā mākslas darbu izstādē Mākslas centra telpās šogad vislielāko piekrišanu un apbrīnu izpelnījās pēdējās klases audzēkne Mārīte Grīntāle, demonstrējot uz pašas gatavotām koka stellītēm latvisku prievīšu aušanu.

● Kontraltа Antoninas Vaivodes ciešanu laika garīgais koncerts 8. marta pēcpusdienā Kalamazū latviešu draudzes baznīcā bija pulcinājis ap 150 klausītāju, kuŗi mākslinieces sniegumu uzņēma sevišķi atzinīgi. Ērģeļu pavadījumus spēlēja komponists Arnolds Kalnājs. Koncertu bija rīkojusi draudzes dāmu komiteja, kuŗa pēc tā mākslinieku un viesus pacienāja ar kafiju un cepumiem. Sagadījās, ka šai dienā dāmu komitejas prcei F. Zemītānei piepildījās „apaļi" mūža gadi. Iepriekš uz to nesagatavojoties, jubilāri pārsteidza, sveicot ar dziedām A. Klauvētāja dāmu komitejas vārdā, bet ar grāmatu „Pasaules vārtos" draudzes pr-ks K. Brūveris.

V. B.

erlū koris diriģenorvija vadībā izsaicību K. - V. orčeneras - Voterlū ai, Daugavas Vaiešu ev.-lut. drauir ziedotām sumoris izlieto telpu iem.

V. Krūmiņa, koŗa priekšniece

RONTO
VIEŠU
AĀBIEDRĪBA
) Credit Union Ltd.
Toronto 174, Ont.
924-2775
k s ā
GULDĪJUMIEM
ILGTERMIŅA
DĪJUMIEM
ba izdara visas pa
peračijas, izsniedz
dara naudas pār
izsniedz ceļotāju
ekus.
AUDAS NOGULDI
IZDEVUMU IZ
KREDITSABIED
A DZĪVĪBAS AP
NU LĪDZ $2000.00
$5000.00
darbdienās no pl.
8 vakarā,
no pl. 9—1 p.p.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth - Broadview: Atsevišķa 9 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens-ešļas apkure, garāža.

St. Clair - Pharmacy: Atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš. Ļoti maza iemaksa.

Dundeas - Scarlet Road: Atsevišķa 5 istabu dubultķieģeļu māja, plats privāts iebraucamais ceļš. Cena $23.900.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ

„25 gadi Pad.savienības okupācijā" ir viens no zīmējumiem, parādot trīs Baltijas tautu meitas sirpja un āmura cietumā Ed Keiša sagatavoto 11 karikatūru serijā, kuru salokāmas pastkartes veidāsakarā ar Ļeņina 100. dzimšanas dienas atzīmēšanu arī brīvās pasaules valstīs izdevis Latviešu nacionālais fonds.

Ļeņina mantojums patiesības gaismā

EDUARDA KEIŠA PRETKOMUNISTISKO KARIKATŪRU SALOKĀMĀ PASTKARTE „LENIN'S HERITAGE" AR ANGĻU TEKSTU, LATVIEŠU NACIONĀLA FONDA IZDEVUMS

Latviešu nacionālā fonda šogad sevišķi politiskās, brīžiem ir it kā izdotā mūsu laikraksta seniora - karikatūrista Eduarda Keiša izlases salokāmā pastkarte (ar vienpadsmit zīmējumiem un divpadsmito locījumu kā pašu pastkarti) ir krasā pretstatā ar Ļeņina atstāto mantojumu. LNF Stokholmā to izdevis īstajā laikā, jo komūnisti un liberālā prese visā pasaulē pašreiz ar lielu pompu gatavojas atzīmēt Ļeņina 100. dzimšanas dienu 22. aprīlī. Tādēļ publikācija notēmēta tieši uz sarkanā mēra Staļina meitas tekstu. Sērīgu imbacili. Nav noliedzams, ka komūnisti ir lieli meistari savas ideoloģijas propagandēšanā un tikpat veikli visa izdaiļošanā un slēpjamā slēpšanā. LNF ar šo izdevumu tad nu vēlējies celt dienas gaismā tieši slēpjamo. Tas Ed. Keišam arī sekmīgi izdevies, par jaunu apliecinot savu starptautisko noslieci. Izdevums var izrādīties par Pad. savienības imperiālistisko mērķu atmaskotāju ar Ed. Keišam parasto vienkāršo līniju vēzienu, drāmatisko akcentu un līdzsvarotu tekstu. Arī ideju ziņā mākslinieks sasniedzis respektējamu jomu, un brīžiem tiešām jāapbrīno viņa tematiskā izdoma.

Mēs dzīvojam t. s. komiku kontinentā, kurā bērni tos jau sāk pētīt, tikko iemācījušies staigāt. Komiki ir viņu pirmā ābece. Tā bērni uzaug komiku gaisotnē un tai piekrīt izšķirīga nozīme viņu dzīvē, kamēr mēs par tiem tikai pasmīnam. Šis komiku kults viņus pavada visu dzīvi un bieži pat iespaido domāšanu. Arī no šī viedokļa raugoties, Ed. Keiša „komiki" iekļaujas šai vidē kā brālis un māsa.

No propagandas viedokļa vērtējot, šī publikācija var lieti noderēt mūsu dažādo organizāciju un atsevišķo tautiešu vajadzībām. Latvieši ir konservātīvi pēc dabas un tikai reti stājas pie kaut kā jauna, neparasta. Šī salokāmā pastkarte tādēļ daudziem, varbūt, liksies „ālēšanās". Tā domātājiem atbilde var būt tikai viena: jau Mārtiņš Luters savā reliģiskajā „karā" pret pāvestu sekmīgi lietoja torelz noteicošo karikatūras simboliku. Tā brīžiem bija traģikomiska, iznīcinoša kā asa šķēpa dūriens. Par humoru un karikatūru nesen debatēts arī Vindzoras universitātē. Psihologi atzina, ka aplaimotais, maigais humors mūsu dienās vairs neiespaido moderno cilvēku. Jo sofistiskāk karikatūra tverta, jo ilgāk tā paliekot cilvēku atmiņā. Arī no šī viedokļa Ed. Keiša karikatūras

Pārnesums no 3. lpp.

matām un domām, iedzert glāzi vīna vai uzkost nule ceptas desiņas.

Jo — raksti ir bijuši par lietu un viedokļiem, par viedokļu noskaidrošanu. Aiz tiem nav slēpušies nekādi „tu esi tāds" vai „kam tas kalpo". Raksti tiešām kalpo — viedokļu noskaidrošanai, daloties domās ar visiem, kam šī lieta varētu interesēt.

Tādas es iedomājos mājas. Tīrs gaiss pēc pērkona briesmas, tā kaut ko bija rakstījis Vecais Stenders.

Gaiss ir tiešām tīrs. Šeit — Sanfrancisko. Un tikpat tīrs tas bija arī citur, kur tāpat bija — viedokļi, uzskati un ieskati krustojušies. Kur tie krustojās arī — tieši koties. Bet — runājot par lietu, par viedokļiem, nevis par kaut kādiem mistiskiem „kam tas..."

Viena no bezcerīgākām nodarbībām ir — ražot spokus un pēc tam pašiem no tiem bīties.

5.

Bet, redziet, tās pretrunas.

Sanfrancisko pāris cilvēku atrisinājuši kādu jautājumu ģeniāli vienkāršā veidā: subskripcijas ceļā noorganizējuši literāru vakaru. Līdz šim subskribējās uz grāmatām, kāpēc turpmāk nevarētu subskribēt arī autorus pašus, viņu klātieni? Ideja. Nemetiet zemē, patentēta nav!

Un šis vakars Sanfrancisko latviešu nama zālē rit nepiespiestā, draudzīgā atmosfairā: sasveicinoties, tiekoties, atvadoties; lasot un klausoties, diskutējot. Ivars Lindbergs lasa manus dzejoļus, Ausma Jaunzeme — Benitas Veisbergas prozu. Ojārs Krātiņš vada diskusijas. Man jāstāsta par šo un to, ko esmu varējis atvest līdz no Skandinavijas pussalas austrumu krasta; iepazīstinu klausītājus arī ar jauno dzejnieku Pāvila Johansona un Juŗa Kronberga balsīm. Aplaudē. Pārrunās pārcilājam vienu otru jautājumu, kam sakars ar rakstīšanu — šeit un tur, Latvijā. Kā akmens dīķī iekrīt jautājums no publikas: vai mēs, autori trimdā, nejūtoties Latvijas dzejnieku un rakstnieku apdraudēti, mūs — izkonkurēšot. Izkonkurēs? Kādā veidā? Mēs taču paši izdodam savas grāmatas. Labākā gadījumā — tās izdod apgādi bez honorāriem. Kā citādi? Bet — dzejas dziesmai ir daudz balsu, tās visas vajadzīgas. Mēs šeit dzejā nevaram dokumentēt Latvijas dzejnieku izjūtas un domas, varam — tikai savējās.

Tā mēs runājam, šis ir skaists, patikams vakars. Vakars, kad satikšies, kas līdz šim nav tikušies, bet — laikam tomēr — bijuši viens otram ļoti tuvi. Tātad — mājas, māju sajūta.

Vēlāk — presē — par šo vakaru esmu tikai tik daudz matījis, ka tur dzerts vīns un ka Ausmai Jaunzemei pasprucis debatēs kāds teikums, no kuŗa visa trimda sagāzīšoties.

Trallallā!

6.

Nešalc gārša, šalc lielceļš. Aiz automašīnas logiem — tumša nakte. Zāles nav, ir asfalts, betons, reklāmu ugunis. Zilās lidlauka spuldzes.

Un tad nāk kritiens.

Tas nenāk uz reizi, nāk lēnām — kā slidēšana lielā, dziļā muklājā. Kā to lai visu pasaka, apraksta? Bet kritiens nāk.

Viņš nav darījis to, Viņš ir tāds, Viņš... Paga, paga: Bet kā tad? Ko nav darījis? Ko ir darījis? To? Nē, ne gluži to, bet tomēr...

Jā, jā — tomēr, bet lūdzu, konkrētāk — kā tad bija?...

Tas ir dumji, ka par to runā! Tā jau nemaz nebija, tā — nav tā lieta, bet redzi...

Ko?

Nē, tā es nedomāju, bet mēs domājam, nē — ne jau domājam, bet tā tas ir. Tu jau nesaproti.

Ko nesaprotu?

Nu, kā tā ir tā lieta. Nē, ne gluži tā, nē, nē — sarunā muļķības, tas bija tikai iegansts, ir pavisam kas cits...

Kas tad?

Visa Amerika... Tu nesaproti. Nē. Tur nu taisnība — es tiešām nesaprotu.

Bet es lieku saliekamās bildītes gabaliņu pie gabaliņa... Es gribu zināt patiesību.

Un kamēr šalc lielceļš un garām skrien tiltu un namu ugunis, es salieku kādu bildīti: Ir tādi cilvēki, kas nav, nevar būt daļa no sabiedrības, jo viņi nepatapina savas domas no t.s. sabiedrības, neprasa tai atļauju domāt — un nedomā „pareizi". Viņiem — par daudz izglītības, tādēļ viņi skatoties uz pārējiem „no augšas", viņu vērtējumi un spriedumi — neērti, nepatīkami, traucējoši. Tādēļ šie cilvēki nostādāmi ārpus sabiedrības — vismaz tik ilgi, kamēr tie atrod iespēju nonivelēties, kļūt par līdzīgiem citiem. Sabiedrība, tātad, ir vienveidīga masa, kas domā vienādas domas, dzied vienas dziesmas, kurai viss ir skaidrs, un no šīs skaidrības tā vadās. Šīs sabiedrības saietos neviens negaida sakām kaut ko, kas varētu iztraucēt sabiedrības labsajūtu, bet atļauj runāt, lai atdotu godu tiem, kas jau agrāk nostiprinājuši savu labo slavu, iekļaudamies sabiedrībā... Un tā tālāk.

Un ja nu tas neiet, tad ir jāpalaiž kāda baumiņa, jāpalaiž kāds protestiņš, jāpiedēvē kādam humānisms, intelektuālisms, pārāk patstāvīga — tātad nelatviska — domāšana, un viss ir kā nākas. Tātad — nedomāt, iekļauties, būt lojāliem, būt vienveidīgiem. Atšķirīgais jāiznīdē, un mērķis attaisno līdzekļus.

Arī tādas var būt mājas.

Aizkrāsne. Aizpaksis.

Tādi jau ir.

Cilvēks, kas man visu to pateica, palielījās arī, ka viņš nelasot to un to žurnālu, tās un tās grāmatas, un vispār...

Un kad es beidzot sniedzu roku atvadām, jo — esmu pieklājībā audzināts, man gribas mesties pirmā ūdenī un mēģināt nomazgāties.

Tātad — tā tās lietas notiek.

Šī mechanika man liekas pazīstama, kaut kur esmu iepazinies ar šiem „du-bist-nichts" un „atļautscīnīties - par - nav - un - nebūsatļauts - cīnīties - pret". Un tā tālāk.

Neticēju, ka ar to nāksies tikt tiešā satikšanās — vaigu vaigā — Svētā Franča pilsētā.

Jūtos ārpus sabiedrības. Un tīrs. Kas par to, ja tikai ir būts — kā mājās. Mājās, kādas es tās iedomājos un vēlos redzēt.

Sveicieni jums, mājinieki! Ir raganu dedzināšanas laiks.

Un pēc tam trīs diennaktis aiz autobusa loga — tuksneši, kalni, prērijas un čikagas brūnais sniegs.

Zinu — man vēl ir jāuzraksta: Turpmāk beigas.

Andrejs Irbe

Pasaules izstāde geišu zemē

EDUARDA ŠMUGAJA SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKA" NO OSAKAS

Iedarbojies jauna magnēta pievilkšanas spēks: Expo 70, pasaules lielākā izstāde un tirgus. Turp plūst tūkstoši un miljoni, no visām pasaules malām. Taču rakstīt par šo milzu bazāru ir ļoti grūti, jo to divās dienās apskatīt no „iekšpuses" nav iespējams. „Ārējo" — vispārējo iespaidu vislabāk var gūt, apbraucot izstādes territorijai apkārt ar viensliedes vilcienu, jo tas ripo — pareizāk slīd — tādā augstumā, ka visu var labi pārredzēt. Pēc tam var braukt pa izstādes iekšieni pa tādu kā stikla „tuneli" uz slīdlentes, kuŗš arī tikpat augstu gaisā kā vilciens. Bet ja visu grib skatīt no vēl lielāka augstuma, tad izstādei var pārbraukt pāri ar „gaisa vilcienu", kas sastāv no atsevišķiem stikla „kurvjiem", kuŗi virzās pa tauvu augstu gaisā. Beidzot jāpastaigājas pa plašās izstādes laukuma ielām un laukumiņiem.

Tā ir vesela, speciāli šim gadījumam izbūvēta starptautiska pilsēta, kuŗa izmaksājusi 2900 milj. ASV dolaru, atrodas 310 jūdžu dienvidos no Japānas galvaspilsētas Tokio starp Kioto un Osakas pilsētām, Senri kalnos, aizņemot pusotras kvadrātjūdzes platību. Izstādē piedalās, neskaitot Japānu, 77 valstis ar 95 paviljoniem, jo dažām ir vairāki. Tā, piemēram, Kanada bez kopīgā valsts paviljona uzcēlusi atsevišķus Britu Kolumbijas, Ontario un Kvebekas provinču paviljonus, bet ASV bez kopīgā ierīkojusi Vašingtonas, Ajaskas, Havajas, Sanfranciskо un citu pavalstu vai pilsētu paviljonus. Pati Japāna reprezentējas ar 32 paviljoniem, tā ka to kopskaitā izstādē ir 127. Lai varētu visus kaut pavirši apskatīt, lai redzētu visu, ko šajos paviljonos rāda, vajadzētu vismaz divu nedēļu laika, taču man ar sievu bija tikai divas dienas.

Bijis kalkulēts, ka laikā no 15. marta līdz 13. septembrim šo visparējo pasaules lielizstādi apmeklēs 50 miljonu cilvēku, taču pirmās divas nedēļas jau rādījušas, ka šis paredzētais skaits var pat divkāršoties. Un tiešām, gandrīz nevienā paviljonā nevar iekļūt bez stāvēšanas rindā! Visgarākās rindas vienmēr ir pie Pad. savienības un ASV paviljoniem. Šīs cilvēku rindas izskatās kā melnas, lēni plūstošas upes, 5 vai pat vairāk metru platas, jo lielumlielais vairums laužu, kuŗi ieplūst šajos paviljonos, ir japāņi. Tie visi ir melniem matiem, tērpušies melnās drēbēs; skolēniem, kuŗi izstādē ierodas tūkstošiem katru dienu, visiem ir vai nu melnas, vai arī tumši, tumši zaļas (meitenēm) uniformas. Tikai dažām japāņu grupām kā pazīšanas zīme ir krāsainas cepures, kuŗas tad arī rada tādus kā plankumus, kā saliņas šajā melnajā straumē. Baltie cilvēki šai melnajā masā pilnīgi pazūd. Tie ieraugāmi tikai tad, ja kāds tūristu birojs savācis kopā veselu lielāku grupu un kā „slēgtu vienību" to arī tur vienkopus. Mēs bijām ieradušies paši uz savu roku, jo mūs kā grupu aizveda tikai līdz izstādes vārtiem, tur iespieda rokās ieejas kartes un palaida „savā vaļā".

Lai iekļūtu Pad. savienības paviljonā, mums pa šo melno upi bija „jāpeld" veselu stundu. Tā kā tieši šis bija viens no paviljoniem, kuŗu saprotamu iemeslu dēļ vēlējāmies pamatīgāk apskatīt, tad mums tas prasīja gandrīz pusi dienas. ASV paviljonā, diemžēl, mēs netikām, jo tai laikā, kad bijām paredzējuši to apmeklēt, tas izrādījās publikai slēgts: bija ieradies viens no amerikāņu „mēness cilvēkiem", un ar to kopā vairāk kā 100 amerikāņu žurnālistu no visas pasaules. Tā kā ASV paviljonā nevarēja iekļūt, tad arī Pad. savienības paviljonā bija tikai izredzētie. Vēlāk „melnā upe" pie ASV paviljona ieejas bija jau turpat jūdzi gara, bet mums vairs nebija laika pāris stundu „peldēšanai" pa to.

Raugoties no „ārpuses", ti. i. no vilciena, stikla „tuneļa" vai gaisa „kurvja", tāpat arī no ielas, viena no iespaidīgākajām starptautiskajām celtnēm (japāņiem ir dažas ļoti iespaidīgas), vismaz vislabāk redzamā, ir Pad. savienības paviljons, kuŗa „spice" ar zeltītu sirpi un āmuru galā paceļas augstāk par visām citām, izņemot galvenos izstādes torņus. Pati celtne ir ieapaļa, balta, ar sarkanu fasādi, kuŗas vienā stūrī plīvo 16 karogu — „valsts" karogs, sarkans ar sirpi un āmuru, augstāk par 15 „republiku" karogiem, kas arī visi sarkani, bet katrs „izdekorēts" ar dažādu krāsu svītrām vai plankumiem. To vidū kā divas pēdējās plīvo arī mūsu tēvzemes un Igaunijas izķēmotās „flagas", Latvijas — sarkana ar vienu baltu un divām zilām vilņojošām svītrām apakšmalā. Protams, nekur nav rakstīts, ka tā ir „Latvijas PSR flaga", tas katram jāuzmin pašam.

Salīdzinot ar citiem apskatītajiem paviljoniem (padomju celtni iznāca skatīt kā vienu no pēdējām), ar Austrālijas, Kanadas, Šveices, Indijas Rietumvācijas un citiem, Pad. savienības paviljons arī iekšienē ir visai iespaidīgs, sevišķi apstākļu nezinātājam un nekritiskam skatītājam, kādi ir lielais vairums izstādes apmeklētāju, še varenos apmēros rādīts viss, kas sasniegts komūnistu varas laikā, sākot ar „bērnu sīlēm" un beidzot ar kosmonautiem un „sputņikiem". Bet, izņemot dažus vecos Kremļa zvanus, no Krievijas pagātnes nav tikpat kā nekā, it kā pirms komūnistu valdīšanas Krievija būtu bijusi tikai liels tukšums. Dažas vērīgākas acis to arī bija pamanījušas, un vēlākās pārrunās par redzēto dažādos paviljonos to arī pieminēja, it sevišķi salīdzinājumā ar ASV paviljonu, kuŗā kultūrvēsturiskajai attīstībai esot bijis veltīts pat vesels stends. Kāds amerikānis, kas labu laiku bija tikai klausījies citu tautu pārrunās, beidzot norādīja, ka amerikāņi rāda visu, jo tiem nav nekā slēpjama, bet ne tā krieviem. Tāpat gandrīz visas citas valstis izstādē rāda savu vēsturisko attīstību, pat Čechoslovakija centusies to darīt, taču cenzūras dēļ, protams, nekas labs nav iznācis. Čechoslovakijas paviljona priekšā kā izsmiekls paceļas milzīga statuja, rādot čechu karavīru bučojam krievu par „atbrīvošanu". Daudzi tūristi, tai garām ejot, vai nu tikai kratīja galvu, vai arī atklāti ņirgājās.

Padomju paviljonā visa „varenā" rādīta kā viena vienība, nekā neizcejot no atsevišķajām „republikām", tā kā no latviskā, kaut vai tikai „pēc formas", neredzējām tikpat kā nekā, izņemot dažas „slavenības" — Ļeņina vai kāda cita sarkanā ordeņa īpašniekus. Tā slaveno padomju rakstnieku vidū ir Andrejs Upītis — varen liels uzņēmums, redzams jau pa gabalu. No mākslinieku vidus spilgtā prožektora gaismā pretim raugās Ed. Smilģis, bet kompozītu vidū atrodami Margers Zariņš un U. Ozoliņš (priekšvārda pirmais burts var būt arī cits). Filmā, kuŗu atkārto ik pēc 10 minūtēm, redzams un dzirdams arī kāds koris, kuŗa koristes ģērbušās latviešu tautas tērpos, bet dzied krieviski. Droši vien, kāds uzņēmums no pēdējiem dziesmu svētkiem. Viss krāsās.

(Nobeigums sekos)

Pārnesums no 3. lpp.

Varbūt arī šī atbilde izskaidrojama ar viņas pārāk lielo paškritiku, kuŗa liek turēt „sveci zem pūra".

Ir atkal jāatgriežas keramiķes darbnīcā, kur sveic ne vien latviskās krūzes, vāzes, šķīvji un krūkas, bet arī mistiski apgaismota ķīniešu pagoda, Budas tēls un siltos pasteļtonos mirdz plauktos un uz galdiem sarindotā keramika. Liekas, tā nav darbnīca, bet mājīgas, ar gaumi iekārtotas un tiras atpūtas telpas, kuŗās aicinoši smaržo pat kafija. „Kādā krūzītē to ieliet?" jautā keramiķe. Kā to izvēlēties, ja šo krūzīšu un krāsu ir tik daudz? Tiešām, svaigi gatavotā krūzītē kafija garšo labāk...

K. S.

HERTAS JAUNZEMES . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

valstībai dien" (22). Novēlēsim jaunajai dzejniecei — Mēness meitiņai — čakli darboties tālākos meklējumos latviešu gara pasaulē pie Daugavas un neaizmirst arī klejojumus pie Sēnas, jo katrs tos nevar tik dziļi tvert un pārdzīvot.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 10. aprīļa — 19. aprīlim Eduarda Dzeņa gleznu un grafiku izstāde paša studijā, 82 Asquith Ave. (Bloor - Church). Atklāšana 10. aprīlī pl. 8 vak. Izstāde atvērta: 11., 12., 18. un 19. aprīlī no pl. 12 — 8 vakarā.

11. aprīlī — pl. 8 vakarā A.L.T. Bostonas ansambļa visizrāde — S. Moma „Svētā liesma", Bickford Park vidusskolas zālē.

Līdz 12. aprīlim — Eduarda Vingŗa gleznu izstāde Sv. Jāņa draudzes sarīkojumu telpās — 200 Balmoral Ave. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā, parējās dienās no pl. 5 — 9 vak.

12. aprīlī — pl. 2 pēcp. Austrumu draudzes koncerts „Dievam un tēvzemei" Sv. Barnaba baznīcā. Piedalās: Anita Grigale-Rundāne un viru koris Viesturs.

18. aprīlī — plkst. 7.30 Latviešu Kaŗa Invalīdu apvienības dāmu komiteja rīko Pavasaŗa balli Daugavas Vanagu nama. Spēlēs ARRO kapella.

18. aprīlī — plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja draudzes koŗa un simfoniskā orķestŗa koncerts: Jāņa Kalniņa Svētlaimības simfonija u. c. skaņdarbi.

18. aprīlī — plkst. 6.30 vakarā Bloor Collegiate auditorijā, 1141 Bloor W., pie Dufferin, Ernas Ošiņas - Bērziņas klasiskā baleta skolas audzēkņu vakars.

19. aprīlī — plkst. 4 pēcp. DV namā, 125 Broadview Ave. tējas pēcpusdiena „Pavasari gaidot". Venus puķu veikala īpašnieces A. Putniņas referāts un ziedu sakārtojumu demonstrēšana.

19. aprīlī — pl. 3 pēcpusdiena Latviešu namā „Ceļinieks" rīko pēcpusdienu ar dzejnieku Olafu Stumbru.

25. aprīlī — pl. 8.30 Pāvila Zariņa (brāča) koncerts Unitarian Church, 175 St. Clair Av. W. Pie klavierēm Leo Barkins.

26. aprīlī — pl. 3 pēcpusdiena Kolumbus zālē TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums.

2. maijā — DV Toronto nodaļas Maija balle ar karalienes vēlēšanām DV namā.

2. maijā — pl. 7 vakarā Latviešu namā Dainas koŗa sviesīgs vakars „Pavasaŗa balsis"; priekšnesumi, laimestu izloze, deja orķestŗa pavadījumā. Biļetes dabūjamas no dainiešiem.

9. maijā — pl. 5.30 pēcpusdiena Sv. Andreja baznīcas zālē TLB sestdienas skolas A. Brigaderes pasaku lugas „Spridītis" izrāde.

9. maijā — pl. 6.30 Saulainē Kurzemes krišanas 25 gadu atceres svētbrīdis.

HAMILTONA

11. aprīlī — plkst. 7 vak. Hamiltonas Latviešu Biedrības jaunatnes pulciņa 2 x 2 — raibu priekšnesumu vakars Hamiltonas latviešu namā, 16 Queen ielā, N. Hamiltonā. Ieeja pret ziedojumiem. Atlikums par labu jaunatnes 2 x 2 vasaras nometnēm.

12. aprīlī — pl. 4.30 Hamiltonas vanadžu pavasaŗa sarīkojums „Uz pavasaŗa pusi" Rainbow zālē (Sanford un King). Bazārs. Priekšnesumi. Kafijas galds.

24. aprīlī — pl. 8 vakarā Latvicšu biedrības telpās, 16 Queen St. North, dzejoļu vakars ar Olafu Stumbru.

1970. gada jaunie modeļi
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
APSKATĀMI MŪSU JAUNAJĀS SKATĪŠANĀS TELPĀS.
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām.
ROBERTSON MOTORS 1555 Danforth Ave., Toronto
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi Hans PLAUDE Tel. HO 6-1131

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams

125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225

Piedāvā banketzāli sarikojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.

Pieprasiet telefoniski 465—5225

„Jautrais Ods"

DAUGAVAS VANAGU KLUBS

JŪS GAIDA CIEMOS

Atvērta no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 – 12. naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.

Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Junda $5.50

Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Mīlētāja dziesma. Varenība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.

LP 36 ..... $5.50

Stāsti man, ak Ģetzemane. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam tuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontralts.

Kalvis $6.00

I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.

Stereo 1005

Brālīts mūsu dancinājā $7.00

Saturā: Brālīts mūsu dancinājā, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstiņpolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmaliņas. II — Ritenītis, Zvejniecīņš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancīšam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.

Stereo 1003

Tu sapnis esi $7.00

I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Akšta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Ritos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.

Latvian Music LP 32 ..... $5.50

I — Pēdējais pļāvums, Lietutiņš list, Diena beidzas, Šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzīte, Krauklītis, Man ieviņa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.

Latvian Music LP 33 ..... $5.50

I — Laiminai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, driz pie Dieva, Mēs deviņi bāleliņi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens manš kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Put, vējiņi, nostājies, Lieli viri, mazi viri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, jauni laudis, Rucavietis.

Latvian Music LP 34 ..... $5.50

I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktis, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sniegputenī.

Latvian Music LP 35 ..... $5.50

I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilcienā.

Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.

Pasta izdevumiem Kanadā jāpieskalta 50 centi, 75 c uz ASV.

Pieprasāmas DV GRĀMATNICĀ

491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPIGA UN SMALKJŪTĪGA

APBEDĪŠANAS CEREMONIJU

IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN

2800 DUNDAS ST. WEST, PIE KEELE, TĀLR. 769-8640

Emilija un Georgs DUMPE

ALFRED **STIKUTS** REALTOR

A. STIKUTS, FRI.

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs

65 Marlee Av. Toronto, 789-3361

1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6161

1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).

Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA LE 1-7353

delikatešu veikals un konditoreja

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

8 KRĀSU UN MELNBALTAS FILMAS

attīstīšana • palielinājumi • dupliķāti • citi darbi • izcilus kvalitāte • atlaide

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.

Tel. 363-6496

PASŪTINIET SAVIEM PIEDERĪGIEM UN PAZIŅAM

KUNGU UZVALKU DRĀNAS! Cenas ASV dolaros

V/1 dažādu krāsu angļu vai dāņu ķemdzijas drāna, $7.60 metrā, svars 700 gr. Komplekts: 3,25 m. drānas un visi drēbnieka piederumi, kopīgais svars apm. 3,3 kg 48.50

L/a — ļoti labas kvalitātes drāna, ar visiem drēbnieka pied. 51.75

H/f — labas kvalitātes angļu ķemdzijas audums (zīmogots) $10.50 metrā, ar visiem piederumiem 58.50

H/1 — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas audums dažādās krāsās, $11.90 metrā, ar visiem pied. Svars 3,5 kg. 62.45

KUNGU MĒTEĻU DRĀNAS

K — izcilas kvalitātes vilnas audums, visās krāsās, metrs — $8.60, ar visiem piederumiem. Komplekts: 2,75 m. 48.70

K/1 — izcilas kvalitātes melns un citas krāsas angļu mēteļu audums $9.90 metrā, ar piederumiem 52.20

FF/k — visaugstākās kvalitātes angļu dažādu krāsu mēteļu drāna ar visiem piederumiem 60.20

DĀMU MĒTEĻU DRĀNAS

D/1—izcilas kvalitātes angļu mēteļu drāna: $9.90 metrā. Komplekts: 2.75 m drānas un visi drēbnieka piederumi 50.95

FF/d — visaugstākās kvalitātes vilnas dažādu krāsu dāmu mēteļu drāna: $12.90 metrā, ar visiem piederumiem 58.95

DĀMU KOSTĪMU DRĀNAS

D/a — modernās pastelkrāsas dāmu kostīmu drāna, $4.95 metrā. Komplekts: 2.50 m drānas, ar visiem piederumiem 29.65

D/f — angļu vai dāņu ķemdzijas audums dāmu kostīmiem, izilas kvalitātes $10.50 metrā, ar visiem piederumiem 43.15

F/fd — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas drānas dāmu kostīmiem: $11.90 metrā, ar visiem piederumiem 47.15

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valstī

Sainīšu nodaļa

DVG RĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto 4, Ont.

Ja jūsu nodoms ir

pavadīt atvaļinājumu

FLORIDĀ -

MIAMI PLŪDMALE JŪS GAIDA!

Rakstiet vai zvaniet (pēc plkst. 10 vakarā) tel. 305-866-2562 —

Vilma Siliņš, 8135 Abbott Ave., Miami Beach, Fla. 33141, U.S.A.

VALŪDE

LATVISKAS ROTAS

DIMANTI — PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS

VEIKALĀ UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 4

Ont., tālr. 533-2837

Iepazīstieties ar plašāko un kopš 25 gadiem rēgulāri iznākošo

Daugavas Vanagu Mēnešrakstu!

Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.

Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literatūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.

Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PARAUGSAIŅI Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 21.40

6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. bruto 10 kg. 18.90

8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg. 25.20

11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes, brutto 5 kg. 26.45

12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 41.40

13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozines, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 41.35

14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 71.50

15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, bruto 10 kg 41.70

16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 72.40

19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 29.15

20 — 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, bruto 10 kg 33.90

21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 58.50

22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozines, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 35.50

23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 38.80

24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr. pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr. rozines, 200 gr šokolādē, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 32.80

25 Iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 55.50

31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bidelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. auglu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigaretu 42.40

33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. 27.40

46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozines, 250/300 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vanilas cukurs — 38 mārc. 39.50

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valstī.

DV GRĀMATNICAS,

491 College Street, Toronto 174, Ontario,

— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p. sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Mana mīļā

Ella Birģelis, dz. JURISONS

dzimusi 1911. gada 1. decembrī Valmierā,
mirusi 1970. g. 28. martā St. Catharines, Ont.

Sēro vīrs Ziedonis

Nekas, nekas te palikams nava,
Daudz ātrāk kā gadi ir ceļam gals.

Pēkšņi miris

Aleksandrs Kuškis

Dzimis 1903. gada 9. februārī Balvu pagastā,
miris 1970. gada 21. martā Hamiltonā, Kanadā.

Mūžīgā piemiņā paturēs:
Kušķu un Dzelmes ģimenes, radi un draugi Latvijā.

apdrošināšana *plus*

VALD. BEBRIS

1058 VICTORIA PARK AVE. SCARB

tālr. 759-0266

Izdevēji —

MĒS IZDARĀM SALIKUMA DARBUS GRĀMATĀM ŽURNĀLIEM

Iespiešanai ofseta technikā

ĀTRS DARBA IZPILDĪJUMS. MĒRENAS CENAS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.

491 College St., Toronto 174, Ont. Canada.

TEL.: 921-7121 (Code 416)

LATVIEŠU NAMS

491 College Ielā, Toronto 4

izīrē telpas

sarīkojumiem • viesībām • KIĻ viesību galdus •

Tel. 922-2931

MEKLĒ

ALEKSANDRU TROPOLIŅU

Kādreiz dzīvojis Erindale, Ont. Lūdz rakstīt šī laikraksta kantorim, 491 College St., Toronto 174, Ont, Canada.

IZĪRĒJAMA

LIELA MĒBELĒTA

ISTABA

ar virtuves lietošanu klusā mājā.

Zvanīt Toronto 534-8376

KRĀSOTĀJS

Labs darbs

Mērenas cenas

Zvanīt Toronto

767-8779

„ZINU, KA VĒZI VAR PĀRVARĒT"

Mrs. William Dennison
Toronto, Ontario

Vēzi var pārvarēt. Jūsu ziedojums nepieciešams tagad, lai turpinātu cīņu. Dodiet jaunu ieroci cerībai! Kad ziedojumu vācējs ierodas, esiet atsaucīgi!

CANADIAN CANCER SOCIETY

22 Davisville Ave., Toronto 7

Danforth - Carlaw rajonā

izīrējams

dzīvoklis 2. stāvā — 3 istabas, virtuve un vannas istaba. Zvanīt Toronto, 463-1314

SPECIĀLI UZ LATVIJU

ar samaksātu muitu. Saņēmējam nekas nav jāmaksā

SPECIAL 1 US $ 38.50

10 mārc. cūku tauku, 10 m. balto kviešu miltu, 10 mārc. rīsu un 10 mārc. smalkā cukura.

10 GALVAS LAKATI $46.80

5 vilnas ar lielām vai mazām puķēm vai turku parauga, visās krāsās, un 5 zīda galvas lakati visās krāsās.

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS

IMITĀCIJAS KAŽOKI, pagatavoti no Borgana materiāla — MINK — tumši brūns, vai persiešu melns, cena tikai $99.00.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street

NEW YORK, N. Y. 10010

Pieprasiet mūsu jauno bezmaksas cenrādi.

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.

LE 5-5555, Toronto

LAIKRAKSTA

LATVIJA

AMERIKA

ATSEVIŠĶI NUMURI PĒRKAMI TORONTO

Broadview Delicatessen
105 Danforth Ave.

Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.

Esto Meat Products
991 Mt. Pleasant Rd.

Lidums Meat
393 Roncesvalles Ave.

Lotus Florists
782 Bathurst St.

Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.

Pavasars Delicatessen
391 Roncesvalles Ave.

Pokos Meat
376 College St.

Venus Florists
221 Roncesvalles Ave.

West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.
HAMILTONĀ

O. Andersons
120 Barton St. E.

28 Market St.

Northland Grocery

• Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai •

• DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

LATVIJAS KORPORĀCIJU APVIENĪBA

publicējusi izdevumu

Sadarbība Baltijas problēmu pētījumos

56 lpp., bagātīgi ilustrēts, 20x30 cm formāts

Dabūjama: DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Cena $1.50

Toronto 174, Ont.

SIKĀS ZIŅAS

● Apollo-XIII starts uz mēnesi paredzēts 11 aprīlī plkst. 2.13 pēcpusdienā. Šis būs jau trešais cilvēku apciemojums uz zemes pavadoņa. Pēdējo sagatavošanos lidojumam uzsāka 5. aprīlī, rūpīgi atrisinot visas tehniskās problēmas. Valsts aeronautikas un izplatījuma pārvalde lūgusi torontieti Rupertu Lovelu ierasties Kenedija ragā, Floridā, izvadīt savu brālēnu kpt. Džēmu Lovelu lidojumā uz mēnesi. Kpt. Lovels jau veicis 4 lidojumus izplatījumā, un nolidoto jūdžu skaita ziņā viņam pieder pasaules rekords.

● Marokā nogalinātas 62 personas, kādai Francijas gaisa satiksmes lidmašīnai nogāžoties no 650 pēdu augstuma un triecienā pret zemi eksplodējot Kasablankas tuvumā.

● Turcijā pēdējā zemestrīcē bezpajumtes palikušas pavisam 90.000 personas. Pēdējo 30 gadu laikā zemes trīcēs Turcijā gājuši bojā pavisam 50.000 cilvēku.

● Statistika liecina, ka Pad. savienībā ir lielāks laulību šķiršanas skaits nekā ASV. Pad. savienībā laulību šķiršanas indeks uz katrām 1000 personām ir 2,73, kamēr ASV tas bijis 2,16, bet Kanadā tikai 0,55.

● Maskava uzņēmusi diplomātiskas attiecsmes ar Botsvanu, Afrikas republiku, kura atrodas starp Rodeziju un Dienvidāfriku.

● Valsts apmēra vēža slimības pētīšanas institūts Vašingtonā atklājis, ka mēness putekļi spēj iznīcināt trīs tipa zemes baktērijas. Institūts pašreiz noskaidro, kāda ietekme šiem putekļiem būtu vēža slimības apkarošanā.

● Rumānijā un Dienvidslavijā valda nervozs saspīlējums par gaidāmajiem vasaras notikumiem. Rumāņi bažījas, ka Maskava neatteiksies no savām prasībām par kopīgiem militāriem mnevriem Rumānijas territorijā, kuŗus tā vēlējās jau drīz pēc Čechoslovakijas okupēšanas.

● Dienvidsumatrā, kā ziņo vietējā preses aģentūra, ap 30 pēdu gara čūska norijusi dzīvu 10 gadu vecu zēnu, kuŗš bijis iemidzis rīsu laukā. Kad piesteigušies ciema iedzīvotāji, zēna kājas vēl rēgojušās laukā no reptiļa mutes. Čūska nogalināta un zēns no tās izvilkts, bet bijis jau miris.

● Losandželosas tuvumā, apmēram 35 jūdzes ziemeļos no šīs Kalifornijas pilsētas, 6. aprīlī nošauti četri lielceļu patruļas policisti, kad tie divās mašīnās centās panākt un apturēt kādu auto, kuŗš braucis ar 90 jūdžu stundas ātrumu. Kad pēc saņemtā radiozinojuma palīgā atsteigusies trešā policijas mašīnā, abu pirmo policisti atrasti jau nošauti. Šāvēji, divi vīrieši, drīz apcietināti, policijai tos notverot ap 20 jūdžu attālumā no notikuma vietas.

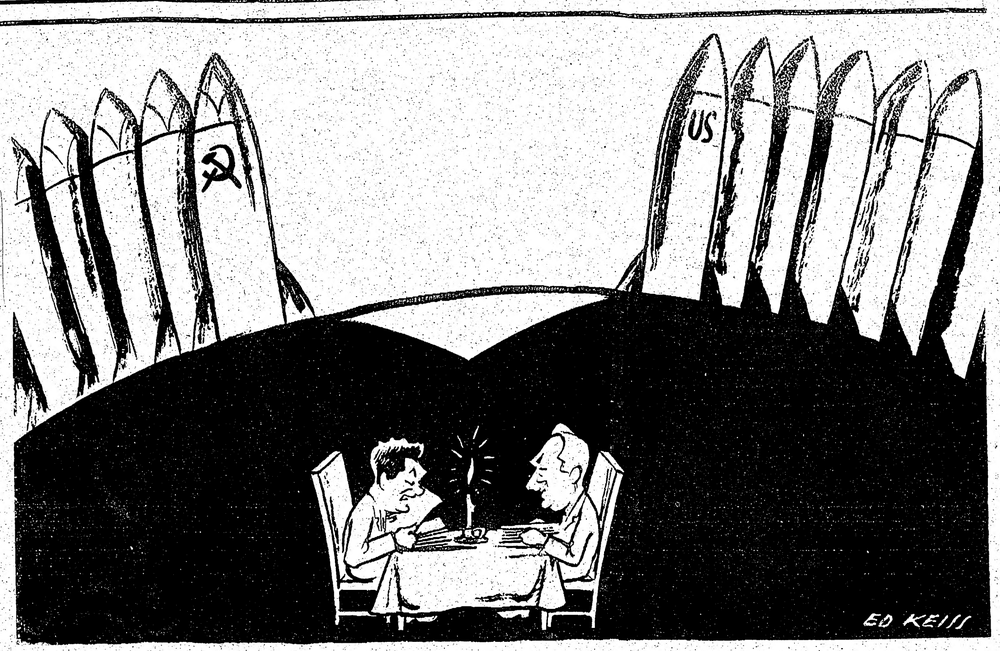

Vinē 15. aprīlī ASV un Pad. savienībai turpinās sarunas par atomieroču kotroli.
ASV ārlietu ministrs Rodžers sa vam sarunu partnerim Gromiko: „Mūsu labsajūtas dēļ ierosinu pār celties no ēnas saulainajā vietā."
Ed. Keiša karikatūra

Rietumvācijas sūtņa nogalināšana satrauc pasauli

Rietumvācijas sūtņa noslepkavošana Gvatemalā satraukusi ne vien ārzemju diplomātus Latīņamerikā, bet visu civilizēto pasauli. Kā jau ziņots, 62 gadus veco sūtni grāfu Karlu fon Špreti 5. aprīlī atrada nogalinātu ar šāvienu pakausī Gvatemalas galvaspilsētas tuvumā pēc tam, kad komūnistu terroristi nebija saņēmuši pieprasīto izpirkšanas maksu — 25 ieslodzīto terroristu atbrīvošanu un 756.000 dol. naudā. Gvatemalas valdība bija atteikusies cietumniekus atbrīvot, kaut gan Rietumvācijas kanclers Brants bija solījis pieprasīto naudas summu segt no savas valsts līdzekļiem. Gvatemalas valdība aizbildinājās, ka ieslodzīto atbrīvošana nozīmētu valsts satversmes pārkāpumu, jo tiem jāizcieš piespriestais sods. Valdība neievēroja arī kādu agrāku ieteikumu līdzīgā gadījumā — apšaut pieprasītos teroristus, ja to biedri neatbrīvo nolaupīto ķilnieku, jo viena šāda veida atbilde izbeigtu ārvalstu diplomātu laupīšanas Latīņamerikā.

Toties Gvatemalas prezidents Mendezs Montenegro izteicis Rietumvācijas kancleram Brantam „dziļu līdzjūtību", reizē paskaidrojot, ka Gvatemalu nevar vainot notikumā, jo „es varu apgalvot, ka darīts viss iespējamais, lai panāktu apmierinošu atrisinājumu". Prezidents Montenegro devis rīkojumu grāfu fon Špreti izvadīt ar pilnu valsts godu, viņa šķirstu novietojot prezidenta pilī un visā valstī izsludinot trīs dienu sēras. Noslepkavotā sūtņa šķirstu 8. aprīlī pārveda lidmašīnā uz Rietumvāciju. Izvadīšanā katoļu mesu vadīja pāvesta nuncijs. Grāfieni Heleni fon Špreti nāves ziņa sasniedza, kad viņa ieradās Gvatemalā ar lidmašīnu no Riodežaneiro, pārtraucot savu ceļojumu uz Afriku. Viņas jaunākais dēls, 11 gadu vecais Aleksandrs, kuŗš bija palicis pie tēva Gvatemalā, saņēmis tā divas pēdējās vēstules, no kuŗām vienā rakstīts: „Esi labs dēls un neraizējies par mani."

Sūtņa fon Špreti nogalināšana Gvatemalā radījusi lielu sašutumu Bonnā. Kanclers Brants izteicies: „Mana valdība piedāvāja samaksāt izpirkšanas maksu par grāfu fon Špreti, bet tas nelīdzēja. Gvatemalas valdība pierādījusi savu nespēju sniegt nepieciešamo drošību akreditētajiem diplomātiskajiem pārstāvjiem. Tādā kārtā radītas problēmas, kuŗas dara rūpes visai civilizētajai pasaulei." Kanclers Brants notikuma laikā atradās Teksasā, ASV, kur apciemoja vācu karavīrus apmācībās, bet apmeklējumu pārtrauca, lai steigtos uz grāfa fon Špreti bērēm.

Īgnumu par slepkavību Gvatemalā izteicis arī Vatikāns, uzsverot, ka fon Špreti nogalināšana liecina par „starptautiskās situācijas ļauno stāvokli". Anglijas valdība uzsākusi steidzamus pētījumus, kā aizsargāt savus diplomātus ārzemēs. Rietumvācijas valdība sagatavojusies atsaukt savus pārējos diplomātus no Gvatemalas un norādījusi, ka Gvatemalas sūtņa Antonio Gandaras uzturēšanās Bonnā nebūtu vairs vēlama.

AKTUĀLAIS KAZADA

☆ Toronto Forest Hill vidusskola, atzīmēdama viena gada „jubileju" kopš incidenta pērnajā pavasarī, kad 16-gadīgo Liju Tepermani uz laiku izslēdza no skolas par nemieru celšanu un skolas direktora nolamāšanu, rīkoja trīs dienu eksperimentālu mācību sesiju. Priekšmeti — revolūcija, parapsiholoģija, grupu dinamika, komūnisms, sieviešu atbrīvošana, slāgeru dziedāšana u. c. Rezultāti pašiem skolēniem - rīkotājiem sagādāja izbrīnu: par revolūciju interesējās tikai 10 skolēnu, ap 50 apmeklēja semināru par sievešu emancipāciju (un garlaikojās), bet 125 skolēni saspiedās mazā klases telpā, lai klausītos par telepatiju, gaišredzību un līdzīgām mistiskām lietām.

☆ Jūlijā Ontario galvaspilsētā Toronto paredzēts rīkot „bezauto" nedēļu. Grupa pilsoņu, to starpā arī pilsētas valdes locekļi, vēlas panākt, lai no 12. — 19. jūlijam strādātāji, dodoties uz pilsētas centru, atstātu savus transporta līdzekļus mājās. Paredzēts mērīt sārņu nokrišņus pirms šīs nedēļas, kā arī tās laikā, lai redzētu, cik daudz pilsētas gaisa piesārņošanā dara mašīnas.

Lai ieceri īstenotu, nepieciešama sabiedrības sadarbošanās. Pastāv tomēr bažas, ka tirdzniecības uzņēmumi un autonovietņu īpašnieki varētu nepievienoties mēģinājumam kaut uz nedēļu padarīt gaisu Toronto centrā vieglāk ieelpojamu.

☆ Starptautiski pazīstamais bērnu psīchiatrs un vairāku grāmatu autors Dr. Rudolfs Dreikurs, runādams 400 izglītības darbinieku konferencē Toronto, apgalvoja, ka bērni esot tiranni un vecāki viņu upuri. Bērns neapzināti sākot savu vecāku „manipulāciju" jau dažu mēnešu vecumā, un lielākā vecāku kļūda esot pārāk daudz runāt... Atmiņā uzpeld pirms ilgāka laika kādā citā konferencē dzirdēts apgalvojums: šī laikmeta ciešanas sagādājot nespēja sarunāties ar otru un izrunāties. Acīm redzot, Dr. Dreikurs aizstāv viedokli „atpakaļ pie dabas" — un dzīvniecības. Kā zināms, dzīvnieki ar saviem mazuļiem vismazāk lieto skapas.

☆ Kanadas dzelzceļnieku arodbiedrības, kuŗu biedru skaits ir ap 100.000, sākuši kampaņu valsts mērogā, lai apturētu dzelzceļliniju slēgšanu vietās, kur šis satiksmes veids kļuvis neprofitabls. Kā CP, tā CNR vadība apgalvo, ka zaudējušas vairāk nekā 30 milj. dolaru 1969. gadā, tādēļ vēlas slēgt 31 dzelzceļliniju Kanadā. Dzelzceļnieki savā protestā pasvītro nevis darba iespējas zaudēšanu, bet neērtības un zaudējumus, ko līniju slēgšana sagādātu „mazajiem cilvēkiem", kas no tām atkarīgi savās gaitās. —ns

SPORTS

JAUNATNE MEISTARI PELDĒŠANĀ

Liekas, ka Kanadas latviešu sporta dzīvē peldēšana ir nozare, kuŗa visvairāk progresē. Tas secināms no Kanadas latviešu 4. jaunatnes meistarsacīkšu rezultātiem, kuŗu vidū bija 18 jaunu meistarsacīkšu rekordu. Meistarsacīkstēs, kuŗas notika 4. aprīlī Toronto, šogad startēja 22 jaunie peldētāji no Toronto un Sv. Katrīnām. Atsevišķajās disciplīnās uzvarēja:

Zēnu sacensībās 1960. g. un vēlāk dzimušajiem — 25 jardu distannē brīvā stilā Aldis Vāgners 20,5 sek.; 1958. un 1959. g. dzimušajiem — 50 j brīvā stilā Mārtiņš Grimba 34,8 sek., 50 j uz krūtīm M. Grimba 44,4 sek, 50 j uz muguras Ēriks aKliņš 43,5 sek.; 1956. un 1957. g. dzimušajiem — 100 j brīvā stilā Ivars Grimba 1:07,6 min., 100 j uz krūtīm I. Grimba 1:31,4 min., 100 j uz muguras I. Grimba 1:25,6 min., 50 j tauriņstilā I. Grimba 30,9 sež., 400 j brīvā stilā I. Grimba 6:07,4 min.; 1954. un 1955. g. dzimušajiem — 100 j brīvā stilā Andris Lauris 1:09,9 min., 200 j uz krūtīm A. Lauris 3:10,1 min., 100 j uz muguras Juris Bruniņš 1$40,2 min., 50 j tauriņstilā J. Bruniņš 46,7 sek., 400 j brīvā stilā Māris Kārkliņš 7:38,0 min.; 1953 g. un agrāk dzimušajiem — 100 j brīvā stilā Kārlis Jirgens 1:01,0 min., 200 j uz krūtīm K. Jirgens 3:01,5 min., 50 j tauriņstilā K. Jirgens 29,8 sek. un 400 j brīvā stilā K. Jirgens 5:007 min.

Meitenu sacensībās 1960. g. un vēlāk dzimušajām — 25 j brīvā stilā Sandra Sīle 23, sek.; 1958. un 1959. g. dzimušajām—50 j brīvā stilā Ruta Sīle 49,5 sek., 50 j uz krūtīm Astra Avena 1:05,2 min., 50 j uz muguras R. Sīle 53,8 sek.; 1956. un 1957. g. dzimušajām — 100 j brīvā stilā Rita Langenfelde 1:26,8 min., 100 j uz krūtīm Daina Brumele 2:22,4 min., 50 j uz muguras R. Langenfelde 51,3 sek.

Labs peldētājs, kuŗa speciālitāte ir brīvais stils, ir viens no Toronto vidusskolu teicamākajiem — Kārlis Jirgens, tāpat atzīstamus rezultātus uzrāda torontietis Ivars Grimba un katrinietis Andris Lauris. Vispār, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, sniegumā uzlabojušies visi peldētāji. Dalībnieku skaits, protams, varēja būt daudz kuplāks — tāds pats kā vasaras nometnēs rīkotajās sacensībās, taču tas atkarīgs no jauniešu vecākiem. Katras vecuma grupas sekmīgākais peldētājs saņēma Latviešu sporta apvienība Kanadā sarūpētās balvas.

—cbb—

SPORTA SPĒLES DZIESMU SVĒTKOS TORONTO

Turpinot ieviesušos tradīciju, arī šāgada Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku laikā Toronto basketbolā un volejbolā sievietēm un vīriešiem sacentīsies ASV un Kanadas latviešu izlases vienības. Sacensības notiks 3. jūlijā plkst. 5.30 pēcpusdienā Centrālās YMCAs vingrotavās Toronto (40 College St.). Vispirms līdztekus atsevišķās zālēs sacentīsies basketbolisti un volejbolisti, pēc tam spēkiem mērosies volejbolisti. —cbb—

ATBALSTIET LAIKRAKSTU
LATVIJA AMERIKĀ
Atjaunojiet abonementu.
Pasūtiniet to draugiem.
Nododiet savus sludinājumus, jo panākumi neizpaliks un ar to jūs būsit atbalstījuši laikrakstu.
Apgāds „Daugavas Vanagi"

Kāda būs Somijas valdiba?

Zinot Somijas īpato stāvokli ar Maskavas ēnu pār valsti un vajadzību soļot pa t.s. „Pāsikivi-Kekonena līniju", nesen notikušās parlamenta vēlēšanas deva rezultātus, kuŗus var vērtēt kā vienu no lielākajām pēckaŗa sensācijām brīvās Eiropas valstu iekšpolitikā. No 200 vietām iegūstot 113, pilsoņu partijām parlamentā tagad būs pārliecinošs vairākums, kamēr sociāldemokratiem un komūnistiem paliek 87 deputāti agrāko 103 vietā.

Kā somu kreisie, tā Maskava darija iespējamo, lai viss paliktu kā bijis līdz šim, tādēļ vēlēšanu cīņu laikā bija notikumi, kuŗi normāli būtu saucami par vēl nepiedzīvotu iejaukšanos kādas suverēnas valsts iekšējās lietās. Komūnistu stāvokļa stiprināšanai Somijā ieradās Pad. savienības komūnistu partijas delegācija ar politbiroja locekli Arvīdu Pelši priekšgalā. Somu sociāldemokrati savukārt kādā vēlēšanu mītiņā par runātāju bija aicinājuši Zviedrijas ministru prezidentu un sociāldemokratu jauno vadītāju Ulofu Palmi. Nekas tomēr nelīdzēja. Komūnisti vēlēšanās zaudēja 5 vietās (paliek 36) un sociāldemokrati 4 (paliek 51). Visas savas līdzšinējās vietas zaudējuši kreisie sociāldemokrati jeb „simonitieši". Neievēlēto komūnistu vidū ir arī viņu vaditājs Sārinens, kuŗam liktenīga, liekas, būs bijusi partijas šķelšanās.

Pilsoņu frontē zīmīga ir katastrofa, kuŗu piedzīvojuši Kekonena centristi, zaudēdami 11 mandātu (iegūti 38), un caurkritušo vidū ir arī līdzšinējais parlamenta priekšsēdis Sukselainens. Toties konservātīvajiem agrāko 27 deputātu vietā tagad ir 37. Ne pilsoņu frontē vien, galvenais parlamenta vēlēšanu triumfātors tomēr ir sīkgruntnieku partijas vaditājs un Kekonena nesamierināmais pretinieks Veiko Venamo. Līdz šim viņš bija parlamentā viens pats, bet tagad kopā ar Venamo būs vēl 17 citu sīkgruntnieku.

56 gadus veco muitas padomnieku un agrāko Kekonena partijas biedru Venamo mēdz dēvēt par somu „pužādistu", politisku iznirēli un demagogu, kuŗu pārējās partijas centās pilnīgi izolēt. Tagad tas vairs tik vienkārši nebūs. Ja arī daļa no pārmetumiem, kuŗi vērsti pret Venamo, laikam gan ir pareizi, tad, no otras puses, Somijā ir bijuši apstākļi, kuŗi devuši viņa demagoģijai auglīgu zemi. Ādpolitikā Venamo ir radikāls pretinieks Kekonena iztapšanas politikai pret Maskavu, un — kaut vai demagoģiski — viņš savā laikā iedrošinājās prasīt pat Somijas robežu revīziju.

Vācijas latviešu laikraksta „Latvija" Zviedrijas redaktors, kuŗš Somijai dzīvo tuvāk un spēj iegūt bagātīgu informāciju no Ziemeļeiropas preses, kas nav iespējams Ziemeļamerikā, kuŗas prese Somijas jautājumiem neveltī tikpat kā nekādu vērību, jaunradušos stāvokli vērtē šādi: „Tagad nekas nebūtu dabiskāks kā pilsoņu koalicijas valdība Somijā ar konservātīvu ministru prezidentu. Taču to nepieļaus ne Kekonens, ne Maskava. Tīri matēmatiski iespējama arī līdzšinējā 'zaļi-sarkanā' koalicija ar centristiem, sociālistiem, komūnistiem un zviedru tautas partiju, balstoties kopskaitā uz 137 balsīm. Šī matēmatika tomēr neatbilstu tautas gribai, kuŗa nosvērusies pa labi, pie tam ļoti izteikti. Paredzams, ka tālab tiks veidota jauna koalicija, par ministru prezidentu izraugot līdzšinējo Mauno Koivisto vai kādu centristu un ar dažādām manipulācijām cenšoties paturēt valdībā arī komūnistus. Katrā ziņā jaunās Somijas valdības sastādīšana saistīsies ar ilgām un sarežģītām kombinācijām, kuŗās nav neiespējami jauni pārsteigumi. Lai rezultāts būtu kāds būdams, parlamenta vēlēšanas pierādījušas, ka somu tauta atmetusi bailes vēlēt brīvi un tālam varējusi beidzot sākt atvairi pret kreiso Kekonena centristu dominanci."

„Epidēmija" Kremlī

Pēc Maskavā plaši izplatītām baumām, ka Kremlī atkal reiz notiek cīņa par varu, padomju iestādes šīs nedēļas sākumā oficiāli apstiprināja, ka četri no varenākajiem politbiroja locekļiem saslimuši. Kad komūnistu partijas vaditājs Leonīds Brežņevs 5. aprīlī ar vilcienu atgriezās Maskavā no Budapeštas, kur bija piedalījies Ungārijas „atbrīvošanas" 25 gadu atceres svinībās, Kremlī ar saaukstēšanos bija saslimuši ministru prezidents Aleksejs Kosīgins un valsts prezidents Nikolajs Podgornijs, bet partijas ideologs Michails Suslovs un arodbiedrību vaditājs Aleksandrs Šeļepins ar kādu nenosakāmu slimību.

Tādas ir oficiālās ziņas, kuŗas padomju ārlietu ministrijas preses nodaļa 6. aprīlī sniegusi ārvalstu reportieŗiem. Kosīgins ievietots slimnīcā, bet Podgornijs ārstējas mājās.

Diplomātiskie avoti no Maskavas ziņo, ka 66 gadus vecais Kosīgins ievietots Kremļa medicīniskajā centrā, paskaidrojot, ka pēc saaukstēšanās radušās komplikācijas, kuŗas rūpīgi ārstējamas. Austrumeiropas avoti tomēr izsakās, ka Kosīgins sagatavojies atkāpties no amata par labu ministru prezidenta vietniekam Dimitrijam Poļanskim, bet politbiroja loceklis Andrejs Kirilenko, varbūt kļūs līdzšinējā 67 gadus vecā partijas ideologa Michaila Suslova aizstājējs.

Komūnistu partijas oficiozs „Pravda" apspriņājis agrākās ziņas, ka valsts prezidents Podgornijs atrodas slimības gultā ar saaukstēšanos, tādēļ atsaucis 6. aprīlī paredzēto lidojumu uz Japānu. Viņu šai apmeklējumā aizstās viceprezidents Vladimirs Novikovs. Japānas diplomātiem oficiāli paziņots, ka ministru prezidenta vietnieks Kirils Mazurovs sarunās ar Japānas vadošās liberāļu partijas viceprieksšēdi Široji Kavašimu, kuŗš pašreiz uzturas Maskavā, savukārt aizstās ministru prezidentu Kosīginu. Vairāki politbiroja locekļi arī nepiedalījās maršala Timošenko bērēs 3. aprīlī, kā arī atturējušies no citām svarīgām publiskām funkcijām.

Ziņas par nesaskaņām Kremļa varasvīros jau marta sākumā izplatījās no Vīnes un Londonas, vēstījot, ka 3 no 11 politbiroja locekļiem kritizējuši Brežņeva-Kosīgina režīmu, aicinot uz noteiktāku vadonību. Padomju ārlietu ministrija noliedz „šīs fabricētās jaunprātīgās provokācijas", par spīti minējumiem, ka Mazurovs, Suslovs un Šeļepins mēģina novelt vainu par saimnieciskajām grūtībām uz Brežņevu un Kosīginu. Tas ir apvainojums, pēc kuŗa 1964. gadā gāza Nikitu Chruščovu.

Izveicīgākie ir krievi un amerikāņi

Pēc lidmašīnu laupīšanām tagad Dienvidamerikā sākušās arī diplomātu laupīšanas. Rietumvācijas sūtni grāfu Karlu fon Špreti Gvatemalas kreisie terroristi nolaupīja uz ielas no šofera vaditā diplomātu limuzīna, to mierīgi aizturot un sūtni ievelkot savā mašīnā un aizvedot, bet vēlāk iešaujot tam lodi pakausī, kad valdība liedzās apmierināt izpirkšanas prasības.

Buenosairesā, Argentīnā, labā spārna piekritēji par atmaksu kreisajiem terroristiem kāda cita sūtņa nolaupīšanas gadījumā ievilka savā mašīnā Pad. savienības tirdzniecības misijas vaditāju čekistu Pivovarovu. Pēdējais tomēr savus gūstītājus pieveica un no mašīnas izlēca.

ASV konsuls Portealegrā, Brazilijā, rīkojies vēl veiklāk. Kad 41 gadu veco Kērtisu Kāteru, Koreja kara dalībnieku, 4. aprīlī uz ielas aizturēja vairāki teroristi, izlecot no automašīnas un ar pisolēm rokās mēģinot apturēt ASV konsula limuzīnu, Kāters uzmina uz gāzes pedāļa un iebrauca tieši laupītāju vidū, vienu sabraucot. Pārējie gan šāva viņam pakaļ, bet konsuls, tikai viegli ievainots, laimīgi novadīja savu mašīnu līdz dažus namu blokus tālāk esošajai dzīvesvietai.

Pērnā gada septembrī Riodežaneirā, Brazilijā, kreisie terroristi nolaupīja ASV sūtni Bērku Elbrikū, kuŗu turēja gūstā 77 stundas, kamēr Brazilijas valdība viņu iemainīja pret 15 politiskajiem ieslodzītajiem.

Tie ir tikai daži gadījumi no pēdējā laikā notikušajām diplomātu laupīšanām Dienvidamerikā. Šī „jaunā veida diplomātija" nav apkarojama ar baltiem cimdiem rokās, jo atklāts terrors prasa tikpat noteiktu pretrīcību, taču kādu, par to, liekas, citkārt sava rīcībā visai krasās Dienvidamerikas valstis nespēj izšķirties. Tikmēr diplomātu laupīšanas varēs tikpat kā netraucēti turpināties...

Baltijas jūras ūdens saindējas

Starptautiskā jūras pētīšanas padome Kopenhāgenā, Dānijā, savā pēdējā nedēļas ziņojumā brīdinājusi, ka ūdens Baltijas jūrā pamazām arvien vairāk tiek saindēts. Tajā satek Ļeņingradas rūpnīcu apgabala novadūdeņi, kuŗi piesātināti ar indīgām ķīmiskām vielām, bet it sevišķi ar zviedru un somu papīrrūpnīcu izplūdumiem, Malmes, Kopenhāgenas un citu industrijas centru atkritumiem, kuŗus ievada Baltijas jūrā. Bez tam upes sanes jūrā milzumlielu daudzumu saldūdens, kuŗš piesātināts ar kaitekļu apkarošanas ķīmikālijām, kuŗas arvien lielākos kvantumos sāk lietot Baltijas jūrai piegulošo zemju lauksaimniecībā un dārzkopībā, arī jaunaudzēs mežkopībā.

Pētījumi liecina par skābekļa pakāpenisku samazināšanos Baltijas jūras dziļākajos slāņos. „Ja šāda attīstība turpināsies; ūdens masa ar laiku var pārvērsties bezdzīvības tuksnesī, kā tas, piemēram, ir Melnajā jurā," teikts ziņojumā. Fosfātu koncentrācija Baltijas jūrā kopš 15 gadiem trīskāršojusies un pieaugusi uz 400.000 tonnām, katru gadu ar rūpnīcu atkritumiem pieplūstot klāt vēl 16.000 tonnu. Noskaidrots, ka DDT koncentrācija Baltijas jūras roņos ir 10 reižu lielāka nekā Ziemeļjūrā. Novērota arī zivju iznīkšana, tām saindējoties ar ķīmiskām vielām, tādēļ dažās Baltijas jūras vietās zveja noliegta.

Fosfātu un dažādu netīrumu saplūšana Baltijas jūrā savukārt veicina ūdens augu straujāku veģetāciju un lielāku skābekļa uzsūkšanu, kas nelabvēlīgi ietekmē zivju dzīvi un slāpē dzīvo radību Baltijas jūrā, — ziņo Londonas laikraksts „Times".

BRANTA APCIEMOJUMA ATSKAŅAS AUSTRUMVĀCIJĀ

Rietumvācijas kanclera Branta tikšanās laikā ar Austrumvācijas ministru prezidentu Štofu Ērfurtē kancleram uzgavilēja ap 6000 austrumvāciešu. Bonnā tagad saņemtas ziņas, ka Ērfurtē notikušas apsveicēju vajāšanas, vēlāk vairākus noskaidrojot pēc televīzijas raidījumiem, arestējot un pratinot. Bonna sākumā šīs ziņas vērtēja visai skeptiski, taču vēlāk apliecinājās, ka aresti tiešām notikuši. Oficiālais Bonnas preses referents izteicies: „Mēs tagad zinām visu."

Bonnā 6. aprīlī trīs dienu vizītē pēc Parīzes apmeklējuma ieradies Kanadas ārlietu ministrs Mičels Šārps, lai plašāk izveidotu abu valstu attiecsmes saimnieciskajā, rūpniecības un technoloģijas laukā. Šārps tikās ar vairākiem Branta valdības ministriem, lai vienotos par dažiem specifiskiem jautājumiem sadarbošanās programmā.